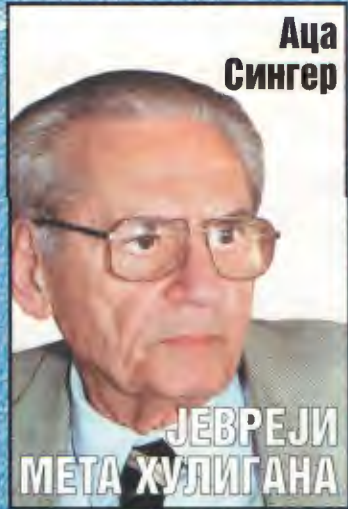

СРПСКА РЕЧ

www.srpska-rec.co.yu

ЗА ИСТИНУ, ПРАВДУ И СЛОБОДУ БРОЈ 289 • 13. ФЕБРУАР 2002. • ЦЕНА 50 ДИНАРА

ХРАМ У ИЗГРАДЊИ СВЕТОГ АПОСТОЛА И ЄВАНГЕЛИСТЕ ЛУКЕ

Храм у изградњи Светога Апостола и Євангелисте Луке

У улици Кнеза Вишеслава 88
насеље Кошутњак - Београд

Без Божије милости и Ваше материјалне помоћи храм се не би могао довршити. Молимо Вас да у границама својих могућности приложите за своју цркву, а зна се:

КО ЦРКВИ ДАЈЕ - БОГУ ПОЗАЈМЉУЈЕ,
БОГУ КОЈИ НИКАДА
НЕ ОСТАЈЕ ДУЖАН.

Прилоге за **НОВИ ХРАМ** можете уплатити у канцеларији храма Светога Вознесења Господњег у Жаркову као и на рачуне Српске православне цркве

Жиро рачун динарски:
40811-620-8-175

Позив на број: 50221/1445-33530-6
НАН

Девизни рачун:
54234/1245-91565-2

Код Комерцијалне банке А.Д. Београд
Уз напомену:

**За изградњу НОВОГ ХРАМА Св. Апостола
и Євангелисте Луке
у улици Кнеза Вишеслава 88
насеље Кошутњак, Београд**

За сваког дародавца без обзира на приложен износ Црква ће се молити Богу на сваком свом богослужењу

Богољуб ПЕЧИЋ

ДРЕСУРА

После једногодишњег загревања, онемогућавањем на старту строгим правилима судије Ричарда Меја да покаже шта зна, Слободан Милошевић коначно, данас, стаје на црту најдужега судског маратона на коме ће морати да докажује разне своје вештине у вођењу последње парнице са целим светом, али где ће, по свој прилици, бити прочешљани и ови нови властодршци у Србији, који су му најпре напаковали масовне гробнице из различитих дубина река и полицијских полигона, зарад циничног доказивања његових монструозних дела, а затим га, ниподаштавањем правосуђа, као зверку из Бојовићевог врта испоручили на дресуру Карли дел Понте.

Управо због таквог државног простаклука „новодемократа“ у игнорисању институција правде однекуд се, тек сада, огласио окружни јавни тужилац са захтевом за покретање кривичног поступка против бившег управника Централног затвора Драгише Блануше због злоупотребе положаја приликом изручења Слободана Милошевића Хагу, иако добро зна, а то богме знају и грађани емоционално непотресени овим случајем, да такву одлуку није донео осумњичени Блануша већ Влада, својеручним потписом седамнаест министара. Тужилац, дакле, није имао ону мушку ствар да поведе преткривични поступак против именом и презименом познатих чланова Владе који су својом одлуком прекршили Устав и закон, него се околио на чиновника, пуког извршиоца воље министара, који сад, умрежен и застрашен, свој поступак правда „телефонским пристанком“ истражног судије Горана Чавлине и председника Окружног суда Виде Петровић-Шкери. Пошто су обоје, истог дана, побили тврдњу Драгише Блануше за реч се јавио, неупитан, министар правде Владан Батић објашњењем да управник затвора није злоупотребио положај, јер је акт о изручењу бившег председника СРЈ обављен по одлуци Владе објављене у Службеном гласнику том и том, датума тог и тог, и тако даље. По ономе што следи министар јавно признаје да Влада богателише надлежност судских органа и њену вољу проглашава једино важећом, после чега чак и један угледни „Фајненшел тајмс“ поспрдно констатује да

ће Београд још дуго чекати да на његову капију закуца демократија због исказаног силецијства према судској власти.

Наравно, непоштовање правне процедуре можда и не тангира људе који су још увек под стресом тоталитаризма и Милошевићевог „дивљеог плурализма“ али би и те каква узбуна настала у земљама узорних демократија, све до пада њихових влада да којим случајем извршна зајаше судску власт. Тони Блеру није се допадао Аугусто Пиноче, далеко већи државни разбојник од оног нашег у Хагу и није скривао жељу да га испоручи Шпанији чији су многи грађани не трагом нестали по казаматима чилеанског диктатора, тим пре што није била реч о британском држављанину. Упркос његовим настојањима да се ратосиља нежељеног госта, енглеско правосуђе забрањује екстрадицију и Пиночеа враћа кући у надлежност домаћих судских органа. Неки су то протумачили као шамар правди а уствари радило се о јавној опомени Блеровом кабинету да се чињењем и јавним иступима опасно приближио Рубикону стриктне поделе власти.

Отуда и домаћа прича Зорана Ђинђића, на пријему поводом отварања нове зграде Врховног суда Србије, о „независном судству као ослонцу започетих реформи“ заудару на воњ из препознатљиве баре политичког маркетинга, јер се бар до сада показало у пракси да у Србији нема друге власти до његове.

То и јесте адут најчуванијег хашког заточеника у доказивању нелегалног трансфера, начина киднаповања али и упозорењу јавности да његов одлазак не значи и долазак демократије. Штавише, Слободан Милошевић данас ће у раскошној судници уз светлост камера и уз присуство све оне судијске помпе, тога и перика, много чега вратити од харизме изгубљене поред Мачка чувара као затвореник београдског Централног затвора, наравно, не заслугом Ричарда Меја и Карле дел Понте већ ових нових властодржаца у Србији, који нису смели ни умели да организују суђење у земљи, јер Слободан Милошевић ипак више дугује својим грађанима неголи свету, бар због оних пет марака с којима се толико дуго живело и умирало.

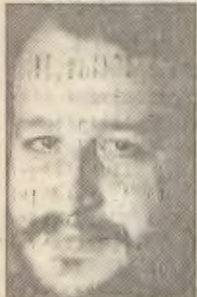
НА ИЗБОРИМА У КИКИНДИ ДОС ОСВОЈИО САМО ЧЕТИРИ ПОСТО ГЛАСОВА

Да је ДОС-у истекао рок трајања, и да та коалиција полако али сигурно одлази са политичке сцене, показали су и избори у општини Кикинда. На поновљеним изборима за одборника, одржаним у недељу 3. фебруара, за ДОС је гласало само четири посто бирача. ДОС је наступио јединствено, али је и поред тога доживео катастрофалан пораз и добио најмањи број гласова у конкуренцији шест кандидата групе грађана, странака и коалиција. На допунским изборима у Кикинди победио је кандидат групе грађана, а на изборима су учествовали и представници СПС-а, СРС-а, локалне коалиције СПО-НС и Војвођанског покрета.

И ови резултати гласања потврђују да је владајућа коалиција изгубила подршку грађана Србије, због чега се превремене избори намећу као неминовност.

ПОРТПАРОЛ ДС О ПРЕМИЈЕРОВОЈ ТЕРОРИСТИЧКОЈ ПРОШЛОСТИ

Српски покрет обнове упутио је захтев да министарства унутрашњих по-

слова Србије и Југославије, у сарадњи са Интерполом и немачком федералном полицијом, провере наводе из књиге „Покрштавање петокраке“ (стр. 148, БИГЗ, 1994), шефа Информативне службе Демократске странке Ненада Стефановића, да је Зоран Ђинђић био „повереник марксистичко-терористичке групе Бадер-Мајнхоф за Југославију“, и да је њихове припаднике крио у Београду „када су се пребацивали за Ирак“.

Бадер-Мајнхоф терористи починили су многа убиства широм света, отмице авиона и разне друге злочине. Били су повезани и са исламским фанатизма, претечама Бин Ладенове „Ал Каиде“.

У расветљавању светског, посебну улогу ће, сигурно, одиграти и Мосад, с обзиром да су Јевреји и њихова држава били међу главним метама Бадер-Мајнхофа.

СУКОБИ У СКУПШТИНИ ОПШТИНЕ ШАБАЦ И ЛОКАЛНОМ ДОС-У

Још у октобру прошле године председник Извршног одбора Скупштине општине Шабац Драган Поповић Кића поднео је оставку, што је значило и пад комплетне општинске владе. Иако је од тада прошло више од пет месеци, још увек се не назире ко би могао да дође на то место, које по коалиционом споразуму припада ДОС-у! Поповић је недавно искључен из чланства ДОС-а. На конференцијама за новинаре кад кандидат

ове странке истакнут је Зоран Стефановић, први председник ДОС у Шапцу и власник приватног предузећа „Стеко“. Међутим, за Стефановића неће да гласају одборници других странака шабачког ДОС-а. Представници ДОС желе да на функцији остане Поповића, који је њима лојалан.

На првој скупштини огранка ДОС у Шапцу, у марту 2001. за председника је изабран Драган Поповић Кића. Нешто касније, наводно због презаузетости, Поповић је смењен, а на његово место је дошао Владан Дугоњић, бивши члан СПО. Међутим, пошто издајнике нико не воли, смењен је и Дугоњић, а уместо њега изабран је Младен Ђерић, који је и потпредседник Скупштине општине. Да је ДОС у сталним превирањима потврђује и оставка Јасмине Милутиновић, чланице ДОС, на функцију потпредседника шабачке општине.

ПОСЛАНИК ДЕМОХРИШЋАНА ПОЗВАО У КРАЉЕВУ НА ДВОБОЈ ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ, ЧЛАНА ДОС

Влада Србије именовала је принудну управу у краљевачком предузећу „Стоктекс“, а затим је ту одлуку поништила, што је довело до продубљивања сукоба у Досовој општинској власти. Поводом контраверзних владиних одлука први се огласио председник СО Краљево Љубиша Јовашевић (ДОС):

„Мечувано је да једна влада, на седници без председника владе, у року од две недеље поништи сопствену одлуку и тиме дезавуише и себе и председника СО Краљево и начелника Рашког округа, на чији су предлог мере и уведене“.

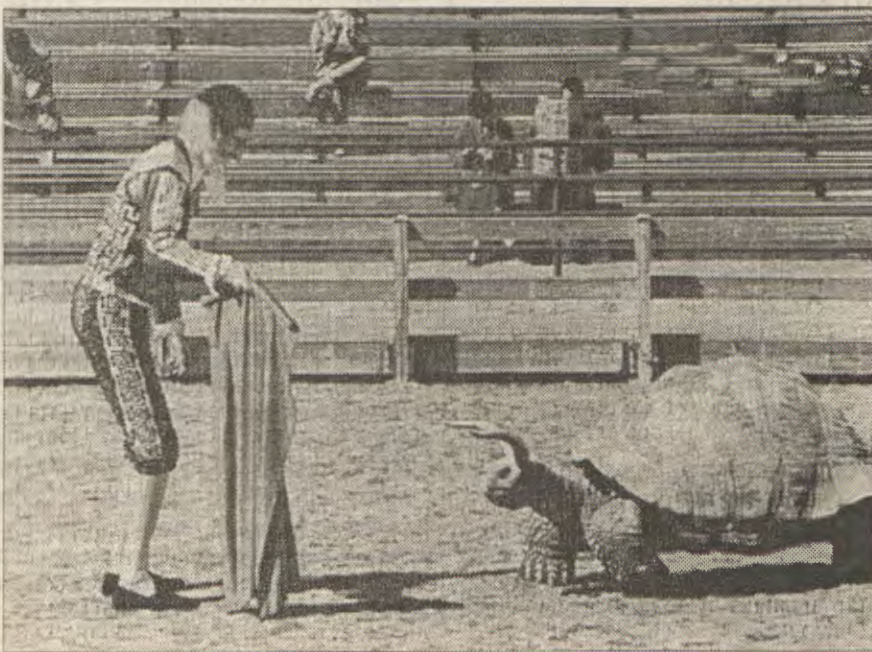
Јовашевић тврди да се политичком трговином преко леђа радника „Стоктекса“ и грађана Краљева пребијају крупни материјални интереси неколико појединаца. Председник СО Краљево

ће, како је најавио, употребити сва средства, правна и политичка да се оваквој пракси, наслеђеној из времена која очигледно нису прошла, једном стане на пут.

„Претходно руководство које је предузеће довело до дуга од чак 30 милиона динара мора да оде, а са њим са политичке сцене и Марко Петровић, посланик Нове Србије, и Предраг Стојановић, посланик Демокришћанске странке. Ко је за промене, а ко није, шта је реформа а шта није, јасно је видљиво баш на примеру „Стоктекса“. На крају, обавештавам све актере у „Стоктексу“ да ће свако ко се не буде понашао у складу са законом ипак dospети у руке правде, ма како изгледала тренутна ситуација“, запретио је председник СО Краљево.

Није прошло пуно времена, а стигао је одговор од прозваног Предрага Стојановића, бившег потпредседника општине и претендента на место првог човека општине, који је недавно објавио и своју кандидатуру за градоначелника Краљева. У свом одговору Јовашевићу, Стојановић каже да нема намеру да иде са краљевачке политичке сцене, али да ће Јовашевића да најури са ње, и са места на којем се сада сасвим случајно налази.

„А најурићу вас јер и даље мислите да је Краљево ваша лична прђија и својина у којој можете свакоме све да наређујете, кријући се иза Војислава Коштунице. Када је било стани-пани, нигде вас није било. Ишли сте из мишје рупе у октобру 2000. године и тако неподшисани помислили сте да сте лав. По ко зна који пут обмањујете грађане Краљева користећи моје име, па и у случају „Стоктекса“. Оно што ви, као рођени Босанац, не знате јесте да је мој отац један од часних оснивача те фирме и то је моја једина веза са „Стоктексом“, на чије име и успехе поносан. Узгред, ко вам даје за право да се мешате у било које друге

послове, сем оних градоначелничких које, изгледа, не знате да обављате? И докле ћете да претите неким само вама знаним политичким правним мерама? И докле ћете да нас убеђујете да сте само ви поштени, а ми остали лопови и хохштаплери? Да бисмо то једном за свагда решили, поново вас позивам на јавни двобој, на телевизији, радију, фудбалском стадиону, хали спортова. Бирајте! Ја ћу понети своје доказе, ви своје. Да видимо онда – ко је Муса, а ко је јарац”, каже се у саопштењу проф. др Предрага Стојановића, који се потписао као народни посланик, председник скупштинског Одбора за просвету, проректор Универзитета у Крагујевцу, потпредседник ДХСС и председник краљевачког огранка странке.

НИКО КРУПНО КО ПРЕМИЈЕР СРБИЈЕ НЕ ЛАЖЕ

Недавно усвојени републички буџет у ставци 422 предвиђа за „трошкове за пословна путовања „ 1.135.000.000 динара или готово 40 милиона марака.

Овај податак уверљиво демантује свакодневне изјаве републичког премијера о томе да му путовања у иностранство плаћају друге владе или његови пријатељи Цептер и Цане. Биро за комуникације републичке владе недавно је објавио лаж да је Зоран Ђинђић протекле године за путовања у иностранство потрошио 40 хиљада марака. У попису премијерових путовања наводи се да је он 2001. године само једном боравио у Немачкој. Провером у дневној штампи ми смо, међутим, утврдили да је Ђинђић у Немачкој прошле године боравио чак 11 пута.

Његош каже: „Трговац ти лаже са осмехом, жена лаже сузе просипљући, нико крупно ка Турчин не лаже...” Чињенице кажу да „...нико крупно као Ђинђић не лаже!”

КО ЛАЖЕ, ТАЈ И...

На званичној Интернет презентацији Владе Србије објављени су лажни подаци, које су пренели и медији, о чланству министра из републичке владе у управним и надзорним одборима јавних предузећа, фондова и других установа.

Тако је Биро за комуникације Владе Србије, који уређује Владаин Интернет сајт, од јавности сакрио следеће чињенице:

– да је потпредседник Владе Небојша Човић председник Управних одбора Дирекције за обнову земље и Републичког завода за спорт,

– да је потпредседник Владе и министар полиције Душан Михајловић члан УО Дирекције за обнову земље,

– да је потпредседник Владе Момчило Перишић члан УО Дирекције за обнову земље и Надзорног одбора Агенције за приватизацију,

– да је потпредседник владе Жарко Кораћ члан Надзорног одбора Агенције за приватизацију,

– да је министар за финансије Божидар Ђелић председник Надзорног одбора Агенције за приватизацију и да је члан Управних одбора Фонда за развој Србије, Фонда за финансирање недовољно развијених подручја и Дирекције за обнову земље,

– да се министар за грађевинарство Драгослав Шумарац налази у Управним одборима Дирекције за обнову земље и Савета општина Колубарског округа,

– да је министар за науку Драган Домазет у чланству УО Дирекције за обнову земље, – да је министар за социјалну политику Гордана Матковић у УО Агенције за приватизацију,

– да је министар за економске односе са иностранством Горан Питић, члан УО Агенције за приватизацију.

Министри су, дакле, ухваћени у лажи, а наш народ каже:

„Ко лаже, тај и ...!”

НОВИ ПРИЛОЗИ ЗА БИОГРАФИЈУ ГОРАНА ВЕСИЋА

Саветник савезног министра полиције и високи функционер Демократске странке Горан Весић прети члановима Анкетних одбора Савезне скупштине кривичним прогонима због њиховог извештаја о убиству министра одбране Павла Булатовића.

Претње посланицима упућује човек који је због дезертирања током НАТО агресије на нашу земљу осуђен правоснажном пресудом Војног суда из Ужица. Док су странаци Србије страдали под бомбама и склањали се у подруме, Весић је у Подгорици боравио у луксузном хотелском апартману и богатио се на увозно-извозним пословима.

Моралне придице савезним посланицима држи Горан Весић, који је прима плате и накнаде као републички посланик, председник Административног одбора, саветник савезног министра полиције, те као члан Управних одбора „Студентског центра”, ЈП „Ада циганлија” и Кошаркашког клуба „Црвена звезда”. У својству донедавног председника Управног одбора „Градских пијаца” у Београду, Горан Весић је ово, до његовог постављења, веома успешно предузеће, довео до банкрота.

Горан Весић је ташту Наталију Костић запослио у Градској скупштини Београда, а брата Зорана је поставио да уп-

равља новцем српског здравства, који је, према изјавама Обрена Јоксимовића, донедавног министра здравства, проневерио осам милиона марака државног новца.

Весић је 7. децембра у Вашингтону, у „Ај-Си-Ем арени” присуствовао кошаркашкој утакмици између „Вашингтон вилдс” и „Сакраменто кингса”. Туристичко-рекреативни пут до САД специјалног саветника тзв. савезног министра полиције плаћен је државним новцем.

ИНТЕРНА КЊИГА О УБИЦАМА

Српски покрет обнове захтева од МУП-а Србије да учини јавним своју књигу о неколико стотина убица и мафијаша у Србији, укључујући њихове биографије и фотографије.

Странка тражи, такође, да парламент Србије испита зашто је та брошура интерног карактера и зашто се не халсе сви за које полиција у тој књизи објављује да су убице или мафијаша, или и једно и друго. Неопходно је да парламент испита и због чега нико од тих није, чак, ни на листи екстрапрофитера.

У КУЧЕВУ КОАЛИЦИЈА СПС И ДС

У општини Кучево формирана је коалиција СПС – Демократска странка.

На недавној седници Скупштине општине одборници су разрешили Сању Вукојевић, директорку Дома културе „Вељко Дугошевић”, иначе председницу општинског одбора Социјалистичке партије Србије у Кучеву.

За новог директора ове установе именован је Миодраг Надлачки, члан Демократске странке.

Бизарност ове комбинаторике је у чињеници да већину одборничких места у општинском парламенту има левица – СПС има 19, а ЈУЛ 10 мандата. Демократска странка у СО Кучево заступљена је са 10 одборника.

УНИШТИ ПА ОСТАВИ, НА ДС-ОВСКИ НАЧИН

Шесторо новинара часописа „Дуга” упутило је отворено писмо на више од тридесет адреса у земљи и свету, у којем указују на поступке Ненада Стефановића, главног и одговорног уредника њиховог листа. Познати новинари Мишко Калезић, Слава Зечевић, Гордана Јанићијевић Потпара, Милорад Павловић, Раденка Марјановић и Јасна Николић, поред осталог, истичу да је Стефановић после 5. октобра направио мунџавиту каријеру, јер је постао председник Управног одбора БИГЗ-а и члан УО Удружења новинара Србије, Студија Б и Танјуга. Новинари наводе да је Стефановића немогуће пронаћи у матичном листу и БИГЗ-у, који је издавач „Дуге”, јер највећи део времена проводи у Демо-

кратској странци, где је шеф Информативне службе.

Стефановић је, према речима помених новинара „Дуге“, уништио овај, некад угледни лист, јер се тренутно штампа у свега девет хиљада примерака, при чему се око седамдесет посто тиража не прода. Новинари оптужују Ненада Стефановића да их је оставио без статуса и зараде, те да је, уз помоћ Илије Рапајића, приватизовао и „Дугу“ и БИГЗ.

Ваљда, због уништења ових угледних институција, Стефановић је недавно „награђен“ постављањем на функцију заменика генералног директора медијске куће „Политика“.

КО НАМ КАЖЕ

Расим Љајић, савезни министар за националне и етничке заједнице учи српску јавност толеранцији и дели јој лекције о заједничком животу у различитостима. Љајић прозива и неке српске политичаре због тобожњег говора мржње.

Све би то било у реду да Љајића не памтимо десет година као генералног секретара Странке демократске акције Санџака, која није била грађански оријентисана. Штавише, чланови СДА певали су на стадиону „Новог Пазара“: „Плови патка, плови гуска, ова земља биће турска!“. На челу ове странке био је познати „космополита“ и „миротворац“ Сулејман Угљанин, а Љајић је био његова десна рука.

Припадници СДА Санџака линчовали су 1990. године извештаче и поједине учеснике скупа СПО код Петрове цркве, међу којима и Ђорђа Вукоја, фоторепортера „Српске речи“. Чланови СДА из Новог Пазара наоружавали су се са циљем да оружаном борбом тај део Србије одвоје и припоје БиХ, због чега је више десетина функционера СДА Санџака осуђено правоснажним пресудама. Бивша Љајићева странка је персонално и програмски део СДА БиХ, на чијем челу је Алија Изетбеговић, а он и његови сарадници су показали своју „толерантност“ током рата у Босни.

ФУНКЦИОНЕРИ ДСС-А У КРИВОЛОВУ

Високи функционери Демократске странке Србије Драган Јочић, потпредседник Градске скупштине Београда, и Арсен Курјачки, помоћник републичког министра пољопривреде, устремили су јелена „капиталца“ и два срндаћа у ловишту „Србија-шума“, а онда су то „заборавили“ да плате.

Двојица политичара били су пре неколико месеци гости шефа шумске секције Неготин, а тек сада је покренута истрага да би се утврдило како је било могуће да ДСС-ловци не измире своју новчану обавезу према јавном предузећу, чији је оснивач Република.

ОД 13 ОСНИВАЧА ДС У СТРАНЦИ ЈЕ САМО ЗОРАН ЂИНЂИЋ

У Оснивачком одбору Демократске странке, који је формиран 11. децембра 1989. године били су: Душан Вукајловић, књижевник, Владимир Глигоров, економиста, Милован Данојлић, књижевник, Зоран Ђинђић, филозоф, Гојко Ђого, књижевник, Слободан Илић, социолог, Марко Јанковић, новинар, Војислав Коштуница, научни радник, Драгољуб Мићуновић, филозоф, Борислав Пекић, књижевник, Миодраг Перишић, књижевник, Радослав Стојановић, професор универзитета и Коста Чавошки, научни радник. Од 13 угледних оснивача Демократске странке, данас је у тој странци само Зоран Ђинђић. У протеклих 13 година преминули су Душан Вукајловић, Борислав Пекић и Слободан Илић, али су и они пре смрти били напустили ДС. Свако поређење ДС и Ђинђића са руском болшевичком партијом и Јосифом Висарионовичем Џугашвилијем, на Стаљинову је штету.

У већ поменутој књизи „Покрштавање петокраке“ – Тајни живот српске опозиције, Ненад Стефановић, садашњи шеф Информативне службе ДС описује све осниваче Демократске странке. За Зорана Ђинђића он пише:

„Зоран Ђинђић је сматран за Мићуновићевог „клинца-скакавца“. У оснивачкој групи рејтинг му је био низак, што најбоље потврђује гласање за потпредседника Извршног одбора на којем га је убедљиво победио Слободан Илић. Са минђушом у увету и репићем, није узиман претерано озбиљно, али је ревновао за Мићуновића. Пуне четири године. Све док није схватио да би то исто могао да ради за себе. Апостоли (оснивачи ДС, нап. ур.) за њега кажу да му је основна карактерна црта аморалност, као потпуно непознавање морала. А главна узречица: „Nothing personal!“

У већ поменутој књизи „Покрштавање петокраке“ проналазимо и друге занимљивости о данашњем републичком премијеру.

„Од оснивања странке, Зоран Ђинђић је био Мићуновићев Троцки.“

„Коме је до морала, нек иде у цркву“, остаће Ђинђићева универзална порука свим критичарима и пријатељима, једнако.“

„Најпознатија (Ђинђићева) изјава је да Санџак треба припојити муслиманском корпусу у Босни.“

Стефановић у својој књизи цитира и изјаве Драгољуба Мићуновића из 1994. године о Зорану Ђинђићу: „То је други човек. Стрпао је преко ноћи два милиона марака у џеп и више никог не види. Пита, пошто је свет.“

„Ја сам тај свој одлазак у кабинет председника Милошевића пријавио потпредседнику странке, а Зоран је одлазио толико пута, а да никоме није говорио. Он се са Милошевићем састао више за недељу дана него ја за годину.“

ПОСЛАНИК КОЈИ НИКОГА НЕ ПРЕДСТАВЉА

Супротно предизборним обећањима ДОС-а да неће бити гомилања функција, Бошко Ничић, функционер Нове демократије постао је одборник у СО Зајечар и посланик у Скупштини Србије, а после прошлогодишњих новембарских избора одређен је и за посланика у косовском скупштини. Ничић, који је родом из Бора, нема никакве везе са Косовом и Метохијом, осим што је по партијском задатку десетак дана провео на Косову у изборној кампањи. И овај пример је потврда да посланици у косовском парламенту не представљају српски народ и да ће их ускоро бити више у скупштини, него на територији Косова и Метохије.

Ничић је пре неколико година у Бору био један од актера „бакарне афере“, због чега је био и затвору.

ПДС ИСКЉУЧИО ИЗ ЧЛАНСТВА ПРЕДСЕДНИКА СО ЉИГ

О размерама дубоке кризе ДОС-а и странака у њему, сведочи и одлука врха Покрета за демократску Србију да у Љигу распусти општински одбор. Руководство партије генерала Перишића из странке је искључило и Љубодрага Лазића, који је председник љишке општине.

СВЕТИ САВА ПРАЗНИК У САД, АЛИ НЕ И У СРБИЈИ

Одлуком гувернера савезне америчке државе Илиноис Џорџа Рајана, 27. јануар се слави као Дан Светог Саве.

Нажалост, ни бивше комунистичке, ни садашње неокомунистичке власти нису учиниле исто у Србији. За разлику од Илиноиса и Републике Српске, Свети Сава није државни празник у Србији. У нашој земљи се још увек слави 29. новембар – Дан Републике, када је донета одлука о разбијању Србије и забрани повратка у земљу југословенском краљу.

ПОЛИТИЧКИ КОНВЕРТИТИ У ВЛАДИ СРБИЈЕ

Сви потпредседници Владе Србије су политички конвертити. Људи несталних политичких уверења мењали су странке, како би се докопали власти, што показују и ови примери.

Потпредседник републичке владе Небојша Човић, сада је председник Демократске алтернативе, а пре тога је био члан Извршног одбора СПС и председник београдске организације исте партије.

Потпредседник владе Жарко Кораћ, који је сада на челу Социјалдемократске уније, био је потпредседник Грађанског савеза Србије.

Вицепремијер Јожеф Каса, актуелни председник Савеза војвођанских Мађара, био је члан Савеза комуниста и високи функционер Демократске заједнице војвођанских Мађара.

Потпредседник владе и министар полиције Душан Михајловић био је високо рангиран у хијерархији Савеза комуниста, пре него што је основао Нову демократију, чији је сада челник.

Момчило Перишић, потпредседник владе, био је припадник организације Савеза комуниста у ЈНА, а затим и Савеза комуниста – Покрета за Југославију. Тренутно је Перишић први човек Покрета за демократску Србију.

Ако Велимир Илић, лидер Нове Србије постане потпредседник Ђинђићевог кабинета, употпуниће овај списак. Илић је својевремено био припадник Савеза комуниста, а потом је био високи функционер Српског покрета обнове.

„ДАНИ”: ДЕЛИМУСТАФИЋ ЈЕ УХАПШЕН ЈЕР ЈЕ „НАГАЗИО” ДРЖАВНОГ ШВЕРЦЕРА СТАНКА СУБОТИЋА ЦАНЕТА

Сарајевски седмични лист „Дани”, позивајући се на своје изворе из истраге у случају хапшења Алије Делимустафића, бившег министра полиције у БиХ, наводи да „никаква Делимустафићева криминална делатност у Србији није регистрована”. Њихов извор тврди да Делимустафићеве документи гласе на име Гојко Митровић и да су уредно издати у Републици Српској, и да, осим лажног представљања, српска полиција нема никаквих доказа против босанског экс-министра полиције. !!

„Дани” пишу да је Алија Делимустафић ухапшен зато што је угрозио монопол у производњи и продаји палира који држи власник „Делта холдинга” Мирослав Мишковић, „бизнисмен љубимац и Милошевићеве и нове власти”.

Делимустафић је допао затвора, тврде „Наши даћи” и зато што је у неким пословима „нагазио” Станка Суботића Цанета, „државног шверцера цигарета” у Србији, који се, како пише овај сарајевски лист, „узред бави и понеким поштенним послом”.

НЕПОТИЗАМ ДЕМОКРАТСКЕ СТРАНКЕ

Нови примери непотизма у владајућој коалицији откривају се из дана у дан. Да Демократска странка на кључне положаје у власти поставља људе на основу родбинских веза и партијске припадности, потврђује и следећи пример: Владимир Домазет именован је за председника Скупштине општине Ниш, а његов рођени брат Драган Домазет постављен је за републичког министра за науку.

Супротно предизборним обећањима ДОС-а да се политичари неће мешати у спорт, Владимир Домазет недавно је постао председник фудбалског клуба „Раднички” из Ниша, пошто је са те функције прогнан Драган Пантелић, бивши голман „Радничког” и наше репрезентације.

ИЗБОРИ НА ПАЛИЛУЛИ?

Садашњи председник СО Палилула Милан Марковић (ДС), постао је одборник ове општине на изборима одржаним 24. септембра 2000.

Тада је са мајком живео на Карабурми, у улици Миријевски булевар. У октобру 2001. године његова мајка продаје тај стан и пресељава се на општину Нови Београд, у улици Нехруову. Одборник Марковић фиктивно остаје пријављен на старој адреси, мада га шофери возе и одвозе на новобеоградску адресу. По важећем Закону о локалној самоуправи, одборник пресељењем на другу општину губи мандат. Грађани који су Марковића изабрали остали су без свог представника, па је зато најлогичније да Марковић буде опозван и да се на том одборничком месту распишу нови избори.

Верујемо да би Милан Марковић, који је нагомљао функције (посланик, члан Одбора за локалну самоуправу, председник УО ПКБ-а...) преживео губитак одборничког места и функцију председника општине Палилула.

СРБИЈОМ ВЛАДАЈУ КРИМИНАЛЦИ

У интернет-анкети СПО, реализованој почетком фебруара, на питање „Ко влада Србијом”, чак 76 посто учесника одговорило је – криминалци!

Далеко мање анкетираних, њих 11 посто сматра да главну реч у Србији воде политичари, док њих седам посто верује да на прилике у нашој земљи пресудно утичу свештеници. Привредници, баш као и официри лоше се котирају, јер анкетирани мисле да су они на маргини друштвених збивања. Да привредници владају Србијом мисли два посто учесника анкете, а још мање их то мисли за официре, свега један посто.

**ВЕРОЉУБ СТЕВАНОВИЋ,
ПОТПРЕДСЕДНИК СРПСКОГ ПОКРЕТА ОБНОВЕ**

**ДЕВЕТОГ МАРТА
ПОЧИСТИЋЕМО
ЗА СЛОНОМ**

„Кад неко дође са плате од десет хиљада марака на плату од петнаест хиљада динара – он мора да има користи. Ја мислим да се ту ради о разноразним договорима, јер све ово декомпоновање, продаје, распродаје, практично значи одређени удео у свему томе и сигурно мора да значи и одређене проценте, провизије... Чиста економија је у питању и чиста је подела новца у питању. То само тако може да се тумачи”, каже бивши омиљени градоначелник Крагујевца и министар индустрије у „прелазној” републичкој влади.

Након 5. октобра, били сте министар индустрије у републичкој „прелазној” Влади. Да ли је Влада Зорана Ђинђића наставила тамо где сте ви стали?

Са поносом могу да кажем да је та прелазна влада радила изнад свих очекивања. Посебно бих се осврнуо на свој ресор – ресор индустрије, где смо много тога урадили, а најважније је што смо покренули производњу тамо где је то било могуће, уз мала улагања. Углавном, наш рад се своди на покретање производње у фабрикама које имају перспективу и велики значај у српској привреди.

Све смо били припремили да нова влада настави са том тенденцијом, да подигне нашу привреду. На жалост, све је кренуло другим путем.

Којим путем?

Путем којим може да вас води и дете од пет година! На несрећу ове државе, дошла је једна влада која је, најкраће се може рећи, некомпетентна, у свему некавалитетна, неморална и бахата, тако да је та влада сва наша настојања упропастила и све повела странпутицом, кроз неке „реформе”, „декомпоновања”, „програме” за разне фирме. Прва фирма на којој је вршен тај експеримент била је „Застава”. Увод у намеру да се једном за свагда заврши са „Заставом” била је чувена уредба Савезне владе којом се дозвољава увоз аутомобила у Србију и Југославију. На тај начин је увезено близу две стотине хиљада аутомобила и практично је тиме уништено домаће тржиште аутомобила.

То тржиште не би било уништено да је „Застава” била конкурентна иностраним произвођачима аутомобила?

Тачно је да не може неко кога сте довели до просјачког штапа да буде конкуренција, али држава која је највише крива за ту пропаст мора помоћи да се постојеће стање измени. Не сме уништити оно што се уз мала улагања може подићи. Овако, увезли су 200 хиљада аутомобила, напунили буџет и паре потрошили на ко зна шта, уместо да су их уложили у домаћу производњу. Могли су од тог новца да створе услове да „Застава” постане конкурентна!

Уместо тога у Фабрици аутомобила је од једанаест и по хиљада радника осам и по хиљада вишак! Кажу, ту мора да буде једна мала производња, неекономична, зато што немамо тржиште. То је лицемерје у најмању руку.

Тако нешто Српски покрет обнове никада не би учинио!

ДОСЛОВНО НИШТА

Реците ми, као бивши министар, који су по Вама најгори, а који најбољи, позети Владе премијера Ђинђића?

Ниједан једини потез те Владе није добар. Сви су негативни. Дословно сви. Зашто су негативни? Прво та Влада има један циљ који ја уопште не разумем, или све то не разумем јер та Влада и нема циљ. Пре ће бити да нема циљ. Не можете ви радити то што радите без циља и без постављања приоритета. СПО би, пре свега, поставио приоритете, јер уколико поставите праве приоритете онда сте завршили причу.

Приоритет ове Владе је интеграција са Европом?

То није никакав приоритет. То ова Влада није ни урадила и та Влада није заслу-

жна за интеграцију и пријем Србије у Европу и европске институције. То је једноставно награда овом народу који је гласао против Слободана Милошевића. Ту може да прича ко шта хоће. Ја кажем одговорно да то није заслуга ове Владе, већ овога народа. Ако им је то све што су урадили – то треба приписати народу, али приоритет број један је морао да буде социјални програм који је сада гори него што је био под Милошевићем. Приоритет број два јесте производња.

Одговорно тврдим, јер сам био министар, да су постојале могућности да се и једно и друго паралелно одвија. У овој земљи је могло боље да се живи, одмах сутра, баш како су били најавили. Са ДОС-ом, међутим, живи се неупоредиво горе. Прелазна Влада, онаква каква је била, заступљена са три идеолошки супротстављене групације, функционисала је неупоредиво боље од Владе Зорана Ђинђића.

Дакле, ниједан потез ове Владе, буквално ниједан, није прави потез, због некомпетентности људи који воде ову Владу. Нико не може да ми објасни да је компетентан премијер који нема ни један једини минут радног стажа. Нико не може да ми објасни да је компетентан Ђелић који је деценију и више провео далеко одавде и који нема представу о стварима које су се дешавале овде и апсолутно је несналажљив у околностима у којима смо ми живели. Он је научио на Западу, узмимо му нешто као олакшавајућу околност, да до циља стигне правим путем, а ми смо десет година до разних циљева стизали разним странпутицама. Дакле, постоји огроман број-стручњака у овој земљи који би знао у овој ситуацији, поштујући оне приоритете о којима сам говорио, да стигну до циља. Да не говоримо о другим Ђинђићевим министрима, да не говоримо о министру Влаховићу који нема минут стажа у привреди и који се врло мало разуме у оно што ради. Дакле, проблем је у томе што је то, заиста, некомпетентна Влада.

Ако су такви, зашто их је премијер ангажовао?

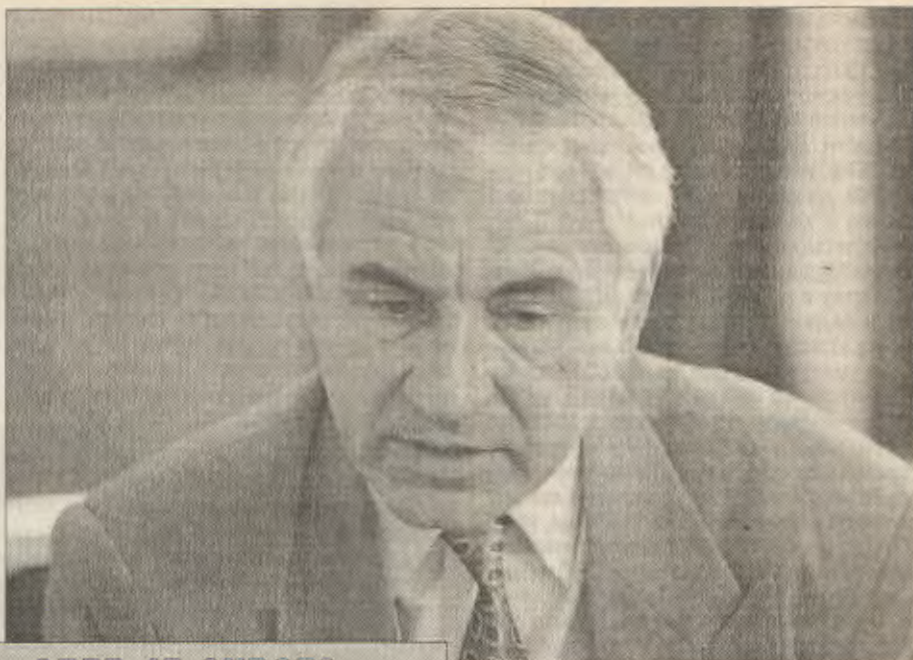
Ја бих поставио друго питање – зашто су такви људи дошли овамо? Дошли су на позив премијера и, замислите, дошли су у нешто што не познају и нешто што је неупоредиво мање плаћено од онога што су они примали као плате.

ЗАСТАВИТИ „РЕФОРМАТОРЈЕ“

Шта то, по Вама, значи?

То по мени значи да имају намеру да зараде нешто са стране! Они свој долазак објашњавају чашћу и родољубљем, односно говоре о рејтингу који ће сутра имати ако доведу на праве висине ову државу. У суштини, ради се о следећем: кад неко дође са плате од десет хиљада марака на плату од петнаест хиљада динара – он мора да има користи. Није ово прво што они тврде. Ја мислим да се ту ради о разноразним договорима, јер све ово декомпоновање, продаје, распродаје, практично значе одређени удео у свему томе и сигурно мора да значи и одређене проценте, провизије... Значи, чиста је економија у питању и чиста је подела новца у питању. То само тако може да се тумачи.

Рекли сте да ова Влада нема добрих потеза. Који су по Вама најкатастрофал-

ОПЕТ ЈЕ СУБОТА

Шта се предвиђа за 9. март? Постоји ли сценарио догађања и шта је циљ митинга?

Циљ нам је да на овај митинг дођу сви они који нису задовољни. СПО покреће нешто, али бисмо волели да ту видимо синдикате, раднике, незадовољне из свих других странака, неопредељене, да покушамо тим бројем, тим људима, да упозоримо ову власт да дође к себи и да је натерамо на изборе. На том митингу ће вероватно говорити људи који нису чланови странке. Мислим на раднике, представнике синдиката, сељаци... То је велики митинг посвећен 9. марту. Као и 1991. године, 9. март је субота. Тог дана су задушнице што је такође симболика. Тог дана су погинула двојица људи, а и многи који су тада били на Тргу сада су међу мртвима, јер их је бивши режим, па и овај сад, отерао у гроб. Верујем да ће тога дана читава Србија доћи у Крагујевац, да искаже протест против свега овога што нам је ДОС-ов режим учинио.

нији потези које је направила за ових годину и по дана?

Ја заиста не знам, од силних глупости и лоших ствари које су радили, шта је најгоре.

Њихова бахатост је невероватна. Они газе све пред собом и презиру свој народ. На примеру њихових разговора са синдикатима све је било јасно. Советите се само каквих је све проблема било када се радило на о усвајању Закона о раду, оног катастрофалног закона чије ће се последице веома брзо видети. Заиста је невероватно да неко за тако кратко време овој држави нанесе толико штете, као што је то учинила Ђинђићева Влада.

Како гледате на продају све три српске цементаре?

Са више страна то можете да посматрате. Прво, која је цена постигнута? Друго, зашто баш све три цементаре? Треће, ако смо продали све три – како ћемо да контролишемо цену? Никако! Чак могу и да не производе овде већ да довозе своје производе. Ми смо са једном цементаром, да је остала у земљи, могли да контролишемо цену свих осталих цементара.

Питање је зашто продају предузећа и фирме које су квалитетне? Зашто „Заставу“ нису продали? Или, рецимо, Фабрику аутомобила која је у најтежој ситуацији у „Застави“? Нису то учинили, јер су Ђинђи-

ћеви министри људи који желе за кратко време да добију нешто новца за оно што је лако постићи, па да онда, према мом дубоком убеђењу, када се прода све што ваља, једноставно нестану. То је моје мишљење, а све говори да сам у праву. Уопште их не интересује како људи живе. Они под појмом реформи зову нешто друго од онога што пише у објашњењу те речи у српском речнику. Управо ми мислимо да до избора мора да дође како бисмо зауставили те „реформе“ које то нису. Јер, реформе могу да буду болне, али морају у кратком, најкраћем року да донесу нешто боље. Кад кажем боље мислим пре свега на стандард грађана.

До избора мора да дође како бисмо те њихове реформе буквално заочили, јер нас оне воде у неповрат. Ако ови остану још, не дај Боже, годину-две, мислим да ће ономе ко иза њих дође на власт бити претешко да у кратком временском року ствари стави на право место.

Да ли је СПО на неки начин одговоран за све ово што нам се сада дешава, чињеницом да својевремено није прихватио услове који су му нуђени за наступ на изборима?

Многим се то чинило након 5. октобра, а ја одговорно кажем да СПО није одговоран ни на који начин. Шта би сад човек радио да је у тој коалицији? Без обзира колико процената имали, ми не бисмо, онакви какви јесмо, дакле, како смо васпитавани, никако могли да радимо ово што они раде, или да их пустимо да ово раде, а да ми будемо са њима и све то мирно гледамо. И опет бисмо ми, због тога што бисмо морали са њима да се разиђемо, били одговорни и за несугласице и за свађе и за лоше потезе и за много тога. Сад је, ваљда, свима јасно, кад Вука нема, кад Верка нема, када нас из СПО-а нема у ДОС-у, сада се види да ми никада нисмо били криви за свађе које су биле у свим претходним коалицијама, већ да је неко други био крив. Дакле, сада се тачно зна ко је за све опозиционе разлазе био крив – ови који сада не могу једни друге да гледају!

Они су апсолутни кривци што много пре нисмо успели да срушимо режим Слободана Милошевића. Да се не подсећамо 1997. године када су нам ти исти, који су 2000.

изашли на изборе под било којим условима, цртали уши када смо ми изашли на изборе 1997. године. Да су тада били са нама, односно да су били у тој читавој причи – и тада би Слободан Милошевић пао са власти. Дакле, не да не видим кривицу СПО-а, већ мислим да је ово неко провиђење, да народ после свега тачно процени ко је ко, и шта је шта.

Имали смо дванаест година власти Слободана Милошевића и све нам јасно. Имамо годину и по дана власти ДОС-а и тек нам је сада све јасно. Имали смо четири године власти СПО-а у градовима, па нам је и то јасно. Ми из СПО-а никад не причамо – ми хоћемо, ми можемо, ми радимо. Ми немамо потребе да обећавамо. Ми само кажемо: процените оно шта је ко радио у том периоду и то је највећи аргумент. Ми смо се у четири године власти на локалу показали у немогућим околностима, када су градски буџети били десетоструко мањи од ових сад, кад је мач зван СПС и Слободан Милошевић био над нашом главом, кад нисмо имали ни своју владу, кад смо имали двоструке санкције, и од стране света и од стране републичке владе. Успевали смо са десетоструко мањим буџетима да направимо нешто што је очигледно било боље од овога што ДОС ради у далеко бољим условима.

НЕМА СТРАХА ОД ПЛАШЉИВАЦА

Поменули сте те четири године вршења власти СПО-а по градовима Србије. Постоји прича, од оних који су сада на власти, да су људи из СПО-а за те четири године вршења општинских власти били подложни корупцији. Како то коментаришете?

СПО није био сам на власти, али је радио сам. Ја то морам да кажем, јер готово да никакову помоћ није имао од људи који

су били из других странака. Неки су били ту, неки су седели, а неки нису ни седели. Неки су били часни и то су часни изузеци, а многи се нису ни појављивали, и СПО се истурао, буквално, у тој причи пред социјалистичку власт и пред народ. Е, сад, то што они причају да је било неких ствари, да ту постоји ово или оно – то није само прича СПС-а и ЈУЛ-а, већ је то прича и ових досоваца. Јер, ти исти досовци не да не мрзе СПС и ЈУЛ него су они са њима поново заједно, а ми смо предмет мржње. Ми смо јако поносни на то што смо радили у те четири године. Битно је оно шта кажу грађани градова у којима смо ми били на власти. Ја тврдим, а то постоји у њи-

Некада је СПО важио за странку демонстрација, бунта, непристајања на понижавање народа и државе. Данас своје незадовољство углавном изражава саопштењима. Да ли је то СПО у страху да се грађани неће одазвати или од репресивних мера „демократских“ власти?

Прво, у Српском покрету обнове нема људи који се плаше.

Било је пребега и, хвала Господу Богу, мало је људи отишло. То су и били они који нам никада нису ни требали, нису били у правом смислу речи СПО. Дакле, страха уопште нема. Када нисмо имали страха од Слободана Милошевића, какав би то

МРЖЊА ЗБОГ РЕЈТИНГА

Да ли сте и даље запослени у „Застави“?

Ја сам један специфичан случај. Предмет сам највеће мржње власти у граду, због тога што ми је рејтинг такав какав јесте међу грађанима. Одборник сам Скупштине града и те седнице трају веома дуго, углавном због мене. Што се посла тиче, доскора сам био ни на небу ни на земљи. Нико ме није звао. Нисам знао какав је мој статус. У међувремену је моја супруга, која је од 1990. године била на плаћеном одсуству, због мене наравно, померена на биро рада. Са мном нико није разговарао до пре неки дан, када су ме позвали само због тога што морају са мном да разговарају. Обавестили су ме да сам и ја међу оних 9500 радника „Заставе“ на Заводу за образовање. Тече ми радни стаж, имам плаћено осигурање и имају неку плату као и сви, 45% од пуне плате.

ховим скорашњим анкетама, тврдим да огромна већина грађана своје поверење поново указује Српском покрету обнове.

Зато је оправдан страх ДОС-а од нас, па зато сада иду да неке амандмане којима желе да умање ингеренције градоначелника. Као да њега не бирају грађани, као да грађани бирају само одборнике. Дакле, у једној кући мора да постоји домаћин, и то СПО каже, нека га бирају грађани, ако већ бирате домаћина – он мора одредити тим сарадника и он одговара пред грађанима.

био страх од ових који се плаше сопствене сенке.

То су најопаснији противници – они ће најпре посегнути за употребом силе?

Људи у ДОС-у су најплашљивији људи које сам ја у свом животу сретао. Ми се њих не плашимо. СПО је све време био у причи коју смо заједно са народом причали: да нам свима буде боље. Никад нас није интересовао лични интерес. Зато смо сачekali и пустили ДОС да покаже шта зна. Наравно, пустили смо и народ да увиди ко су људи из ДОС-а. Не верујем да је ико могао помислити да горе власти од Милошевићеве може бити, али ево је.

То што неко прети да ћемо бити кажњени ако будемо демонстрирали, или да ће нас једноставно забранити, па ја једва чекам да то учине. Ја бих био пресрећан да нам се забрани митинг 9. марта и да покушају да нас казне.

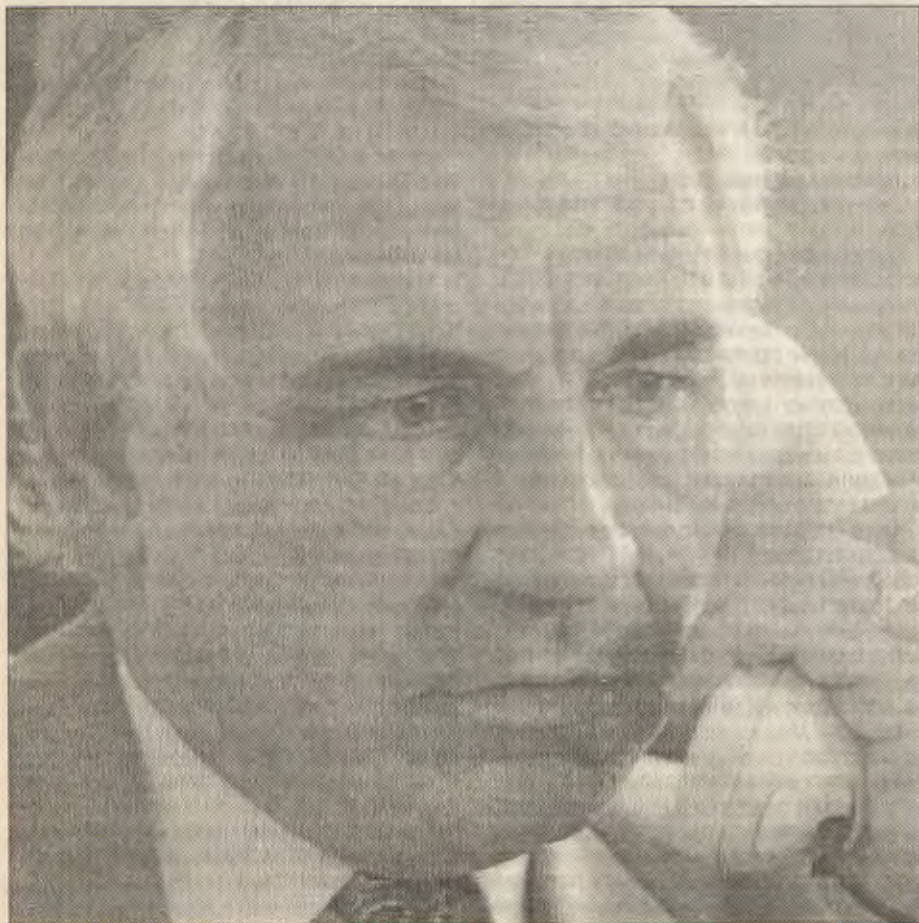
МИ СЕ НЕ ВАДИМО НА ПРЕТХОДНИКЕ

Значи припремате митинг за 9. марта?

Митинг смо заказали за 9. март, у Крагујевцу, са почетком у 18 часова. Очекујем велики број људи и мислим да ће то бити почетак таласа митинга по Србији. Очекујем исказивање народног бунта, а он је огроман. Чак су и многи досовци и еспеесовци до те мере разочарани да човек не може то да искаже. Зато очекујем велики одзив грађана на митингу који смо заказали.

Зашто је митинг заказан баш у Крагујевцу, а не на Тргу слободе у Београду?

Зато што то има своју поруку и логику. Крагујевац је центар опозиционог деловања био и раније. Крагујевац је буре барута у социјалном смислу, а Шумадија је ипак централна регија у држави и све што је ваљало, што је било право и револуционарно пошло је из Крагујевца. Да се не заборава да смо и коалицију „Заједно“ направили 2. марта 1996. у Крагујевцу. Зато, Крагујевац није случајно изабран. СПО је у Крагујевцу, у еуфорији која је била 24. септембра 2000. године, добио 27%, што нигде у Србији није било и да смо имали

простора још недељу дана – ми добисмо власт у Крагујевцу. Ми 27 они 35, ту смо били на ваги. Ми смо ишли под својим именима, као личности, а тамо је иза свих анонимуса стајао Војислав Коштуница. Еуфорија велика, новац велики, пропаганда велика, па ми можемо бити итекако поносни на тај резултат.

Крагујевац јесте место где демонстрације треба да почну и мислим да ће почети на прави начин, да ће то бити велика опомена овој власти, упозорење за сваки потез који та власт намерава да направи и, на крају крајева, почетак притисака да до нових избора дође, јер су избори неминовност. Морају у овој земљи да се појаве људи који су одговорни, који смеју да ставе и главу на пањ ако треба, да народу буде боље. То не смеју бити људи-профитери, људи који ће се понашати онако како се ови понашају, који неће имати одступницу која се зове иностранство, који ће увек знати о чему се ради, говорим о „легалистима“ који никако да кажу да су присутни, који никако да кажу да су одговорни, јер су и они у тој власти, и никако да кажу да морају бити упознати са свим стварима о којима се ради у држави. Желимо да покажемо да није тачно да је једна или друга опција ДОС-а алтернатива. Напротив, ни једна ни друга опција ДОС-а не сме да буде алтернатива, већ нешто што се зове Српски покрет обнове или, боље рећи, нешто што је – доказано.

ЈА САМ ШУМАДИНАЦ

Избори се најављују за септембар. Да ли ће на тим изборима СПО изаћи самостално или ће, можда, бити у некој коалицији?

О томе одлучује Главни одбор СПО, али ја сам за то да изађемо самостално. Што се локалних избора тиче, имамо одлуку Председништва да свако може да изађе са ким жели на изборе. Ми знамо с ким нећемо у коалицију: са комунистима, радикалима, а што се мене тиче, још мање смемо да идемо са „жутима“. Јер, у историји парламентаризма на Балкану, уз извињење изузетима, на једном месту у једној

КАКО ЈЕ ПОСЛЕ ДОС-А

На локалним изборима који су били некаква тест проба грађани нису баш исказали незадовољство за које Ви тврдите да је присутно. Ипак су давали значајан број гласова ДОС-у и ДСС-у.

Четврти новембар је специфичан датум. То је својеврсна анкета, ненамештена анкета. Ради се о гласању 145.000 људи, а СПО је добио значајан проценат гласова, око 12 одсто.

Што се Ваше констатације тиче, гласање је било у општинама где су комунисти деценијама били на власти, дакле у општинама где ДОС није био на власти. Ја бих волео да се нешто тако деси у градовима где ДОС влада већ годину и нешто дана. Кикинда вам је јасан пример како изгледа власт ДОС-а после годину и нешто дана, где је ДОС, у комплетном саставу, освојио четири посто гласова.

ЧЕКАМО

Може ли СПО у Крагујевцу сам да освоји власт?

Може и ја једва чекам на те да изборе.

странци није никада било више неморалних људи. Са таквима, а ја сам то на својој кожи осетио, што се мене тиче – никада. Дакле, можемо са онима који су нам сродни по програму, по нечем другом. Што се тиче вишег нивоа, мислим да ће СПО

И могућа су била да се остваре. Мора се постићи да се сваким даном живи боље у односу на претходни дан, а не супротно. То је могуће урадити и онда, наравно уз доста муке, ослањати се на своје могућности, везано за производњу. Промениће

БЕСПОВРАТНА СТРАНПУТИЦА

Шта је са људима из „Заставе“ који су добили радне књижице и отпремнину. Како они сада живе, шта се са њима дешава у Крагујевцу?

Веома лоше се живи у Крагујевцу. Људи су већином на заводу „Застава“ – образовање. Они сада примају нешто плате, али то иде веома споро и не исплаћује се редовно. И они што раде пуно радно време у фабрикама у потпуној су беди, а да не говоримо о онима који примају 45% такве плате.

У фабрикама је заиста веома лоше стање, какво никада није било. Једно безнађе, безвољност, људима просто није до живота. Људи су постали потпуно свесни, иако су застрашени, јер их застрашују на све могуће начине, да се овоме мора стати на пут. Јер ова влада нас води странпутицом са које нема повратка.

ићи сам па кад се заврше избори онда ићи у коалицију са неким ко нам је сродан, коме можемо веровати, с ким можете да делите власт одговорно и с којим смете да изађете грађанима на очи.

Све више се прича о регионализацији Србије. Ваше мишљење о томе?

То питање се озбиљно не разматра – тиме се само маше. Што се мене тиче, ја сам Шумадинац и сматрам да моја Шумадија мора да има некакву економску независност. Значи регионализација у економском, а никако у политичком смислу. Шта ће нама толико региона, толико политичке самосталности и сутра неких људи који себе виде на неком положају?!

Видели сте предлог устава који даје ДСС, по коме Србија има неких шест региона са доста политичке аутономије. Мислим да је то апсолутно погрешно! Треба да се иде на економску независност и максимално спуштање одговорности и компетенција на локални ниво са нивоа Републике.

Уколико СПО буде у могућности да на наредним изборима дође на власт, који су први кораци које треба направити?

Први корак јесте социјални програм. Не сме се више дозвољити ово суновраћавање у неповрат, него се једноставно то мора зауставити. И ако морам да кажем у једној реченици: ми ћемо у томе сигурно успети. Сва обећања ДОС-а су остварива обећања, као да смо их ми написали.

мо пореску политику, да порези буду далеко мањи, и да струје буде јефтинија.

Да смо били у власти ми бисмо дуговања свих наших грађана везали за чврсту валуту, па одложили плаћање на годину-две. Грађани би сигурно плаћали своје обавезе, а ми бисмо показали да смо одговорни и да мислимо о грађанима. Друго, направили бисмо дисциплину у том плаћању и, треће, више би тако дошло пара него после ових претњи, уговора, сече струје итд.

До тих избора све што иоле вреди биће продато, можда чак и део ЕПС-а?

То и јесте велики проблем. До тих избора они ће покушати све да продају. На нама је да то спречимо, а како – видећете.

Без обзира какву ситуацију наследимо, кад конкуришемо за власт ми се никад не позивамо на оне што су ту били и оно што смо ту наследили. Када конкуришемо за власт ми кажемо шта можемо и то сигурно и остваримо, а никако се годинама „не вадимо“ на оно што смо наследили. То смо наследили, али ми улазимо у власт знајући да ћемо то што смо наследили да прекренемо и побољшамо. Постоји могућност да се ствари побољшају. Некад су теже, некад су лакше. Биле су много лакше после 5. октобра. Оно што нам ДОС буде оставио биће слично ономе што слон учини када уђе у стакларску радњу, али ћемо ми знати да средимо радњу после одласка слона.

А сад сви на своје одбрамбене задатке

Суђење Слободану Милошевићу почиње на дан када је овај број „Српске речи” већ на путу за штампарију. Ово је поглед „са лица места”, из Хага, на стартне позиције учесника у овом процесу који ће, како је најављено, годинама замајавати и домаћу и светску јавност.

Ово је заиста историјски процес јер се суди једном бившем председнику државе и ја се надам да ће суђење бити фер – изјавио је за наш лист Ричард Дикер, директор програма Хјуман Рајтс Воача за међународно право. Господин Дикер присуствује суђењу Слободану Милошевићу са галерије суднице, а ту је био и при сваком ранијем појављивању бившег југословенског председника пред Хашким трибуналом.

Неколико дана уочи процеса столећа, како већ сада многи називају суђење Слободану Милошевићу, имајући или немајући у виду оно нирибершко, престоница Холандије била је пуна новинара, адвоката и представника разних невладиних организација заинтересованих за ток суђења. Цариници на аеродрому Шипол у Амстердаму уместо уобичајених питања углавном су само констатовали: „И ви сигурно идете на суђење”. Већина већих хашких хотела унапред је букирана, а представници светских медија су од агенција изнајмили приватне куће и станове како би, на дужи период, сместили своје екипе. Од медијских судија присутни су сви већи југословенски и страни медији, затим албански новинари, а није изостала ни већ легендарна катарска телевизија Ал Џазира, прослављена по ексклузивном приступу Бин Ладену.

Звезда Си-Ен-Ена Кристијан Аманпур, акредитована за суђење, данима је најављивала овај процес, а њена емисија о успону и паду Слободана Милошевића емитована је и репризирана више пута уз посебну најаву да ће Си-Ен-Ен у ударним вестима свакодневно извештавати о „највећем процесу после Нирибершког”. У својој опширној и ефектној емисији за саговорнике је имала Ричарда Холбрука, Зорана Ђинђића, Млађана Динкића (!?) и Војина Димитријевића, а емисија је била пуна потресних кадрова са лешевима и раскомаданим телима. Уз много тачних података, извођени су и врло површни закључци из неких потпуно нетачних информација. Примера ради, чувена новинарка је закључила да су деветомартовске демонстрације из 1991. године уследиле због погибје српских младих у рату, што наравно, не може бити тачно јер рат тада још није био ни почео. Подршку коју је Милошевић имао у народу назвала је „хитлеровском”, што је, ваљда, више требало да говори о народу него о вођи.

Последњих месеци је, наиме, потпуно евидентно да је интересовање светских медија за суђење Милошевићу знатно веће од оног које влада у Србији. Чак ни су-

пруга бившег југословенског председника није поднела захтев да присуствује суђењу и из Хага се за Београд вратила управо онда када су у тај град нагнули новинари из свих крајева света.

Поводом „процеса века” огласио се и члан међународног Комитета за одбрану Слободана Милошевића Кристофер Блек који је изјавио: „То ће бити пропагандно, политичко и шоу суђење јер и Хашки трибунал зна да Милошевић није крив. Они не могу доказати његову командну одговорност”. Блеков колега из истог Комитета, холандски адвокат Никол Стајнен, најавио је да ће и Трибунал и држава Холандија изгубити пред Европским судом за људска права, јер је најчувенији хашки притвореник у притвор доведен незаконито.

Дан уочи суђења активисткиње Комитета за одбрану Милошевића пред Трибуналом новинарима су делиле саопштење у коме се хашки Суд назива „такзованим”, а оптужбе против Милошевића „лажним”.

Но, највеће интересовање новинара окупљених у Хагу је за сведоке које ће тужи-

ОПТУЖНИЦЕ

Против Слободана Милошевића подигнуте су три оптужнице за које му се суди на јединственом суђењу. Бивши председник Србије и СРЈ окривљен је за злочине против човечности, геноцид и ратне злочине у Хрватској, Босни и Херцеговини од 1991. до 1995. године и на Косову од јануара до јуна 1999. године.

Он је оптужен за учешће у злочиначком подухвату од августа 1991. године до јуна 1992. године који се састојао у насилном уклањању већине Хрвата и других несрпских становника са подручја Хрватске које су српске власти од децембра 1991. године називале „Република Српска Крајина” и „Дубровачка Република”.

Друга оптужница против Милошевића, за геноцид и друге злочине у Босни и Херцеговини, потврђена је пред Трибуналом 22. новембра 2001. Та оптужница га терети за злочине у БиХ од августа 1991. до краја децембра 1995. године, укључујући и за убиство хиљада муслиманских мушкараца и деचाка у јулу 1995. године у Сребреници.

Милошевић је у притвору УН у Хагу од 29. јуна 2001. пошто су га власти Србије предале Трибуналу. Он је 39. оптужени у притворској јединици у Шевенингену.

лаштво извести пред Суд, нарочито када је реч о „заштићеним сведоцима”. И холандски лист „Роттердам дагблад” писао је о бившем начелнику јавне безбедности МУП-а Србије Властимиру Ђорђевићу, који би, према неким изворима, могао у Хагу сведочити против Милошевића, а да му Тужилаштво за узврат обећа да неће бити оптужен, иако је на листи осумњичених.

„Забринутост” новинара за то да ли ће главна тужитељица Карла дел Понте имати довољно сведока, кад већ нема писаних трагова и докумената о Милошевићевим наредбама, покушала је да одагна сама тужитељица. Она је изјавила: „Имам сведоке, значајне личности из бившег Милошевићевог окружења”. Дел Понте је ипак пријавила да ће бити најтеже доказати оптужбу за геноцид. Главна тужитељица остаје при тези да је „етничко чишћење била црвена нит која повезује све три оптужнице против Милошевића. „Наши докази су сведочења и документи, искази експерата и аналитичара”, рекла је Дел Понте.

ИСПИСАНА СУДБИНА

Без обзира на то да ли је реч о присталицама или противницима бившег југословенског председника, већина ипак верује да је његова судбина унапред исписана и да он никада више неће бити пуштен на слободу. На питање шта би било праведно суђење Милошевићу портпарол судског дела Хашког трибунала Џим Лендејл каже:

„Милошевић је невин човек све док се на суду не докаже његова кривица и он не треба да докажује своју невиност на суду. Ако они не успеју да то докажу, а он буде ослобођен по једној или свим тачкама оптужнице, тада ће правда, такође, бити задовољена, као и ако Тужилаштво успе да докаже његову кривицу ван сваке разумне сумње”.

Лендејл је оценио да је почетак суђења бившем председнику СР Југославије „кључни тренутак у историји овог суда и прекретница у међународној кривичној правди”. Он је рекао да ће то бити и изузетно значајан дан за људе који себе сматрају жртвама политике господина Милошевића.

„Милошевић је први бивши шеф државе у историји коме ће се судити пред међународним судом и тај процес означава темељни и неповратни корак напред у развоју међународног права. Мислим да је то управо она врста суђења коју су имали на уму творци ове институције”.

Лендејл је подсетио на то да је Хашки трибунал основан ради кривичног гоњења појединаца на вишим и највишим положајима у ланцу командовања, у зависности од доказа. „То значи извођење пред суд оних за које се претпоставља да су творци и архитекте политика које су донеле толико патњи, однеле тако много живота и уништиле толике егзистенције у бившој Југославији током деведесетих година. Због тога је овај трибунал основан”, напоменуо је Лендејл.

КО СУ СВЕДОЦИ

Чудно је што, иако суђење почиње, у Београду и по Србији траје „други круг” убеђивања потенцијалних сведока од стране тужилаштва да се појаве пред Хашким трибуналом. Како ће се то завршити понешто ћемо знати ускоро, а за неке друге информације ћемо се начекати. Није, наиме, наивно спекулисати са именима заштићених сведока, јер нису само они и њихове судбине у питању већ и судбине њихових породица. И како би то, уосталом, били заштићени ти сведоци, ако би свака новинарска шуша могла да их провали.

У Хагу се, међутим, ових дана велико спекулисало о одлагању процеса баш зато што је јавна тајна да главна тужитељица Карла дел Понте није још добила све сведоке које је очекивала и да судско веће не гледа баш благонаклоно на то да се стартује са сведоцима Албанцима. Да ли је „тај“ кључни сведок Властимир Ђорђевић, или Махмут Бакали, или Зоран Лилић Са нагађањима се ишло толико далеко да је у оптицају био и Милан Милутиновић, иако он као оптужени не може бити сведок. А ако ипак буде, онда би то била права брук за Суд јер би то уједно био и непобитан доказ да је реч о политичкој трговини и да је суд политичка, а не правна институција. Али, не треба се баш клети у Хашки трибунал и његова правила јер је такође „хашка јавна тајна“ да је Биљана Плавшић пуштена на привремену слободу не само због тога што се сама предала већ и због тога што се, наводно, са Карлом дел Понте договорила да ће бити „кооперативна“ поводом суђења Милошевићу.

Оно што се дан пре почетка суђења зна је да је судско веће одобрило тужилаштву извођење 90 сведока. Од тог броја за 29 сведока су одобрене заштитне мере.

Главни тужилац Карла Дел Понте на претресу 29. октобра прошле године навела је да ће поднети око 500 материјалних доказа, 176 видео материјала, 775 фотографија и велики број мапа и табела.

КО ТО СУДИ

Бившем југословенском председнику Слободану Милошевићу пред Међународним трибуналом за ратне злочине у Хагу судиће трочлано веће судија којим председава Британац Ричард Меј. Чланови судског већа су судија Патрик Липтон Робинсон са Јамајке и судија О-Гон Квон из Кореје. Меју и Робинсону је ово други мандат у Трибуналу. Судија Квон је изабран прошлог новембра. Судије Меј и Робинсон судили су, између осталог, политичком прваку босанских Хрвата Дарију Кордићу и команданту бригаде Хрватског вијећа обране (ХВО) у Витезу Марију Черкезу.

Адвокати – „пријатељи суда“ (amicus curiae) су холандски адвокат Миша Владимироф, британски адвокат Стивен Кеј и београдски адвокат Бранислав Тагушков. Њихов задатак је да помогну суду у ваљаном пресуђењу. Они нису Милошевићеви адвокати, пошто је он изабрао да се сам брани пред Трибуналом који назива лажним и незаконитим.

Бивши председник Србије и СРЈ шест пута је био пред судијама и сваки пут је изјавио, да је Трибунал незаконит, да су оптужбе апсурдне, да су његова земља, народ и он лично жртве НАТО, да је он био човек мира а не рата и да му одговара истина која је на његовој страни.

Милошевић ће на суђењу имати више прилика да каже шта има, уколико буде желео: Мораће, међутим, да се држи правила поступка, јер суђење и судница нису говорница, иако се Милошевић определио за такозвану политичку одбрану.

Суштина Милошевићеве одбране, по свему судећи, садржана је у изја-

ви на претресу 29. октобра прошле године: „Ја добро знам за шта сам ја оптужен. Оптужен сам зато што сам на легалан начин и легитимним средствима, на основу права на самоодбрану које припада свакој нацији, бранио свој народ“.

ПАРЕ ИЛИ БЕДА

У Хагу се ових дана у кулоарима нагађа шта треба да значи то што после вишегодишњег издатног финансирања Трибунала, сада одједном као да нема новца за овај Суд. Да ли то главни финансијер, САД, дају неки сигнал тужитељици, као што отворено дају сигнал Србији, постављајући ултиматум: „Изручења па паре“. У супротном, ако крупне зверке попут Николе Шановића, Драгољуба Ојданића, Милана Милутиновића и Влајка Стојиљковића или „вуковарска тројка“ не стигну до 31. марта у Хаг, Амерички конгрес неће одобрити помоћ СРЈ.

БРОЈ ОСУЂЕНИХ

Међународни трибунал за ратне злочине у Хагу, осудио је до сада 26 појединаца за геноцид, злочине против човечности и ратне злочине у ратовима на тлу бивше Југославије од 1991. године.

Од маја 1996. године, када су суђења почела, петорица оптужених су ослобођена – двојица у првом степеноу, тројица након жалбе.

Пред Трибуналом је у току пет суђења десеторици оптужених. Суђење Милошевићу биће шесто. Један оптужени чека на изрицање пресуде. Још 11 суђења са 20 оптужених треба да почне. Међу њима су по рангу највиши бивши политички вођи босанских Срба Момчило Крајишник и Биљана Плавшић. Њихово суђење очекује се најесен.

У притворској јединици се тренутно налазе 43 оптужена, шесторо је привремено на слободи. Двојица очекују одлуке о захтевима за привремено пуштање из притвора. Услови у притвору су у складу са највишим савременим захтевима. Неки оптужени су се у притвору оженили, а неки су добили принове.

Није ухапшено 30 оптужених за којима су издати налози за хапшење, за неким и међународни налози за хапшење.

Уколико би се, пак, Хашки трибунал докопао генерала ВРС Ратка Младића, тужитељици би лакнуло, а за неко време, можда и заувек, био би миран и сам председник Србије Милан Милутиновић. Што се Радована Караџића тиче, још је изгледа на снази наводни договор који је Караџић својевремено склопио са Мадлен Олбрајт да „га неће дирати“ ако се повуче из политичког живота.

У сваком случају евидентно је да неко од великих „зверки“ мора ускоро стићи у Хаг. Добровољно или путем изручења. Иначе, нова беда свалиће се на постојећу. Страним извештачима потпуно је свеједно ко ће то бити али би свако волео да зна први и да ту вест што боље наплати. Зато се, као један од доминантних утисака из Хага ових дана намеће заправо питање: „Колики су се обогатили и прославили на нашој несрећи!“.

(К.И.Ј)

Жутокљунци владају певајући

„Када уђете у Савет Европе, тридесет три конвенције постају ваш законодавни основ. Ту има и конвенција које делују тривијално, али су врло озбиљне, као што је, рецимо, стандард квалитета, према коме се одређује какав детерџент можете да произведете. А тек уласком у Европску унију ниједан наш закон више неће бити интересантан. Да ли си га ти променио, хармонизовао или не, то је твој проблем. Тешко да ће бити дозвољено неком нашем легалисти да каже: „Знате, то је супротно нашем уставу”.

Милица ЋОРЂЕВИЋ

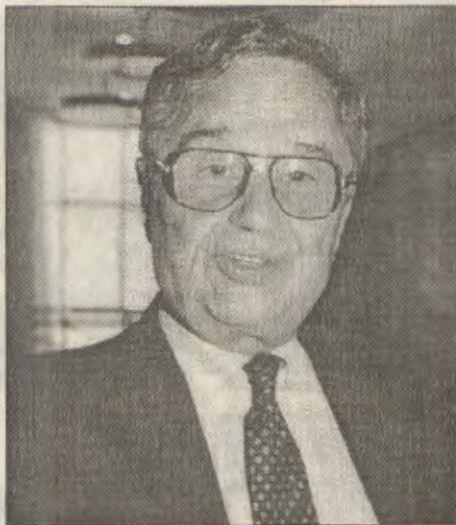
Шта је Хавијер Солана ових дана донео као решење за Југославију?

Очекујем да ће предлог Европске уније бити на бази лабаве федерације, где би заједнички били само спољни послови, монетарни систем и одбрана, а да све остало буде решавано по механизмима функционалне интеграције, како се то ради у Европској унији, односно прихватањем заједничких послова у области пољопривреде, технолошког развоја... У Европи постоји око тринаест таквих заједничких политика. Битно је да се решавају тако да доприносе јачању интеграционих процеса Србије и Црне Горе, а не на основу државно-правних решења, тј. кроз поделу власти.

Код Коштунице имамо предзнак битке око власти, где је важно ко је власт, а не како ће да се уреде односи између републике. Сведоци смо да су европске државе, које су међусобно ратовале три стотине година данас у већем степену интегрисане не само од садашње СРЈ него и од СФРЈ. Волео бих да европски модел победи, да га инаугуришемо сви заједно, а верујем да ће Мило Ђукановић из личних разлога то одбити.

Недавно сте објавили да је црногорски председник већ два пута препоручио да СРЈ не буде примљена у Савет Европе. Председник СРЈ има виђење о преуређењу федерације које се разликује од Ђукановићевог, а познато је и да Вашингтон и Европска унија имају различита виђења о томе какви би требало да буду односи између Србије и Црне Горе. Ко је ту највећи камен спотицања за пријем у Савет Европе?

Вашингтон сам тражи од Европе да више уложи у војни аспект безбедности у свету, и у самом НАТО-у постоји спор око тога. Ако дође до повлачења снага НАТО из Македоније, те снаге ће бити замењене европским. Вашингтон сада на Балкану улаже

највећа средства, преко 350 милијарди долара. Русија улаже 70, Кина 25, Јапан 30. У односима између Србије и Црне Горе Америка је мање спремна да инсистира на очувању заједничке државе него Европа, али се мора знати да ни Америка није спремна да подржи потпуно одвајање Црне Горе од Србије. Оно што је према мом мишљењу данас најважније, јесте да постоје унутрашњи отпори према решавању тог питања по европском моделу. Са једне стране је Мило Ђукановић – хоће да направи приватну државу, а толико се политички ангажовао за концепт независне Црне Горе да би сигурно изгубио власт када би ту попустио. Знате, то није исто што и изгубити на изборима, рецимо у Швајцарској или Холандији, чак ни у Србији. Изгубити власт у Црној Гори значи доживети презир околине. Ђукановић не сме да изгуби битку за „независну и међународно признату Црну Гору” (то је идиотски слоган, јер земља не може да буде независна ако није међународно призната), што значи да се Ђукановић бори за себе лично. Зато сматрам да ће одбити предлоге Хавијера Солане.

У Београду, опет, морају јасно да кажу да прихватају европски модел, а не да се чврсто држе онога што су Коштуница, односно ДОС и СНП направили као програм. То су застарели модели. Зато ми се не свиђа изјава саветника председника Коштунице, Слободана Самарџића, да може да се деси „да и ми одбијемо” предлог ЕУ. У том случају бисмо показали да нисмо далеко одмакли од Милошевићеве политике, и од примитивног схватања како држава треба да изгледа.

ХАГ ЈЕ САМО ПРИЗНАНИЦА

Шта ће се догодити уколико Соланин предлог буде одбијен?

Ако у Србији буду паметни да не одбију, Европска унија ће преговарати само са Црном Гором. Ти преговори ће да буду „а ла Холбрук”: нема миловања, него копања око проблематичних ствари, као што је увоз цигарета у Бару. Европа страховито пази на промет цигаретама, јер има 30 одсто акциза на увоз. Говоримо о милијардама долара.

Људи морају да знају шта их чека, а ја захваљујем Богу што постоји неко ко ће да каже шта нас чека. Пошто не верујем у органе наших власти да могу да реше неопходна питања, почев од устава, уздам се једино у међународне организације којима ми морамо да приступимо.

Када се може очекивати да Југославија буде примљена у Савет Европе?

Постоје велики изгледи да будемо примљени у септембру. Савет Европе има своју политику: прими те унутра, потом ти да домаћи задатак, у одређеном року. Ако то не учиниш, можеш да будеш и избачен. Онда си у горем положају него да си остао напољу.

Због чега сарадња са Хагом, за коју су се определиле све чланице партија на власти, иде тако траљаво, и да ли је то заиста најважнији услов који мора да се испуни како би наша земља ушла у европске интеграције?

Ко год хоће да буде члан Уједињених нација, Светске трговинске организације, Савета Европе, Европске уније, мора да испуни основни услов – поштовање међународног права. Према томе, Хаг је само индикатор у којој мери ми поштујемо међународно право. По статуту Хашког трибунала постоје четири тачке за сарадњу. Тек је четврта тачка изручење осумњаника, а претходне су давање документа на увид, омогућавање рада хашким истражитељима... Потпуна сарадња, а не само изручења, око којих се овде већ месецима воде битке, не значе да су нам тиме апсолутно отворена врата за улазак у међународне институције и донаторске аранжмане.

Који су остали основни услови који се постављају пред Србију?

Међу бројним условима је најважнија Европска конвенција за људска права и слободе, по којој се земља обавезује да ће примити јурисдикцију европског суда за права човека у Стразбуру. То значи да сваки грађанин ове земље може да тужи државу том суду, а држава не сме да каже да то није „по нашем уставу”. Затим, све акте Савета Европе земља чланица мора да примењује независно од свог уставног или правног система, као што су правилници Међународне банке за обнову и развој, Међународног монетарног фонда, где се изричито каже да независно од унутрашњег правног система, уговори са Међународ-

ном банком за обнову и развој морају да буду извршавани.

Ако идемо даље, па хоћемо да уђемо у Европску унију, морамо да задовољимо четири услова, која немају чак никакве везе са Хагом: стабилан демократски систем, тржишна привреда, да су предузећа на таквом нивоу да могу да уђу у конкуренцију са европским предузећима, и – забрањена је дотација „губиташима“. Јер, шта то значи: моје предузеће производи неку робу која има место на европском тржишту, али је та роба јефтинија него што је производи неко, рецимо, немачко предузеће, али не зато што је моје предузеће умешно или роба боља, него што ја, као држава, дајем дотације.

Улазак у ММФ подразумева да се и наше банке понашају као и остале банке у свету. Навешћу пример како се излази из инфлаторног круга, нереда у финансијама: у време када нису постојале УН, ММФ, Светска банка, државе су биле гаранте. Србија је 1903. године била у сличној ситуацији, динар је био неконвертибилан, а дугови велики. Када су настале промене, односно долазак Петра Првог на престо, швајцарска, француска и енглеска банка су гарантовале динар. То је значило да је наш грађанин могао да новчаницу од сто динара у некој од тих банака наплати у злату. Кренула је штедња у Србији, што је значило моменталну обнову земље. Тај гарант је данас ММФ. Да нису укинуте четири банке, не би било стенд-бај аранжмана, нема гаранција са наше стране, што даље значи да никакав страни капитал неће ући, и ми опет улазимо у спиралу финансијских невоља.

КОМЕ НЕ ОДГОВАРА НОВИ УСТАВ

Од свих системских закона који су обећани а нису донети, шта је прво морало да се уради?

Број један – устав. Око устава се решава борба за власт, која се данас води између Коштунице и Ђинђића. Деоба власти између личности и партија не постоји. Ту не замерам ни једном ни другом, обојица се боре да буду сами на власти.

Међутим, због тога што није промењен устав трпи и решење српско – црногорског питања. Без обзира што је ДОС на власти, ово је још увек Милошевићева држава. Да је устав променен, имали бисмо државу која је децентрализована, регионализована, где би јавно мњење у Црној Гори другачије гледало на Србију (не мислим ту на Ђукановића и његове трабанте). Људи би видели да је Србија направила разумну државу у којој може да се сарађује, рецимо, са ужичким регионом. Зашто да се одвајамо од тога? Ту су сада муслимани у Санџаку, подељени између Србије и Црне Горе, ту је сада регион у којима муслимани имају нека већа права него што су их имали. Муслимани који би остали у Црној Гори видели би да се у Србији нешто добро дешава, па ни они не би били за одвајање.

Милошевићев устав који је још увек на снази даје идеалну позицију за одабир ко ће да буде шеф државе. Милан Милутиновић према уставу има огромна овлашћења, а пошто се очигледно не занима за свој посао, та овлашћења је практично преузео Коштуница.

Коштуница или Ђинђић?

Коштуница. Он је направио Савет за националну безбедност, што је чисти nonsens. Тај савет има задатак да координира рад

министарстава унутрашњих послова Србије и Црне Горе. Црногорско министарство неће ни да чује за такву сарадњу.

Да би се променио устав, у скупштини мора да постоји двотрећинска већина, а њу ДОС има само ако је и ДСС са свим осталим странкама. Коштуница излази са предлогом устава и предлаже уставотворну скупштину, што значи да потпуно избегава

ДОБРЕ УСЛУГЕ НАШИХ СТРАНАЦА

Каква би требало да буде улога српске дијаспоре?

Српска дијаспора мора да буде укључена у политику. Рецимо, Пољска је већ одавно прогласила „државу Полонију“, то су Пољаци из домовине и из целог света. Мађари деле своје личне карте по целом свету. Оне немају официјелну функцију, али је Мађар у иностранству радо узме, јер је то знак његовог националног идентитета, и слободан је да оде код мађарског амбасадора како би му понудио помоћ у неком дипломатском послу.

Имао сам доста контаката са нашом дијаспором и могу да кажем да је штета што наша нова власт није у конзуларним службама у Америци, као што су Чикаго или Питсбург, у Аустралији или у градовима у Европи поставила људе из дијаспоре. Они познају пословни и политички свет. Да не подсећам да је у последњих десет година у иностранство отишло преко 200.000 младих и образованих људи који би пресрећни били да им ова држава да некакво поверење. Међутим, ова власт је послала многе људе који су неписмени и дипломатији. Нећу сада да их именујем, али знам неке који су постављени за амбасадоре или политичке саветнике у иностранству тако што су нечији другари са студија, или су целог живота били у служби комунистичког режима, па их сада нека партија у ДОС-у гура и даље.

НЕ БИРАЈТЕ ПРЕДСЕДНИКА!

Какве ће последице имати расписивање председничких избора које је по распореду крајем ове године?

То је један од индикатора колико је ДОС закаснио са доношењем устава. Можда ћу сам да кренем у личну кампању – да се не гласа ни за једног кандидата! Јер, било ко да буде изабран, према овлашћењима која му даје садашњи устав постаће диктатор. Себи не верујем да, када бих имао таква овлашћења, не бих постао диктатор. Овде је власт врло опасан опијум, јер немамо добро организован систем према којем нико не може да постане диктатор. Замислите само оне који су најавили кандидатуру или који ће се сигурно кандидовати. Рецимо, Војислав Шешељ, или Веља Илић који јавно обећава народу да ће са места председника за седам дана решити питање криминала у Србији. Чист демагошки популизам.

решавање питања устава у садашњој ситуацији, када ДОС има двотрећинску већину. Уставотворна скупштина долази после нових избора. Пошто ДСС очекује да ће нови избори донети власт Коштуници, одговарају им нови избори. А Ђинђић мисли да нема потребе да се коцка. Себи је обезбедио скупштину већину од 131 посланика, а пошто одлуку о изборима може да донесе са-

мо скупштина, и то на предлог владе (а ДСС није у влади), док год Ђинђић има ту већину, нових избора нема. Не пада му на памет да испусти своје позиције у власти и неће да пристане на уставотворну скупштину.

Који би редослед потеза био испрван, уставотворна скупштина или устав на редовном заседању скупштине?

Требало би организовати скупштински уставни одбор који би обухватао и широки круг стручњака, невладиних организација, синдиката. Све партије би морале да учествују у састављању текста новог устава, без обзира што ја, рецимо, сматрам да је Шешељева партија штеточинска, што сматрам да је СПС недефинисана партија која се још увек клања ухапшеном председнику и креатурама који су оптуженици Хашког трибунала, уместо да заузму позицију коју могу да имају, да буду социјалдемократија Србије.

Према томе, уместо да једна странка предложи свој нацрт устава, она би требало да буде иницијатор заједничког скупа где ће се разговарати о нацрту устава.

ПЕТИ ОКТОБАР ИХ ГЛЕДА

Због чега међународна заједница, без које се овде никада није могла водити прогресивна политика, толерише спортсманство власти?

Читао сам чланак у „Вашингтон посту“ под насловом „Жутокљунци на власти у Београду“. Одатле је било лако сазнати који је став људи који нас посматрају из иностранству: пустимо их мало да се тамо међу собом борију за власт. Они знају да не могу да заобиђу међународне институције, а када уђу у европске институције, закони се аутоматски мењају. Другим речима, када уђете у Савет Европе, тридесет три конвенције постају ваш законодавни основ. Ту има и конвенција које делују тривијално, али су врло озбиљне, као што је, рецимо, стандард квалитета, према коме се одређује какав детергент можете да произведете. А тек уласком у Европску унију ниједан наш закон више неће бити интересантан. Да ли си га ти променио, хармонизовао или не, то је твој проблем. У Европској унији мора да се примењује европско право и то је примарно. То је примарно и за Француску, и за Немачку, Холандију, Британију. Тешко да ће бити дозвољено неком нашем легалисти да каже: „Знате, то је супротно нашем уставу“.

То значи да власти у Београду и немају разлога да журе да уђу у европске институције, људи на власти, колико можемо да видимо, добро живе...

Свака власт који разви добро. Вероватно и ту има оних који размишљају: што да улазимо у европске организације када овде могу да радим шта хоћу? Пре Милошевића, проценат Србије и Црне Горе у увозно-извозном промету са ЕУ је био 30 одсто. Дванаест година се, потом, тридесет одсто дохотка није сливало у нашу привреду. Сада имамо неких 2,8 одсто дохотка, што је смешно. Бугарска, Румунија, Мађарска су повећале своје учешће много пута. СФРЈ је до 1990. година чинила 1,8 одсто увозно-извозних послова целе Европске уније. Истовремено, цела ЕУ је према Источној европи имала 3,7 одсто. Значи, ми смо били половина целе Источне Европе. А сада смо нула. Неуласком у европске организације можемо да опстанемо, али на континенталном нивоу. А народ ће да трпи док може, па ће опет доћи пети октобар.

ТОЛЕРАНЦИЈА И ДИСКРИМИНАЦИЈА: НИЈЕ СВЕ НА НИВОУ „КОМШИЈИНЕ КРАВЕ“

Кад нација постане дијагноза

Некажњени антисемитски испад свештеника Гавриловића на једној државној телевизији поново је покренуо питања расне, верске и сваке друге мржње и дискриминације на овим просторима.

✍ БРАНИСЛАВА РАКИЋ

У сред кампање „Толеранција“ министар иностраних послова Горан Свилановић (у својству лидера ГСС) и Радим Љајић, министар за националне и етничке заједнице, саопштили су да говор мржње поново ескалира и да су главни протагонисти ширења верске и националне нетрпељивости управо у круговима власти. Поменули су и најсвежије примере: маратонску антијеврејску тираду свештеника Жарка Гавриловића на телевизији ЈУ-инфо, етничко преслишавање неких „национално сумњивих“ функционера Србије и СРЈ од стране лидера НС Велимира Илића у Аустралији и неких југословенских амбасадора у „Гласу јавности“.

Свилановић је директно оптужио и двојицу водећих лидера ДОС, Коштуницу и Ђинђића, да је „њихово ћутање гласније од свих инцидената у протеклих 14 месеци“. Првог да је, свесно или не, подстицао буђење најрадикалнијих националистичких елемената, пре свега у деловима црквене хи-

јерархије и интелектуалне елите, другог да је у трци за ослобођеним тржиштем апсолутно потценио опасност од национализма, напоменувши на шта паради да је „толеранција нешто на шта тек треба да се навикавамо“.

СРБИ И НЕСРБИ

Чињеница је да су неки Срби иритирали друге нације, вере и концесије, а највише Роме. У нашој земљи живи између 600 и 800 хиљада Рома, а досад је само један случај расне дискриминације и то у нишком суду позитивно решен у корист жртве. Најбројнији су случајеви дискриминације психофизички здраве ромске деце, коју су комисије упућивале у школе за децу са специјалним потребама, а по учесталости не заостају ни примери Рома који нису добили посао за који имају одговарајућу квалификацију. Два скинхедса тукла су до смрти ромског дечака Душана Јовановића крајем 1997. године, када су на Тргу републике и продавцу кокица, опет Рому, поломили нос, а и претукли брата и сестру ромске нацио-

налности у трамвају на Чукарици. Онда је, пак, група Рома премлатила скинхед-девојку у Жаркову. А потом су се дуго радници градске чистоће ромске националности жалили да не могу да обављају свој посао од страха да ће бити испребијани, што се неретко и догађало. Прошле године, на дан претпремијере представе „Раидна“ Ромског театра непознати починиоци су дуж капије и на самој згради ЦЗКД-а спрејом нацртали кукасте крстове и исписали пароле: „Србија Србима, Роми марш из Србије“.

Графити по зидовима градова Србије гласе и: „Србија до Пацифика“, „Јеврејима овде није место“, „Цигани нису људи“, „Батићу циганштуро“, али и „Србин – то није националност, то је дијагноза“.

У Бачкој Паланци се у последњих неколико година десило око 50 напада на верске објекте, а у последњем је демолирана Адвентистичка црква. Новосадски Грађански лист наводи да је та црква била мета напада и у октобру прошле године када су на фасади објекта осванули графити „Бог вас клео погани изроди“, „Бежите из Србије“ и други, а полиција је открила да је увредљиве графите писао извесни Вања Кнежевић, који је на суђењу изјавио „да му је жао јер је могао и лепшим рукописом то да напише“.

Организација „Образ“ у нечему што се зове „србским непријатељима“ каже и: „Чујемо гласове циониста (јеврејски расисти), комуниста, партијаша, масона, усташа, потурица, балиста, секташа, перверзњака, криминалаца, анархиста, лажних националиста, сатаниста. Све њих чујемо јасно и гласно, али не чујемо глас србске заветне и државотворне заједнице – глас Ђрбске нације“. А за идеолошке и политички програм групе студената „Двери“ (може се наћи на сајту „Образ“), др Љубиша Рајић написао је у „Времену“ да „не представља ништа друго до подгрјане старе идеје српског фашизма“.

Типичан облик дискриминације је и Закон о промету непокретности који се пре свих односио на Албанце и бројне примере „тихе“ дискриминације, која је постојала

АЦА СИНГЕР, ПРЕДСЕДНИК САВЕЗА ЈЕВРЕЈСКИХ ОПШТИНА ЈУГОСЛАВИЈЕ

Тровање народа

Да ли је, по Вашем осећају, антисемитизам ескалирао и на нашим просторима?

Нажалост, морамо констатовати да у последње време има све више појава антисемитизма. Огледају се у издавању публикација и књига, било домаћих аутора, било преведених из стране литературе, а у издањима „Испуста“ – Хришћанске књиге. Најпознатији је аутор, а има и других али их не треба рекламирати, Рајко Ђурђевић. Јавни тужалац је, до сада, само у једном случају поднео кривичну пријаву. Невероватно, али није прихваћено да се забрани књига „Протоколи сионских мудраца“, која је, иначе забрањена у целом свету.

На страни 35 књиге „Свето писмо – Јеврејско огледало“ Живојина Савића и Ратибора Ђурђевића пише: „Јевреји су властољубиви, лукави, грамзиви, похлепни на туђу имовину, свирепи према не-

пријатељу, осветољубиви, чине геноцид, одају се скотолоштву, инцесту и хомосексуализму и слуге су демона“. Да ли је та књига забрањена?

То је једина књига због које је јавни тужилац поднео кривичну пријаву. Она превазилази све до сада објављено, чак, у неким деловима, и „Протокол сионских мудраца“, а познато је да је он служио као „Мајн кампф“. Један део неки примењују да сатанизују и Србе као народ. А оно што се инцеста тиче, то је апсолутно бесмислено. О њему је говорио и Гавриловић и то на једној државној телевизији, после чега је Израелска амбасада уложила протест код савезног министра за информације. У Тори, а то је Свето писмо за Јевреје, у вези са инцестом пише: „Код Јевреја било каква веза између човека и жене строго је забрањена у следећим случајевима: крвно сродство – мајка, ћерка, сестра, рођака,

затим снаја, маћеха, братова жена, ујакова жена, онда – туђа жена, жена која од свог мужа није разведена по важећим јеврејским прописима...“.

У књизи је читав дневник увреда. Која од њих вас је као народ, сем инцеста, највише погодила?

Не бих говорио појединачно, али све написано апсолутно је неистинито. Видећемо како ће се ствари одвијати на суду. Лично сам противник суђења, јер сматрам да ће они њиме само добити непотребни публицитет. У свету је дуго постојао утисак да иза свега тога стоји СПЦ, али сада се, по први пут, српска црква јавно оградила. Ми смо се поводом „случаја Гавриловић“ обратили Светом архијерејском Синоду СПЦ и они су дали јавно саопштење, у коме су се оградили од Гавриловићевог наступа и јасно рекли да он не представља став СПЦ, нити је антисемитизам својствен СПЦ и Србима. Нажалост, многи листови то нису забележили, па ни „Политика“. Забележио је „Глас јавности“ и неке телевизије. Наравно да нема везе са СПЦ, у питању је, организована или неорганизована, група људи. Прекосутра идем у Лондон на састанак представника Јеврејских организација Европе и Америке, преводим оригиналан текст Синода СПЦ на енглески језик и тамо ћу га уручити заинтересованима.

И Ђурђевић и Гавриловић тврде да нису антисемити?

приликом запошљавања неспрског кадра у државним службама, а посебно у војсци, полицији и судовима.

КОМЕ СМЕТАЈУ

У неким листовима пише да се председник СРЈ Војислав Коштуница све чешће појављује као острашћени лидер једне националистичке странке и председник само једне, већинске нације, али се помиње и „реафирмисано антисемитско и изразито националистичко дело владике Николаја Велимировића“, кукасти крстови и пароле „Хрвати, Мађари ван Србије“ који су преплавили неке војвођанске градове, а сада се бришу...

Каже се и да епископ бачки Иринеј процењује и условљава може ли председник Скупштине Војводине Ненад Чанак говорити на помену жртвама Новосадске рације, „што је довело до срамног скандала чињеницом да су одржана два помена“.

Један недељник из поузданих извора дознаје да Републичко јавно тужилаштво на чијем челу је Симиша Симић озбиљно разматра могућност покретања истраге против лидера НС Велимира Илића и свештеника Гавриловића због ширења говора мржње. Гавриловић би се могао наћи на суду због изјава у којима је Јевреје називао инцестуидним народом, а Илић због тога што је наглашавао да је градоначелница Београда Радмила Хрустановић „удата за Муслимана“, а да је министар за енергетику Горан Новаковић „по националности Хрват“, али и о могућем расколу у СПЦ и ултимативном писму тзв. српске струје патријарху Павлу, у којем се „тврди“ да ће се раскол десити, „ако папа дође у Србију, ако се промени календар и настави сарадња са другим неправославним црквама“, као и то да патријарх, због позних година, прави грешке у вођењу СПЦ.

Мир, слобода и борба против тероризма била су три главна момента састанка представника Православне цркве, Римокатолика, Јевреја и Муслимана који је недавно одржан у Бриселу, а коме је присуствовао и патријарх Павле. Он лично често је указивао да је зло и у „националном једноум-

Заједнички именитељ за све то је антисемитизам, за шта не видим оправдања, разлога ни повода. Јевреја је на овим просторима тако мало да се само промилима може изразити њихов број. Ми нисмо издвојена заједница, народ смо отворен за све друге и многи од нас, међу којима и ја, ожењени смо Српкињама православне вере. Ако кроз векове нисмо могли да страдамо, а за време холокауста из Србије је нестало 86 одсто Јевреја, желимо да останемо на овом простору. Све ово, пре свега, штети и српском народу и држави.

По зидовима многих градова има антијеврејских натписа. Шта на њима пише и шта Вас највише погађа?

Да, на зидовима, углавном, у центру Београда, Новог Сада, Сомбора, Апатина, Чачка, а чак и у местима где нема Јевреја, пише: „Ово је Србија, Јевреји напоље!“, „Јевреји у гасне коморе!“, „Коштуничина мајка је Јеврејка“ – не зна се да ли је то добро или лоше за Коштуницу, затим ту су кукасти крстови итд. Тешко ми је да анализирам све те пароле. На јеврејском гробљу у Београду има их исписаних и на енглеском језику.

Како јавност реагује?

Срби нам указују на ове појаве, јављају нам, а и неке стране амбасаде, и питају да ли смо нешто предузели. Савез јеврејских општина не реагује увек на сваки појединачан случај, али сматрамо да треба да

реагују они који су то по закону дужни, али и српски интелектуалци.

Пред Секретаријатом за законодавство Савезне владе налазе се, по први пут, Предлог закона о заштити националних мањина и Модел закона против дискриминације, којим се националним мањинама гарантује и више но што европски стандарди налажу – увођење омбудсмана и Савезног савета за националне мањине. Усвајањем овог Закона СРЈ постаће осма држава која Ромима признаје статус националне мањине.

Председник Фонда за хуманитарно право Наташа Кандић тврди да би било боље да закон против дискриминације донесе републичка скупштина, него да се он доноси на савезном нивоу, јер то онемогућава да се проблеми конкретизују према региону на који се односе.

„Законом, нажалост, не можемо искоренити мржњу и нетолеранцију нити натерати људе различитих вера и националности да се воле, али стваримо правну регулативу која је предуслов демократског и толерантног друштва“, изјавио је Расим Љајић, савезни министар за националне и етничке заједнице, који сматра да милитантне националистичке организације као што су „Образ“, „Двери“, итд. које шире верску и националну мржњу, што је и Уставом забрањено, треба забранити.

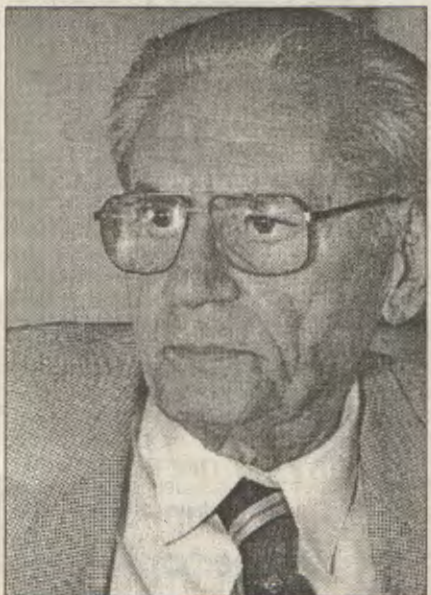
РАСИЗАМ И РАЗОРНИ НАЦИОНАЛ-ПОПУЛИЗАМ

Оваквим законом би се раскинуло са прошлошћу у којој дискриминација није била санкционисана, па зато на неки начин и толерисана. Људе треба едуковати да су то забрањене и у цивилизованим земљама кажњиве појаве. Колективна кривица и одговорност не постоје. Срби, уопште, воле да прете. И још како: „Сачекају те у мраку!“, „Запалићу ти кућу!“, „Поломићу те“, „Нећеш ваљати ни Богу ни људима“, „Од-робијаћу те“...

реагују они који су то по закону дужни, али и српски интелектуалци.

Каква су искуства Ваших сународника који живе у другим земљама?

Антисемитизам се појављује и на Западу и на Истоку. Код нас није било случајева од стране Муслимана, али у другим зем-

Председника СРС Војислава Шешеља светска штампа сматра фашистом, јер није препознала да су његове претње, у суштини, инфантилне: „Онај ко буде имао власт извршиће ампутацију Хрватске према старим српским границама на линији Карлобаг-Карловац-Вировитица. У границама те српске државе живео као збримљени Срби православци, Срби муслимани, Срби католици и Срби протестанти“... „Туђман је из Хрватске протерао неколико стотина хиљада Срба и ми треба да протерамо све Хрвате из Србије. Немају шта Хрвати да траже у Србији“. А Добрица Ћосић је још 1993. године изјавио: „Сви се чудимо ко је гласао за Шешеља“. Он поседује ген аутентичног забављача, који све преводи у сферу шоу-бизниса и изјављује да „народ има демократско право да до миле воље виче „Уа власт!“ и „Доле влада!“ И били смо крајње опрезни према продајцима идеолошке магле који су били намерили да и нас и свет убеде да је домаћа варијанта (пара)фашистичке хомогенизације настала у глави Војислава Шешеља.

Нису цркве, већ су окултно и ирационално ближи нацизму. Хитлер је био члан „Туле“ (сатанисти), а Рудолф Хес гностичке секте ОТО. Фашизам и нацизам били су и јесу феномени зла. Нацизам је створио руљу која пали јеврејске дућане и пребија аријевске „издајнике отаџбине“, он је произвео гасне коморе и др Менгелеа, сав тај незаборавни ужас. Нацизам је био пад цивилизације у дивљаштво, а овде се причама о српском фашизму неки намерно играју фашизма по земљи Србији.

И ако је и за изборну кампању – многу је. Ко жели да Срби забораве отаџбину, духовност, српство, традицију, вековна огњишта, патриотизам, а да упамте на пример – краву (иако је слатка реклама). И ко верује да Срби мрзе друге народе, да им је ум наказан и да имају отпор према различитостима, те ће увек јести „Васину торту“, а никада „сахер“, „Естерхази“ и кадаиф?

Један од лидера београдских Рома Славо Јовановић изјавио је: „Није истина да сви Срби мрзе Роме... Несложни смо ко и ви Срби, зато нам је ваљда иста судбина“.

Љама има тих појава. Знате, увек сам причао како овде има много мање тога него у другим земљама, али када год бих тако нешто изјавио – појавио би се неки случај.

Ипак, антисемитизам у Србији није масовна појава?

То није масовно, али је разлог да будемо забринути. Не желимо да преувеличавамо ствари, али ни да будемо пасивни“.

Шта мислите ко се тиме бави?

Неки људи раде на томе, а који – то је случај за полицију.

Да ли Ви лично лепо живите са комшијама Србима?

Нема никаквих проблема. Рођен сам у Војводини, преживео сам логоре у Немачкој и ушао у 80. годину, по професији сам банкар. Када се неко јави телефоном да ми прети, ја помислим: па и ако буде нешто, све ове године, након логора, чист су добитак“.

Неће бити ништа, зар нису Јевреји на овом тлу већ 500 година?

Нема народа нити добрих, нити лоших. Нису то ни Срби ни Јевреји. У питању су недела појединачна и група који, свесно или несвесно, чине зло свом народу. Ја сам оптимиста, јер антисемитизам нема корена у српском народу и поред појединачних догађаја. Верујем да поједини исподи неће затровати народ. Ипак, тако је почело и у Немачкој, а убијено је шест милиона Јевреја.

Један држављанин Босне и Херцеговине скоро три месеца је боравио у Југославији пре него што га је београдска полиција ухапсила због поседовања лажних исправа. Тада се испоставило да је на захтев државе из које је дошао за њим расписана и међународна потерница пошто је ликвидирао БХ банку, чији је био власник, и побегао са 26 милиона немачких марака. БХ Федерација, и само она, затражила је изручење. Пошто је Југославија однедавно члан широке мреже Интерпола, са тим не би требало да буде проблема чим овдашњи суд заврши поступак око лажних докумената. Вест о хапшењу Алије Делимустафића могла је комотно да се преприча и овако, јер чињеница има таман толико за један оквир у „црној хроници“ дневних новина.

Иако је у последњих неколико недеља изгледало да је београдска полиција ухватила зверку са биографијом која се темељи на мутним радњама са делом овдашње политичке елите и са српско-босанском мафијом, огромна већина тих података почиње са „многи у БиХ сматрају“, „како кажу наши бањалучки извори“, „тако да се може претпоставити“, „његово име последњих дана везује се са“. То значи да су за Србију, или бар за јавно мњење у њој, за сада релевантне и поуздане само две чињенице: Алија Делимустафић је муслиман из Босне, а не Србин Гојко Митровић, како је писало у личној карти која је код њега пронађена, и – тачно је да је био начелник МУП БиХ у време док су наша република и Босна и Херцеговина још биле у заједничкој држави, што значи да је могао да одобрава трговину оружјем са тадашњом ЈНА.

Међутим, уколико се данас спроведе мала анкета међу комшијама, пролазницима и познаницима, на питање „ко је Алија Делимустафић“ добијају се следећи одговори: крио се у Београду са лажним документима, (јер је) био ратни злочинац према Србима, али се и састајао са Александром Тијанићем. Пошто се зна ко је Тијанић, то је исто као да је Делимустафићу председник СРЈ био лични јатак у Југославији, све док републичка полиција није налетела на њега и покварила Коштуници посао са распродајом предузећа по Србији или бар контролом над токовима хартије. Боље обавештени владају и пикантним детаљима: Делимустафић је повезан са Коштуницом преко бар једног пара моћних бизнисмена, Срба, једног из Србије, другог из Босне, од којих овај потоњи има и досије ратног профитера. Тијанића са Алијом веже и крвни дуг, пошто је њега и Мирјану Бобић својевремено извукао из зараћеног Сарајева.

КО МУ ЈЕ ДОЗВОЛИО ДА ГА НЕ УХАПСИМО

Са тачке гледишта чињеница и признања на које се можемо ослонити, ово је превелико бремене знања за људе који још немају појма, рецимо, како им ЕДБ обрачунава струју коју су потрошили, или Телеком разговоре преко телефона, зашто републички просек такозване бруто плате стално расте у компјутеру Завода за статистику али нема много везе са оним што су примили на руке прошлог месеца, да ли ће и њихова фирма бити збрисана у таласу приватизације која је већ најав-

АФЕРА ДЕЛИМУСТАФИЋ

Само две полиције против страшног Алије

Жути и плави у домаћој политици пронашли су нов полигон за ратне игре по рецепту који је већ опробан у „случају Гавриловић“: тешко наоружање са обе стране, муниција се троши немилице, рок трајања битке ограничен, а на крају сви иду кући као победници. Страдају само живци, новци и драгоцено време пореских обвезника који чекају жуте и плаве да још једном изађу из песка, па да више приону на те реформе.

љена за ову годину и да ли им је унапред обезбеђен пристојан социјални програм како не би прошли као банкарни, итд. Међутим, ни толико знање о „афери Делимустафић“, другој великој по реду у последњих годину дана која је протресала ДОС не заслужује ни прелазну оцену уколико се има у виду да је Алија Делимустафић читаве четири недеље био најважнији предмет унутрашње политике – како другачије назвати ствар око које су се уплели највиши државни органи, и савезни и републички.

Потрошено је много речи и оптужби (преко микрофона, али не и преко суда), а да ни до данас није јасно зашто је Делимустафић уопште дошао у Београд. Ако се крио од Интерпола, зашто шеф Интерпола за Југославију тврди да је овај ухапшен само због лажних исправа. Затим, како је могуће да лице са међународне потернице наша полиција није ухапсила чим је покушало да уђе у земљу него тек после три месеца, и, коначно, зашто порески обвезници у Србији да плаћају две полиције, савезну и републичку, ако оне не могу ни дан-данас да се договоре у чији је атар упао Делимустафић.

Брисани простор су за то време полуниле нестручне истраге, од којих неке миришу и на неформална полицијска саопштења, као што је најновије откриће београдског недељника који се бави „сензацијама“ и „ексклузивама“ – ухапшеник из Босне стигао у Србију да руши ДОС ДОС-ом, односно реформски део уз помоћ оног конзервативног.

ФРЉАЊЕ ОПТУЖБАМА

Зашто се подигла толика бука око Алије Делимустафића постаје јасно уколико се има у виду да ДС и ДСС већ скоро целу годину воде не рат, него ратне игре, налик онима какве се повремено спороводе у неким развијеним армијама света. Да подсетимо, оне служе да би се борбена готовост и будност увек држали подигнутим, али то није стварни рат него симулација. Нема ни заробљеника ни мртвих (бар не у редовима непосредних учесника), после љутих напада и повлачења официри и команданти са обе стране одлазе слободни, и, што је најважније, враћају се у своје чврсто забетониране фотеље. То је и разумљиво пошто се битке воде у оквиру једне те исте армије, једино што се пред почетак цео корпус раздели на две боје. Ради лакшег разумевања како је тајфун Делимустафић развалио медијски етар у Србији, и „Српска реч“ ће морати да их подели на, рецимо, жуте и плаве.

Неколико дана је прошло од хапшења Алије Делимустафића док жути нису развиле своју борбену тактику: прво се Делимустафић повеже са Коштуницом, како индиректно, преко богатих бизнисмена који имају могуће везе са криминалним аферама, тако и директно, преко непобитне чињенице да се Коштуничин саветник Тијанић и Делимустафић познају. Зато је путем неколико услужних медија прво пуштена вест из непознатог извора („како сазнајемо“) да је Делимустафић ухапшен у фирми „Астротехнологи“ чији је власник Зоран Дракулић, бизнисмен коме је успут прикачено да је финансијер ДСС-а.

Ипак, овај потпис лако се чита: ако је Ђинђић већ морао јавно да призна како га финансира група пријатеља сумњивих пословних веза, такви се морају пронаћи

и Коштуници. Због равнотеже у положајима. На први поглед, жути су испалили ћорак. Адвокат Дракулићев лако је демантовао да његов клијент не само што није власник спорне фирме, него је папирима доказао да је просторије „Астротехнолоци“ изнајмило од Бродоградилштва „Београд“, а да је стечајни управник Бродоградилштва нико други до Зоран Јањушевић, иначе Ђинђићев саветник и члан републичког Савета за националну безбедност који контролише тајну полицију у Србији. Сам Коштуница је ту видео добру прилику да Делимустафића коначно пребаци жутима, па је обзнанио да је босански Србин Јањушевић био под командом Делимустафића док је радио као полицајца у БиХ. Међутим, Јањушевић је, изгледа, само то и чекао када је одговорио Коштуници да је он сам за свој народ учинио више него што ће икада учинити сви људи из кабинета председника државе. Другим речима, у време рата у Босни је био на правој страни, у српском ДБ-у чији је крајњи старешина био Радован Караџић. И, да се његов посао обавештајца тада углавном сводио на техничку оспособљеност за оправке и пласирање „бубица“ и осталог материјала за прислушкивање пошто је електронинжењер по занимању, што га, додуше, може квалификовати за Ђинђићевог саветника у тајној полицији, али и у привреди, што заправо и јесте.

Жути су за то време већ увелико радили на томе да до краја афере од преваранта направе ратног злочинца, без обзира што је Хашки трибунал већ демантовао да против њега има оптужницу, а Република Српска потврдила да га никада није пријавила за ратне злочине. Зоран Весић, саветник првог савезног полицајца, у аферама иначе задужен за Тијанића, захтева стога даљу истрагу због сумње у умешаност у убиство војника ЈНА у Сарајеву и у Тузли, па је, каже, „срамотно да Алија Делимустафић у Србији одговара само за фалсификовање личне карте“ – економично (оптужница и пресуда у једној реченици) и емотивно (двострука срамота, покољ младих регрута у регуларној војсци и издаја оних који војску данас контролишу). Њега лодупире сам Ђинђић, који мора да оправда зашто се његова влада уопште бави случајем Делимустафић, па каже да су поједини представници власти знали да је овај у СРЈ под лажним именом и да су упркос „томе што је на потерницама Интерпола и што је могуће да је умешан у ратне злочине водили са њим разговоре и планирали одређене пројекте“.

ДРЖАЊЕ СВЕЋЕ

Министар полиције у удара са бока уводећи ново име, Момчила Мандића, Србина из Босне. Човеку сумњивих пословних манира лако и брзо се открива каријера шефа српско-босанске мафије у Београду. За њега Душан Михајловић каже да је на РТС-у Делимустафића јавно назвао „највећим пријатељем Срба“, и повезује га са најтраженијим хашким кандидатом, Радованом Караџићем. Није ни потребно напомињати да је и Михајловић „открио“ још једног финансијера ДСС-а. И ту је Коштуница видео прилику да се отресе Делимустафића, и то управо користећи тактику жутих, ко се коме јавља на улици. Најиме, генерал Александар Васиљевић, некадашњи начелник управе за безбед-

ност ЈНА а садашњи истакнути члан Нове демократије требало би да и дуже и боље познаје Делимустафића него Тијанић, јер је са њим и службено сарађивао. То Нова демократија није ни покушала да сакрије, али су новинарима оставили да им верују на реч да се њих двојица нису видели бар 12 година и да се у међувремену нису састајали. Бар колико зна други истакнути члан НД, Војислав Андрић, који је за Б92 дословно рекао: „Ја то не знам јер нисам, како се зове, ни једном ни другом држао свећу, што се каже. Значи, то апсолутно није у домену информисања Нове демократије“. Сад, да међу плавима има довољно довитљивих и дораслих ситуација, неко је могао да разради ствар око те свеће, па да се јавно запита: шта је логичније, да председник СРЈ витла са свећом по граду и тражи са ким му седе сарадници, или се то ипак најпре очекује од министра полиције, чији је ресор хапшење Делимустафића, а вероватно и праћење, јер, како би другачије полиција зна-

три недеље брижљиво грађено, што ће вероватно и њега дисквалификовати за будуће фронталне нападе на истакнуте гласноговорнике плавих: „Један од најближих сарадника председника Коштунице имао је виšekратне контакте са Делимустафићем и није их пријавио. Ако вам близак сарадник председника државе има редовне контакте с човеком који је на потерници Интерпола и оптужен за финансијски криминал, а прича се и да је крив за ратне злочине, онда је то за мене ситуација од највеће опасности за националну безбедност“.

Тако је говорио човек који је на момент заборавио да све што прича, прича не као навијач и функционер ДС-а него као министар савезне полиције под чијом се ингеренцијом иначе налази Интерпол, и који је у интервјуу за ТВ БК признао да информације добија од МУП-а Србије, који је заслужан за Делимустафићево хапшење. Зато је његова логика отишла у, рецимо, погрешном правцу, јер се испоставља

ла у коју фирму да упадне и да провери нема ли ту неког са лажном личном картом?

НЕЋЕ ВАЉДА ПОЛИЦИЈА ДА ХАПСИ!

Пошто је Горан Весић још у првој ратној игри, „случају Гавриловић“, потучен до ногу, Ђинђић уместо њега против Тијанића уводи Зорана Живковића, шефа савезне полиције. У емисији „Клопка“ на ТВ Пинк отвара фронт тако што узгред помиње да се Тијанић састао са Делимустафићем у Београду пре хапшења, а даље преузима Живковић: тражи да се „поводом информација“ о састанку покрене одговарајућа истрага. На Тијанића се потом шаље пешадија, која рафалним саопштењима са групним потписом Ђинђићеве странке упитује Коштуницу да ли је обавештен да му се „контроверзни саветник“ састаје са „ратним злочинцем Делимустафићем“. Коштуница макар из граматичких разлога мора да одговори да „није обавештен“, што изазива егзалтираност у штабу жутих, али краткотрајну. Живковић, који иначе не скрива да обожава да се појављује у медијима и дивани са новинарима, претерује у ревности и једном једином сувишном изјавом клати утврђење које је

да је Тијанић крив што као саветник председника СРЈ за медије није благовремено набавио потернице Интерпола, а потом их ажурирао са својим телефонским имеником.

Шта ће на крају бити са Делимустафићем? Горан Весић је већ изразио очекивање да ће се бившем министру полиције БиХ прво судити у Југославији, због фалсификовања исправа, а потом и за евентуалне ратне злочине почињене у БиХ, па тек након тога може у домовину. Ову изјаву саветника савезног министра полиције не треба узимати за озбиљно, а тиме ни самог саветника, већ и само због тога што би било сулудо да Београд уовозит ратне злочинце из иностранства поред толиких својих које мора да испоручи Хагу. Уосталом, Делимустафић је као личност домаћим политичарима био занимљив исто онолико колико и покојни Гавриловић, а зна се да његово убиство још није расветљено. Зато је много је занимљивије шта ће даље бити са тужбама које су најавили неки од учесника афере: Тијанић против Ђинђића, Момчило Мандић против Душана Михајловића, Зоран Јањушевић, ако се предомисли па тужи Војислава Коштуницу... До закључења овог броја још нико није одржао реч.

Велеиздаја по тржишним принципима

У жару „афере Делимустафић“ један дневни лист је некако ископао и овај текст из „Српске речи“ од пре десет година и, као своје ексклузивно истраживање, некритички га фрагментарно испреписивао ван историјског и политичког контекста. Текст објављујемо у целини да бисмо објаснили „политичке и кадровске“ односе У СРБИЈИ у време кад је Алија Делимустафић био први човек БХ полиције. И то не због Делимустафића него да би неки тадашњи српски кадрови, а данашњи функционери или промотери ДОС-а, препознали своју улогу у случају који следи. Па да, приписујући којешта Делимустафићу, имају у виду шта приписују и себи.

Славица ЛАЗИЋ

Информацију да је „Први партизан“ из Ужица (тада још Титовог) током целе прошле године убрзано снабдевао свим врстама муниције (производи око 300 врста за различите намене) осим ЈНА и оне који нам сада ту исту муницију враћају кроз цев, прво је саопштио Жељко Медић, в.д. руководиоца Сектора самозаштите „Првог партизана“. За само шест месеци у правцу Словеније, тачније Јесеница, упућено је седам пошиљки укупне тежине 147.774 кг, а у правцу БиХ упућено је 29 пошиљки са укупном тежином од 94.090,30 кг. Пошто је усмено упозоравао официра безбедности (који је стално запослен у фабрици) да се муниција продаје сумњивим лицима („официр безбедности је у разговору рекао да је свестан да се врши препродаја муниције у БиХ“), а како нико ништа није предузимао, Жељко Медић је саставио информацију и под ознаком „строго поверљиво“ доставио је 1. октобра прошле године ССНО-у, републичком министру за народну одбрану, СУП-у Ужице, генералном директору и погону „Наменска производња“ који производи и продаје муницију у „Првом партизану“.

„Са овом информацијом хтео сам да скренем пажњу надлежним органима да се дешавају неке ствари које се не би смеделе дешавати. Никада се као у овом периоду није убрзаније транспортовала „Б“ материја (муниција) за извоз, коју ми производимо.

СУСПЕНЗИЈА НАКОН ОБЕЛОДАЊИВАЊА

Чуо сам да на једном граничном прелазу роба пређе границу, а да се та иста роба враћа у Словенију на другом граничном прелазу“, изјавио је Медић. „Продаја се врши сумњивим лицима и има појава шверца муницијом. На пример, од нас се купује по два динара а препродаје по 20 динара. Пресудно за писање ове информације је било то што су два возача била у смртној опасности приликом превоза „Б“ материје у Нови Травник, где су их вероватно пресрели и малтретирали припадници ХДЗ.

По сада важећим нормативним актима и опису послова на које сам распоређен, ја сам био дужан да обавестим надлежне орга-

не о свим појавама како би се спречио даљи транспорт муниције сумњивим лицима у кризним подручјима. Поред овога, према плану приправности једна од мера у случају непосредне ратне опасности јесте да се стави под контролу извоз стратешких производа. Ова информација је написана уз претходни договор са в.д. директором ПП Заједнички послови и са генералним директором „Првог партизана“ ДД. Сматрам да у њој нема ништа што је нетачно“, тврди Медић.

Само 14 дана касније Медић је мобилисан а ових дана суспендован с посла.

„Афера“, како ју је назвао директор Наменске производње Радомир Вишњевац, са муницијом „Првог партизана“ која иде усташама (што су потврдили и возачи фабрике у писменим изјавама) заташкана је. „После упозорења, настављена је испорука истим купцима у БиХ“, каже Боривоје Даговић, директор ПП „Промета“, који је стао у одбрану Медића, а над којим такође „виси“ дисциплинска мера због изношења ових података у јавност.

Коме је и како продавана муниција из ове фабрике, знало се од самог почетка. „Неко мора да оде у затвор – или ми који смо то открили па обелоданили, или они који су то организовали. Већ више од пола године не дешава се ништа“, каже нам директор Даговић. „Сумњам да је у то уплетена и полиција и ССНО. Све доказе поднели смо надлежним институцијама у фабрици, приложили смо сведочења возача који тврде да месецима наоружавамо усташе у Дервенти, Добоју и Травнику. Поднели смо доставнице из којих је очигледно да се усташама и муслиманима који се „крију иза фиктивних фирми, продаје и забрањено оружје. Обавестили смо председника Скупштине Србије о свему, а све се завршило тиме што је организован Раднички савет Наменске производње са пет официра из фабрике, на челу са официром безбедности у време када је била највећа издаја подофицира у ССНО. Подржали су пословну политику директора Вишњевца и акламацијом тражили да се сменимо са положаја ми који смо овај скандал обелоданили“.

Одбијајући најпре разговор за „Српску реч“ (никоме ништа више не верујем. Очекивали смо агресивније реаговање српске јавности, а све је „стишано“), директор Даго-

вић је ипак пристао да личним сведочењем расветли ове догађаје, уз малу резерву да „нећете смети ни ви да објавите истину“.

ЛЕГАЛНЕ МЕТАК-КОМПАНИЈЕ

По његовим речима, идеални услови за ову срамну трговину стекли су се прошле године када је велики број предузећа у БиХ био регистрован и добио по закону регистрацију за промет оружја и муниције за личну одбрану, спорт, лов... За регистрацију тих предузећа били су потребни одговарајући папери који су врло лако издани у БиХ. Све дозволе које су у БиХ појединци имали за куповину оружја и муниције важиле су у сред Србије! Убрзано наоружавање „зелених беретки“, усташа и силесије паравојних формација ишло је углавном преко приватних предузећа: „Мујкић – компани“ и „Колт“ из Дервенте, „ТИТ“ и „Грамакс“ из Сарајева и „Гранд“ из Новог Травника, који су највећи купци комерцијалне муниције „ПП Наменска“.

Главни снабдевачи оружјем и муницијом усташама у БиХ били су Марелја Маринко, председник ХДЗ-а у Травнику, који је стајао иза фиктивне фирме „Гранд“; бивши директор представништва „Заставе“ у Сарајеву Андрија Лучић (који је смењен чим се у „Застави“ сазнало за његове малверзације са оружјем); рођак директора Наменске производње, извесни Вишњевац, који је радио исти посао у Сарајеву, и браћа Мујкићи у Дервенти.

Директор Наменске производње који је са њима склапао послове, морао је знати са ким ради, јер је и сам дошао у Ужице 1978. из Травника и морао је знати ко је тамо победио и ко је на власти. „Сада и новине пишу да ХДЗ влада Травником, а када смо ми знали и проговорили, хтели су да нас ухапсе“, каже Даговић. „Ми смо и тада знали, пре шест месеци, да је Марелја Маринко организовао штрајк и онемогућио испоруку топова за војску из „Братства“ у Травнику. Сада је та чињеница позната из новина“.

Не желећи да падне у патетично придиковање о патриотизму, директор Даговић тврди да је то „издаја моје земље“ и да нема већег лицемерја него када Ужички корпус креће у Невесиње, док наше раднице у Ужицу пакују муницију за Марелју, а синови су им на фронту.

„Најтеже ми је било када сам гледао еми-
сију из Вуковара у којој су приказивали за-
робљену усташку муницију. Препознао сам
да је наша. Има оловни затупасти врх – 12
грама – и намењена је за високу дивљач.
Кад удари мечку, на излазу одваљује плећ-
ку. Ту рањеног нема! А наш директор каже
да смо продавали пиштољску и нешто ма-
ло ловачке муниције”.

До толике муниције није се дошло само
заузимањем касарни и складишта ЈНА, већ
директно куповином у Ужицу. Треба знати
и то да је муницију лако препознати, јер на
данцету чауре, на сваком метку стоји име
предузећа које га је произвело (ППУ), годи-
на производње (1991) и калибар (5,56). „Пр-
ви партизан” не производи необележене
метке и не пристаје на производњу метака
са туђим жигом, кажу радници који више
година раде у овој фабрици.

МУНИЦИЈА НАСРЕД УЛИЦЕ

Информација о томе да муниција „Првог
партизана” иде директно усташама у руке,
потекла је најпре од возача који су прево-
зили муницију у БиХ. „Од 25 возача колико
их „Транспорт” има, путни налози за превоз
„Б” материје приватним лицима у БиХ из-
давани су „провереним људима” који су би-
ли добро додатно плаћени и све је ишло
глатко док није пошла друга екипа људи
која није била у шеми”, каже директор Да-
говић.

Миодраг Полић, возач који у „Првом пар-
тизану” ради 12 година, добио је налог да
превезе преко 200 пакета (што је око че-
тири тоне муниције), у Пуцарево, данашњи
Травник. „На налогу за испоруку стајало је
само Марелја Маринко и кратко „Гранд”.
До тада нисам превозио оружје за њега. Не-
обична околност на самом почет-
ку је да нас полиција БиХ, које је
било свуда, нигде није контроли-
сала, нити заустављала, иако на
камиону пише „Први партизан” и
претпоставља се шта возимо. По
правилу, полиција је требало да
нас прати, као до тада, кроз сва-
ки град којим смо се кретали. Ни-
шта мање загонетно је и то што на
адреси коју смо нашли није било
никакве фирме „Гранд”. Био је то
солитер чији су станари тврдили
да Марелја Маринко никада ту ни-
је становао. Док смо стајали пуни
муниције насред улице, наишао је
један такси и ја сам замолио во-
зача да ми помогне да пронађем
„Гранд”.

„Земљаче, покажу ти адресу
да не луташ, али није добро то
што радиш”. Питао сам га: „Отку-
да ти знаш шта ја вучем?”, а он је
одговорио: „Не долази то њему
први пут, стиже то њему редовно
сваког понедељка по четири то-
не”.

„Одвео ме је пред један кафић
где су нам рекли да Марелја до-
лази сваког тренутка из Сарајева.
Брзо се појавио и затражио да из-
вршимо претовар муниције на ули-
ци. Одбио сам јер је било доста
света околу. „Причај слободно,
није важно што те чују, јер они и
чекају то што си ти довукао”.

У кафићу у коме смо седели,
био је залепљен огroman плакат
„То сам ја – ХДЗ”. Када сам отво-
рио камион, пришло је десетак
људи који су у гепеке паркираних
лукузних аутомобила сарајевске,

загребачке, зеничке и осталих регистра-
ција претоварали муницију. Частно нас је са
по 500 динара и нагласио да би волео да
баш ми и следеће недеље довоземо туру,
пошто знамо адресу. У повратку није било
никакве контроле”.

Следећег понедељка возач Полић је од-
био да вози муницију. „Видео сам да роба
иде сумњивим лицима која припадају ХДЗ”.
И поред његовог упозорења, његов колега,
возач Радисав Кузељевић пристао је да са
сувозачем отпреми камион на исту адресу.
Кузељевић каже: „Дана 25. септембра про-
шле године добио сам налог да четири тоне
муниције отпремим у Сарајево и Травник.
У Сарајеву сам муницију истоварио у прив-
атну кућу брату од стрица мог директора
Вишњевца (што сам касније сазнао од Мар-
ринка Марелје). После ове испоруке, кре-
нули смо за Травник. На пет километара
испред одређишта, избрала је на пут група
од десетак наоружаних бандита, распоја-
саних, без икаквих униформи и ознака. Упе-
рили су пушке у нас, наредили да изађемо
и испитивали: „Шта возите и коме? Лези-
те на траву!” Држали су „калашњикове” на
нашим потиљцима и претили: „Четници,
платићете зато што нам уништите хрват-
ске градове! „Мој колега Слоба каже: „Ни-
смо ми четници”, а они „Ђути, паси траву!”.

ДОБРО ДОШЛИ, ДРАГИ ЧЕТНИЦИ

Сат касније, који нам се учинио као веч-
ност, дошао је њихов заповедник у милициј-
ској блузи и погледао наше папире. „Мом-
ци, добро је, то је за нашег човека”. Пока-
зао нам је пут до кафића испред кога нас
је чекао Маринко Марелја. Поздравио нас
је са: „Где сте, четници?” Мој колега није мо-
гао да отрпи: „Нисмо ми четници”.

Заболело ме је када сам видео коме смо
и шта дотерали, али је било касно да реа-
гујемо. Наставио је да се размеће: „Знамо
се, ја сам усташа!” Говорио је да у Травни-
ку влада ХДЗ и с нескривеним поносом по-
казивао огroman плакат ХДЗ-а у кафићу.
„Ноћас смо имали окршај са војском и по-
тукли смо их. Немају шта да траже овде”.
Сећам се да је рекао да је пре два три дана
био код директора Вишњевца у Мачкату на
печењу. „Поздравите ми много Вишњевца и
нека вас опет пошаље у понедељак са но-
вом туром”, довикнуо нам је: „Волим да ра-
дим са људима које познајем”.

Његови момци из белог комбија брзо су
претоварили пакете са муницијом. Тутнуо
нам је по 500 динара у руке и ми смо крену-
ли за Ужице. „Путујте и не шаљите овамо
више онај Ужички корпус. Све сами четни-
ци, пијаници и силеџије”. Мом колеги суво-
зачу је играла брада, а није смео да реагу-
је. Очи су му биле пуне суза, јер му је син
био на војној вежби. „Ево за кога терамо му-
ницију, да ми дете убију”, завршио је возач
Кузељевић.

Са догађајима су упознали шефа, дирек-
тора и начелника СУП-а који је немоћно
слегнуо раменима. „Све ми то знамо, али му
не можемо ништа, Вишњевца држи неко из
ССНО”.

На колегијуму директора, сви су се држа-
ли паролу „метак је производ као и сваки
други, не купује се за национални патос, не-
го за новац”. На томе се све завршило. „Ко-
лега и ја смо испали смешни када смо све
ово покренули”, резигниран је Кузељевић.
„Никако не могу да прихватим чињеницу да
се такав човек налази код нас”.

Исти возач испоручивао је тих дана муни-
цију у Добоју и приватном лица за кога каже

да је Хрват из Славонског Бро-
да, који често долази у Ужице
и уговара куповину. Није тешко
претпоставити да је муниција и
даље ишла на хрватско рати-
ште. После ових догађаја сви
возачи су одбили да превозе
муницију у БиХ. Решење је убр-
зо нађено тако што је травнич-
ки бели комби долазио у фа-
брички круг „Првог партизана”
и директно узимао муницију за
Марелју. По наређењу директо-
ра Вишњевца обезбеђење је во-
заче комбија пуштало у фабри-
чки круг, а на питање фабрич-
ког обезбеђења зашто су тера-
ли ужичке возаче да „пасу тра-
ву”, арогантно су одговорили:
„Зато што сте чобани”.

ДА СЕ „ЈАВНОСТ НЕ УЗНЕМИРИ”...

Када се заратило у Бијељини,
директор је ултимативно за-
хтевао од возача да транспор-
тују муницију за Сарајево и Зе-
ницу или ће им у противном „по-
делити радне књижице”.

Директор Даговић је узео љу-
де у заштиту и био не мало из-
ненађен када је Вишњевац ла-
конски рекао да ће им „други
узети посао”.

У то време подигнута је и ог-
рада којом је директор Вишње-
вац оградио погоне Наменске
производње од осталих делова
„Првог партизана”. Био је то пр-
ви корак, са намером да се На-
менска постепено издвоји из
ДД „Први партизан”.

„Октобра месеца у Наменској је уведено ванредно стање“, каже Даговић. „Појачано је обезбеђење, забрањен приступ радничкој фабрици, а Хрвати са трамвајским комбијем слободно су се шеткали по фабричком кругу“.

Револт који је покренула неколицина људи није био довољан да охрабри остале директоре „Првог партизана“ којима није сметало што се испред Наменске шепури нови „ауди“ (травничке регистрације) директора Вишњевца, који је за веома кратко време стекао и вилу на Белој земљи, поред које је купио огроман плац. На том плацу је почео да зида неки објект који је у време ове „афере“ продао.

Као пословни и практични људи, руководиоци Наменске производње су уместо некорисног самоопуштавања пресавили табак и упутили га Радничком савету „Првог партизана“ тражећи хитно сазивање Скупштине ДД „Први партизан“ и хитно суспендовање с посла свих људи који су јавност узнемирили „дезинформацијама“. Цитирајемо га: „Информација од стране Медић Жељка у вези с испоруком наших производа је чиста лаж“... у циљу дестабилизације и стварања узнемирења у фабрици... Раднички савет се ограђује и одбацује констатације наведене у информацији Медић Жељка и даје пуну подршку пословној политици коју води руководство предузећа ПП Наменска производња“. Од Скупштине ови руководиоци захтевају да због нанете „штете“ фабрици, руководству разрешу дужности и суспендује генералног директора ПП Богдановић Радомира, директора „Промета“ Даговић Боровица, директора ПП Заједнички послови Филиповић Милана и в. д. руководиоца Сектора самозаштите Медић Жељка“.

Захтев се завршава ултимативно. „Уколико Скупштина ДД Први партизан не донесе одлуку о суспензији ових лица, Наменска производња ће покренути поступак за раскидање уговора о оснивању деоничарских друштава“. Ово је поткрепљено циничним закључком да је „немогуће наставити пословну сарадњу са људима који опструктивно делују“.

Скупштина је једногласно закључила да су све информације о продаји муниције „Првог партизана“ Наменске производње на кризним подручјима Југославије без икаквог основа и као такве нетачне“.

ДИРЕКТОРИМА – ОШТРА КРИТИКА

У овај невиђени, фантазмагорични лов на вештице коначно се укључују и они који у рукама држе даљински управљач за продају наоружања и војне опреме – МУП Србије. Генерал Радовић који се претходно састао са директором Вишњевцем, препоручио је да „треба ићи на смиривање ситуације а не правити од тога неке афере“.

На састанку председника МУП Србије и чланова Заједнице ИНВОЈ (Индустрије наоружања и војне опреме), др Ђорђе Симић, начелник управе МУП Србије, рекао је да МУП има сазнања да се ловачка и спортска муниција употребљава на ратишту, што је катастрофално за борце“.

Додуше, ова продаја се, речено је, обавља у складу са законским прописима и може се забранити једино савезним законом или одлуком Председништва СФРЈ. Међутим, и поред чињенице да су већ тада биле уочене мањкавости појединих савезних прописа којима се регулише промет наоружања и војне опреме, укључујући и комерци-

јално тржиште, оцењено је да се са таквом продајом настави.

То практично значи да су наредна два месеца, све до јануара (када су дата нова упутства и допуњени законски прописи) све фирме имале исти третман и муниција је и даље продавана свим трговачким предузећима која су регистрована за промет муниције на целој територији Југославије.

Логично би било поставити питање: због чега су српски произвођачи муниције у време рата, када је и Председништво СФРЈ закључило да постоји непосредна ратна опасност, наставили да наоружавају непријатеље? Део одговора вероватно лежи и у чињеници да, ако би се донела одлука о забрани и ограничавању производње, промета и транспорта спортске и ловачке муниције (за комерцијално тржиште), држава би била у обавези да обештети предузећа, тј. надокнади им штету, а зна се да „Први партизан“ и „Застава“ преко 40% своје производње продају на домаћем тржишту.

Од јануара месеца 1992. године, продаја муниције и оружја може се вршити само преко оних трговинских организација за које МУП Србије да одобрење. Представници Републичког СУП су октобра месеца дали зелено светло за продају муниције српским произвођачима по старим прописима закључивши да „није забележен ни један случај злоупотребе од стране предузећа и лица која су регистрована за те послове“.

Из ове прилично неугодне ситуације (за коју је морао да буде откривен и неки кривац) бирократски циници изашли су са солмонским решењем да „највећу одговорност за насталу ситуацију у ПП Наменска има в. д. руководиоца Сектора самозаштите Жељко Медић“, против кога „треба покренути дисциплински поступак“, утврдити „конкретну одговорност“, а свако изрећи и „дисциплинску меру“.

Тешко је рећи како је Управни одбор „Првог партизана“ дошао на смирујућу мисао да уместо оних који су муницију продавали ХДЗ-у и муслиманским формацијама оптужи човека који је алармирао јавност због испоруке муниције на кризна подручја, а да директорима са „списку за одстрел“ упути само „оштру критику“.

РИБОЛОВЦИ СПАСАВАЈУ КНИН

Мића Милићевић, председник Црвеног крста Ужица (који има пуне руке посла, јер избеглице стижу даноноћно у Ужице) прича: „Када сам неки дан био у Богдановицима, натрпали су ми пуне џепове муниције. Питам откуда, а они наши људи кажу да је заробљено од Хрвата. На данцету чауре ознака „Првог партизана“. Вратио сам им метке уз савет да их Хрватима врате кроз цев. Па Хрвати пуцају у нас муницијом „Првог партизана“!“

Морам и ово да кажем. У почетку борби у Крајини дошао је из Книна наш човек у „Први партизан“ да купи муницију. Испорука је вредела 500 милијарди, а они су сакупили 480 милијарди. „Први партизан“ није хтео да прода нашим људима муницију без тих 20 милијарди, о чему постоји документација. Удружење риболоваца Ужица је прискочило у помоћ и позајмило разлику. Како такав човек, као што је Вишњевац, може да буде председник Удружења Срба из Босне?“

Одговор на многа питања која су постављена у овом тексту, потражили смо од Радомира Вишњевца, директора Наменске производње „Првог партизана“.

„Немам много да демантујем. Ова фабрика је увек продавала и продаје муницију

свима онима који су по закону о промету наоружања и војне опреме овлашћени за куповину. Конкретно, реч је о куповини муниције за цивилне потребе, а то је муниција за пушке, карабин, лично, спортско и ловачко оружје. Она се сигурно може употребити и за друге сврхе. Неугодности су почеле када су код Срба прорадиле емоције и дилеме сме ли се то продавати на словеначкој и босанској територији, јер смо тамо угрожени.“

У последњих 50 година „Први партизан“ је продавао метке свим трговачким предузећима која су регистрована за промет муницијом на целој територији Југославије.

Што се тиче оптужби да продајемо усташама, четницима или муслиманима подвлачим да ми никада не можемо, нити хоћемо да се бавимо провером ко нам је купац. Ми ниједан метак из ове фабрике нисмо отпремили ниједан купцу без дозволе Републичког СУП-а. Чињеница да смо за сваку нашу продају имали њихову сагласност значи да та наша муниција није продавана нелегално. „Први партизан“ није полицијска установа него производна и за нас је метак роба, и ништа ни више ни мање од тога. Оног момента када муниција и оружје изађу из круга фабрике, ово предузеће нема више никакве надлежности за тај транспорт. Да ли је украден, препродан, залутао, није више наша брига и ми то не контролишемо. СУП је обавезан да ту муницију безбедно допреми до крајњег корисника, од фабрике до одређишта. Главни деманти да муниција јесте или није ишла усташама у руке, не може се дати, ми то не знамо. Све дозволе које су приватници добијали у БиХ за куповину оружја и муниције важиле су законски и у Србији. Могло је доћи стотину Хрвата и стотину Муслимана, колико год хоћете, са дозволом издатом у БиХ и купити муниције колико имају пара. То је тржишни начин привређивања – не можете у самуслугу продавати млеко или хлеб на националној основи, па једне пустиш у радњу а друге не.

И данас све дозволе издате за набавку оружја и муниције у БиХ важе и у Србији и обратно. Оног момента када је престала могућност продаје муниције у БиХ због ратних операција, нисмо хтели да кажемо „Муји нема“, „Иви нема“, а „Марку има“, него смо обуставили испоруку робе на цело подручје с тим да ћемо до јануара ове године продати робу сваком купцу који добије одобрење за набавку од СУП Србије“.

Питамо саговорника зна ли да је муниција „Првог партизана“ за лов на високу дивљач, коју је продавао, служила за одстрел Срба?

„Не желим да се бавим демантијама. Испрчао сам вам како се продаје муниција за спорт и лов. Напишите шта хоћете, али ја верујем да смо ми продавали само овлашћеним организацијама. Ако је неко на терену злоупотребио ово оружје, о томе морају знати много више републички органи који су за то плаћени“.

Док смо се поздрављали Вишњевац је рекао: „Док год будем директор – продаваћу“, и додаје: „Иза ових врата преко пута мене седи безбедњак, без чијег знања нисам продао ниједан метак“.

Директор Вишњевац је иначе био веома заузет спремањем пакета који треба у име „Првог партизана“ послати избеглицима, којих по званичним проценама има преко 3000 у Ужицу.

Ти невољници побегли су пред нечијим мецима.

Шта ли пише на данцету чауре који им је била уперена у груди?

ОТВОРЕНО ПИСМО МИНИСТРУ ПОЛИЦИЈЕ ДУШАНУ МИХАЈЛОВИЋУ

Господине Душане Михајловићу, обраћам вам се као пуномоћник вашег дугогодишњег политичког, породичног и личног пријатеља Вука Драшковића. Пишем вам као адвокат човека у чијој сте кући и канцеларији безброј пута били уважен, цењен и драг гост.

Лета 2001. године, тадашњи ваш помоћник, генерал Петровић, јавно је обелоданио да су у кући и кабинету Вука Драшковића постављени прислушни уређаји, али да могу бити уклоњени само тајно, подмукло и вампирски, дакле, онако како су и постављени. Начин уклањања прислушкивача је ваш изум, продукт вашег промишљања, досетљивости и довитљивости, јер ви сте шеф, ви сте министар, без вашег наређења ваш помоћник не иступа јавно.

Очекивао сам од вас да ту крајње непријатну, мучну и нељудску ситуацију превазиђете тако што ћете лично, са техничком екипом, посетити Вука Драшковића, извинити му се и те монструозне направе уклонити. Ви сте ћутали, Душане Михајловићу, што значи да иза тог криминалног акта лично стојите.

Вук Драшковић је поднео суду тужбу са захтевом да се из његовог животног и радног простора уклоне те ђаволске справе. Ви нисте реаговали, Душане Михајловићу, иако су вам пуна уста демократије, слободе личности, правне државе, људских и политичких права. И то указује да сте ви спиритус мовенс комплетне операције шпијунско-полицијско-мафијашке преметачине приватних и службених просторија Вука Драшковића.

Ваше Министарство је у одговору на тужбу навело да су апарати за прислушкивање постављени у циљу безбедности и одбране земље. Ви сте, Душане Михајловићу, у то време први човек тог Министарства. Ви врло добро знате да су ти микрофони у потаји, мраку и зидовима Вукове куће, служили као основна логистика, оријентир и показатељ за извршење стравичног масakra на Ибарској магистралу у коме су изгубила живот четири млада човека који су вас сматрали за пријатеља. Шта се десило са вама, Душане Михајловићу?

Суђење се одужило, медији су извештавали, јавност коментарисала, а ви сте, Душане Михајловићу, изигравали необавештеност и неупућеност као да се то дешава у некој другој земљи, неком другом министарству и неком другом, вама апсолутно непознатом човеку.

Наравно, то ваше ћутање, игнорисање, толерисање и, што је најгоре, иницирање кршења елементарних права Вука Драшковића, загаранто-

ваних свим светским и домаћим правним нормама, од Универзалне декларације о правима човека и грађанина ОУН до домаћих уставних одредби о неповредивости стана, слободе кретања и политичког деловања, не представља нарочито изненађење, када се зна да сте ви, неколико дана након што су припадници Јединице за специјалне операције, у пуној ратној спреми, изашли на улице Београда и запретили оружаном побуном, ако ви не дате оставку, са њима ломили славски колач и у највећој љубави славили славу, а затим, после месец дана, и ђускали на тргу у Кули уз Бајагине срцепарајуће песмице.

Ипак, очекивали смо од вас реакцију, када је суд донео пресуду и обавезао ваше министарство да у року од петнаест дана од њеног пријема, уклоните све прислушне уређаје из свих просторија у кући и канцеларији Вука Драшковића где су постављени, под претњом принудног извршења. То очекивање је изгледало извесније, када је ваш генерал Кнежевић најавио да ће Министарство поступити по одлуци суда. Међутим, ви се, господине Душане Михајловићу, и даље не оглашавате и демонстрирате опсесивну заинтересованост да се Вук Драшковић и даље контролише, прислушкује, прати и на све друге, могуће начине уходи.

Прошао је и тај рок од петнаест дана, у парничном поступку познат као парнициони рок, Министарство се није жалило и није испоштовало одлуку суда о уклањању прислушних уређаја. Ви и даље ћутите, Душане Михајловићу. Ако сматрате да судска одлука није исправна и законита зашто се нисте жалили? Због чега не иступите и јавно не изнесете свој став о целом овом случају, који већ више од шест месеци потреса јавност?

Никада стих-сентенца Матије Бећковића – „Сам се људски живот са законом коси” – није био тако актуелан у земљи Србији, као у ово време, када се ви налазите на челу Министарства унутрашњих послова и када тренирате строгоћу на полуголим, полугладним и очајним грађанима Србије.

Позивам вас, Душане Михајловићу, да испоштујете судску одлуку и уклоните прислушне уређаје из простора у коме живи и ради Вук Драшковић и тиме покажете најелементарнији минимум поштовања правног регулисања односа међу људима у једној, ипак, европској држави XXI века.

Драгољуб ТОДОРОВИЋ, адвокат

АДЕМ ДЕМАЋИ, ПРЕДСЕДНИК КОСОВСКОГ КОМИТЕТА ЗА ТОЛЕРАНЦИЈУ И СУЖИВОТ

Вама Србима је Косова преко главе

До августа 1998. године, када је постао политички представник Ослободилачке војске Косова, Адем Демаџи је био председник Парламентарне партије Косова. Са Тачијем је сарађивао до фебруара 1999. године, када су се разишли. Данас је председник Комитета за толеранцију и суживот и члан Одбора за заштиту људских права и слобода.

Благица КОСТИЋ

Где сте били за време рата и како сте све то преживели?

Све време рата сам био у Приштини. Нисам хтео ни да се уклоним, ни да се заклоним, ни да се сакријем, ни да бежим. Имао сам тешке претње. Веома често ме је заустављала полиција по граду. Једном су ме привођили у станицу милиције, други пут у неку канцеларију полиције. Ту су ме задржали једно три сата. Био сам у друштву са дописником Лос Анђелес Тајмса и са једним дописником АФП-а. Мени није било стало да сачувам себе, да спасавам себе, тако да ми је било свеједно хоће ли ме убити или неће. Правило је да онај ко се мање боји смрти – смрт га и неће, а онај ко се смрти плаши – смрт га више хоће.

Реците ми, да ли је албански устанак, који је покренуо Хашим Тачи, био вредан толиког броја жртава, и са једне и са друге стране?

Тај устанак није покренуо Тачи! Тај устанак траје већ сто година. Тај устанак је само део непрекидног устанка који је имао своје атрибуте и своје форме отпора кроз време. Од октобра 1912. године када је упала српска војска, наводно да ослободи Косово, од тада устанци Албанаца нису престајали. Ово што се десило 1999. године било је финале тог општег устанка. Значи, догорело је до ноктију Албанцима јер је српски режим, на чијем челу је било Милошевић, прекрдашио све могуће мере. Дошло је дотле да је Албанцима било свеједно хоће ли умрети или ће живети. Без тог великог очајања у који нас је довео српски режим – тај устанак не би ни букнуо. Мислим да се устанак исплатио и мислим да је био неминован, јер све друге путеве, све друге начине, све друге могућности које подразумевају мирни пут решавања проблема користили смо до последње тачке. И господин Ругова и ја и многи други, али је то било безуспешно. И свет је покушао да опамети Милошевића, да му објасни да то тако не може, чак га је једно време и тешио, понеке му ствари и опраштао итд, међутим он је, мада не мислим да је само он, јер је он један од многих других који су га следили, ишао даље, из зла у зло.

Поистовећујете Милошевића са целим српским народом?

Мислим да је већина српског народа била индоктринирана његовом политиком. Ви знате да су Срби четири пута гласали за њега. Па они скупови, као што је скуп на Газиместану... Значи није могао господин Милошевић сам све да уради, већ је ту постојала добро уиграна, извежбана и тренирана структура. Онај српски дух омаловажавања и презирања Албанаца, презирања свих који нису Срби, увржен је у памети Срба. То стање је трајало сто година, те Косовка девојка, те Стари Вујадин, те Девет Југовића, те Краљевић Марко итд. Све је то дало резултат да је читав српски народ био суманут. Ношене су мошти Цара Лазара, прављене су церемоније и церемоније, ни мртвима нису мира давали. Ви знате то боље него ја. Значи, то није ствар једног човека, него је ствар и сулудости читавог народа који је изманипулисан, који је погрешно васпитан, који је дошао до ситуације да упропасти и своју и нашу садашњост, да направи крвопролиће и у Словенији, и у Хрватској, да направи велику трагедију у Босни и Херцеговини, и на крају све то да пресели на Косово. Ка последицу тог лудила сад имамо албанске гробове у околини Београда, у Батајници, и ко зна где све.

Сваки Албанац, па и ја, био је спреман да умире за слободу. Нама је просто било свеједно хоће ли нас убити или нас неће убити, јер живот без слободе, живот у стисци, у стези итд. није имао никаквог смисла.

За господина Тачија се у неким круговима говори да је он Ваша млађа верзија. Да ли бисте се Ви сложили с тим?

Није, ни близу тога. Моја верзија је била сасвим друкчија. Он је одрастао у сасвим другим условима и он није моја верзија. Да је он био моја верзија ја их се не бих откачио још 26. фебруара 1999. године. Они нису били моја верзија, него су били нека друга верзија која је довела до ове ситуације којом ја нисам задовољан, јер мислим да је Албанцима прикраћено право да сами одлучују о својој судбини, прикраћено им је право на самоодлучивање.

Ту је дошло до неког споразума у Рамбујеу. Тај споразум није ни овакав, ни онакав. Данас Косово нити је колонија, нити је протекторат, није ништа. Косово је један експеримент, светски експеримент и Албанци и Срби су сада у том експеримен-

ту заморчићи. Видите и сами сада до чега смо дошли.

Да ли искрено верујете да је на Косову могућ суживот Албанаца и Срба?

Могуће би било када не би било сметњи од неких српских кругова – политиканата, не политичара, него политиканата, који хоће да праве политичку каријеру опет се играјући судбином српског, а аутоматски, и албанског народа. Кад не би било таквих политиканата, мислим да би српски народ схватио да је сит Косова.

Албанци су по својој природи питом народ, народ који веома брзо заборавља зло, а који не заборавља добро. Значи, памти све оне који су чинили добро и Албанци су спремни да прихватају своје комшије. Видите, ми смо један мали народ са три велике културе, католичком, православном и оријенталном, тако да смо ми веома широкогрудни и толерантни. И, кад не би било тих српских режими који су покушавали да нас потамане и елиминишу са ових простора, ја мислим да би овде постојала клима сарадње и суживота која би могла да буде пример за целу Европу.

КОЛОНИЈАЛНИ ДОГОВОР

Милошевић је сада у Хагу, а на власти више нису екстремне снаге које је он предводио. Да ли то за Вас нешто значи? С друге стране, ко су за вас „политиканти“ на српској политичкој сцени?

Кад већ питате – мислим на Коштуницу у првом реду, и мислим на све друге који се крију иза њега. Мислим на ове друге који су већи прагмати али опет не дижу руке од тога да се играју са Косовом, машу Косовом, а на тај начин у ствари машу судбином и Албанаца и Срба. Треба да зна сваки Србин и сваки иоле свестан човек да ће сваки покушај да се на било који начин врати старо, привилегије и бенефиције, да се на било који начин Косово подвргне српској администрацији – да ће то значити ново крвопролиће, нову катастрофу, нову трагедију, јер Албанци, истина је, имају своје слабости, али поред свих својих слабости они су данас спремни десет пута више да се ангажују за своју државу и своја права. Јер, после овог слободног дисања који су Албанци искусили у протеклих две и по године, они су потпуно други народ, они више неће тако лако да прихватају да буду изиграни, преварени итд.

Српски политиканти, Коштуница и његови следбеници, не знају да се оријентишу у времену, у простору, и још увек мисле да се ништа није десило, да могу опет да преваре свет, да свет зарати за њих, да принуди Албанце да прихватају неку врсту Србије или Југославије итд. То ће само довести до нових крвопролића, и ништа више – доћи ћемо на исто. Ја сам то рекао и Човићу. Ја сам то рекао свима. Није ми жеља да ова два народа, који су ту живели заједно, живели и разумели једни друге, живели и стењали петстотина година под Отоманском империјом, преживели разне фашизме, италијанске, немачке, бугарске, опет преживљавају слична терор. Имамо пуно времена када смо заједнички лили крв за исту ствар, међутим дошла је та нова грађанска класа из Србије која је задојена сулудим идејама и ношена жељом да има своје колоније. Па су се договорили кога ће да претворе у колонију: од Косова ћемо да направимо нашу колонију, од Македоније ћемо да направимо нашу колонију... Па смо имали Први балкански рат, па смо имали Други балкански рат између Србије и Бугарске, па

смо имали 1941. па 1945. и знате све шта је било. Имали смо све покушаје, само не покушаје да се слажемо да идемо уз законе природе, уз законе живота – а закон живота је слобода. Без слободе живот нема смисла.

ТАКО ЈЕ ТО СА ВАМА

Реците ми да ли сте се шалили, или сте мислили озбиљно, када сте недавно предложили да председник Косова буде госпођа Рада Трајковић? Да ли сте то хтели да лидерима албанских партија прочитате неку лекцију?

Нисам се шалио, већ сам то најозбиљније мислио и предложио. Видите, ако би Албанци, као што нису, били политички на високом нивоу свести, онда би они прихватили Раду Трајковић као председницу и на тај начин једном за свагда затворили уста целој српској, великосрпској и хегемонистичкој пропаганди, а заворили би уста и свим оним светским експонентима који поново покушавају да кваре нешто уместо да решавају проблеме између Албанаца и Срба.

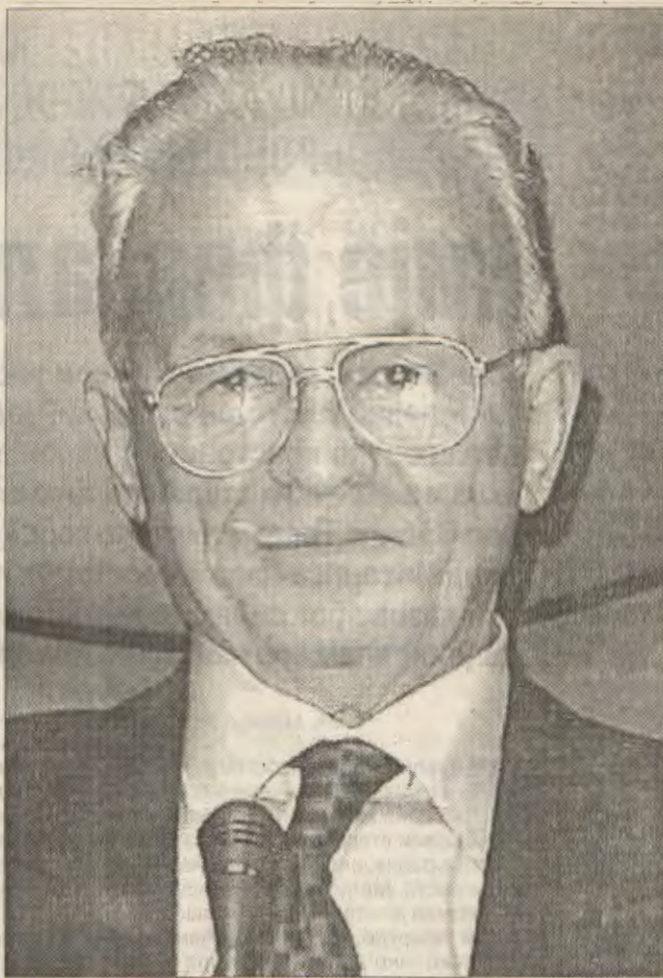
Ми желимо да градимо садашњост, да градимо будућност и ево нека председник Косова буде Рада Трајковић. Нека она игра ту улогу председника у тој врло скученој игри коју је наметнуо овај оквирни устав. Мислим да би на тај начин Албанци добили јако много и у очима Срба и у очима света. Међутим, Албанци то неће да прихвате. Албанци мене осују због тог предлога и кажу да ја њих тиме хоћу да враћам у Србију и Југославију итд. У суштини, нису у стању да схвате шта је добро за њих.

Зашто се предложили да председник Косова буде госпођа Рада Трајковић, а не др Савић?

Мислим да српски народ, како га је Бог створио, као што је и албански народ, не зна да објективно цени своје вође. Ја знам да госпођу Раду не гледају врло радо Срби, а мислим да је она најзрелија, најдалековидија, најпаметнија од свих њих. Међутим, неће бити могуће да се Срби убеду да је то тако, сем кад прође време, кад оде воз. Онда ће казати: јесте, то је било добро, Рада је била добра. Као што сада кажу: јесте, Иван Стамболић је био добар, међутим, ми га нисмо волели. Ми смо волели Милошевића, а Милошевић нас је довео на просјачки штап и до праве трагедије. Тако је то са вама Србима.

Не мислите ваљда да се много разликујете од нас: из свега што се доле сада дешава, види се да смо дуго живели заједно. Неслога лидера албанских политичких партија међусобно, чак и кад је национални интерес у питању, говори о сличности Срба и Албанаца? Како Ви на то гледате?

То значи да смо на приближно истом нивоу политичке свести. Ево и, код нас тај раздор. А око чега? Око тога да не прихватимо да се укључимо и да се прилагодимо законима живота, а закон живота, опет кажем је – слобода. Прихвати и признај другоме оно што желиш самом себи. Ево ти једна формула која решава све, а онај који није свестан и коме свест не

значи ништа није спреман то да прихвати. Хоће нешто да намеће своје. Значи, он хоће да се крља са животом, а живот је тај који исправља грешке, које много коштају. Видите колико српски народ пати и колико је изгубио. И колико су Албанци изгубили и колико ће изгубити, све док не схвате да имају ситуацију да буду сложни онако како је то одређено гласањем.

НЕ ВЕРУЈЕМ БРОЈКАМА

Да ли ће ускоро бити поновљени избори на Косову?

То зависи од наших пријатеља. Они кажу да то скупо кошта да се понављају избори, али било како било живот ће пронаћи прави пут и мораће да се иде ка слободи – хтели то Албанци или не, хтели то Срби или не, и хтео то свет или не. Све тече према слободи, тако да нема те снаге која може задржати ток према слободи.

Како објашњавате чињеницу да је ратни лидер Албанаца, Хашим Тачи, добио мање поверења грађана него господин Ругова?

Видите, направио је грешку. Преузели су власт у време када то није било време и нису се понашали организовано како је требало, тако да су читав онај капитал који су стекли за време рата и устанка врло брзо проћердали. Косово је мало, а на Косову шта год да радите то се види, то се зна, то се чује, а политичка свест Албанаца ипак расте и они више нису у стању да верују да се све што лети – једе. И Ругови не праштају више. Ни Ругова више није могао да добије 90% гласова.

Добро, али Ругова је добио највише, чак 47 посланика?

Да, он је добио мање од 50% гласова, а хтео би 100% да влада. То већ не иде. То

је неприхватљиво. Због тога и има проблема. Мада, када бих ја био уместо Тачија рекао бих: кад ти је толико стало до тога да будеш председник, хајде буди председник, па да видимо шта ћеш да направиш. Међутим, опет кажем, они нису дорасли тој свести!

Шта мислите о подели Косова на два ентитета?

Ви се сећате да је то била својевремено идеја Добрице Ћосића – да се Косово подели на два дела. То може да се уради, али то не може вештачки да се уради. То може после десет, двадесет, четрдесет година заједничког живота. Можда ће живот сам терати, ујединити неке групе људи да би се могло да живети боље, али на овај начин, вештачки путем, путем силе да се постављају неке границе, направе неки делови – ја мислим да то није начин. То ће продужити неслободу и коштати обе стране, можда и све три стране и на крају ће се установити да то није права политика, да то није прави начин, јер Срба ипак има сувише мало да би могли да заузму тако значајан део простора.

Добро, али само двеста хиљада Срба-бирача, прогнаних са Косова евидентирани су у Србији?

Видите, ја много не верујем тим бројкама. По попису становништва из 91. године, који су Срби вршили сами, а не Албанци, било је 194.000 Срба на Косову. Значи, ако је двеста хиљада гласача, требало би да буде четиристотина хиљада Срба, а толики број Срба никада није био на Косову. Ту је свако гласао ко је хтео. Направљени су спискови и свако је гласао, јер је свету било стало да Срби на било који начин буду укључени у ову игру, па нико није ни гледао те бројке. Међутим, доћи ће ситуација да ћемо морати да се суочимо са истином, а истина је да има око двеста хиљада Срба на Косову – колико их је и било. Против њих нико нема ништа против, сем против оних који су направили злodelа и који ће морати да прођу кроз суд. Када свако добије шта је заслужио, ратна можемо да наставимо да живимо заједно.

ЛЕП И ЛАК САН

Како се тренутно на Косову живи? Да ли постоји привреда која функционише и да ли је тачно да је Косово тренутно центар европског криминала?

Мислим да је то сувише крупна реч, али хоћу да кажем да се привреда не креће како треба. Нема приватизације, нема мотива за рад, нема правне регулативе која би омогућила да ови који би хтели да инвестирају на Косову имају своју сигурност, да знају на шта инвестирају, ко гарантује сигурност и тако даље. Све је у равнотези стању и ништа није до краја доречено. Ми овде на Косову углавном увозимо храну и све живо. Живимо од помоћи која стиже од Албанаца који живе ван Косова. Овај новац који троше наши пријатељи, за кирије, храну и слично, и то мало више олакшава живот. То донекле омогућава доток девиза, али све је то кратког даха. Сушти-

на је да привреда у правом смислу речи није кренула, јер не постоје услови за то да крене.

Шта је по Вама услов да се то деси?

Услов је да се дефинитивно одреди статус Косова и да се прихвати право Албанаца да референдумом одреде шта ће да буду, хоће ли да се прикључи Србији, хоће ли да прихвати конфедерацију... У сваком случају нека се народ одреди. То ће бити кад тад. Мораће то да се спроведе. Док се не увиди да се то мора људи пробају све друге излазе. То је први разлог. То би олакшало питање Србије, јер у Србији исто тако постоје илузије људи који су живели овде са бенефицијама, привилегијама и тако даље. Неки сањају да се врате опет тамо где су били, па опет да они владају а да Албанци буду црнци и тако даље. Људи су мало лаковерни. А људи који нису политички уздигнути верују веома лако и сањају врло лако и лепо.

Али и Албанци исто тако сањају да могу сами без Срба?

Не, Албанцима никада нису сметали Срби, јер је Срба било веома мало тако да нису представљали никад опасност. Албанци су патили због београдских власти, односно српског режима, а не због ових Срба овде. Многи Срби овде путем бенефиција и привилегија су били изманипулисани и изигравани и они су вршили посао који им је режим поверио и врло скупо плаћао. То је разлог што су Срби дошли до тога да и убијају Албанце, хапсе Албанце, туку Албанце и спроводе једну манијачку политику овде.

Али данас се то исто дешава у односу на мањински српски народ. Значи, они Срби који се враћају на Косово би вају убијани, малтретирано...

Неки бивају. Има таквих случајева.

КАКО ЈЕ БОГ ОДРЕДИО

Исувише честих да не бисмо посумњали да то није генерални став Албанске већине?

Има Албанаца који би желели да се све то за све оно што су изгубили. Има овде Албанаца који су изгубили све чланове породице, тако да има оних који не могу да се уздрже, па плаћају и невине. Углавном, неће бити проблема ако се статус Косова одреди јасно. Одмах ће престати свака стрепња, јер Албанци још увек живе у стрепњи да им се не врати Србија са свим оним што је она значила. И то је разлог што нису добродошли Срби. Кажу: они долазе, једног дана ће доћи и њихова војска, њихова полиција и оде све до ђавола. Ту лежи зец, и ту је извор свих тензија.

Србија се не може тако лако одрећи своје територија, а Албанци ће на томе insistирати. Колико дуго та агонија може да траје?

Па видите, Косово никад није било српска територија. Косово је било окупирано од стране Србије, тако да Србија нема чега да се одриче. Само је сила држала Косово, али силом се свет не може држати. Срби треба да се опамете, да схвате да су били на туђој територији, да су овде дошли као окупатори, јер сви окупатори су, на крају крајева, отишли, па чак и Турци после петстотина година, Аустријанци после сто-двеста година и ред је да свако буде господар на свом месту. Не може да буде српска територија са десет посто становништва, а да деведесет одсто становништва буде под влашћу те мањине. То нема нигде и то се не може трпети. То је противно законима живота и то се не може спровести.

ВЕРОВАЛИ ИЛИ НЕ: КАКО ЈЕ КИПРАНИН МИХАЛИС ПАПАХРИСОСТУМУ ЗБОГ СРБА ДОБРОВОЉНО ОТИШАО У ЗАТВОР

Није фер, али је ред

„Српска реч” је недавно у свом уводнику подсетила да је у пролеће 1999. године власник једног приватног колеџа из кипарске престонице Никозије избацио групу енглеских и америчких студената зато што је НАТО бомбама напао Србију. Трагом те старе вести потражили смо господина Михалиса Папахрисостомуа и сазнали да му затворска казна због оног што је урадио још није истекла, али да је он ипак пре неколико недеља пуштен на слободу.

Милица ЂОРЂЕВИЋ

Михалис Папахрисостому је 27. децембра прошле године осуђен на 45 дана затвора пошто је суд у Никозији утврдио да је крив због распривања расне, верске и националне нетрпељивости. Међутим, чим је ушао у ћелију отпочео је штрајк глађу у знак протеста због пресуде, па је ослобођен је већ после неколико дана, 11. јануара ове године. Када су га окупљени новинари упитали да ли му је драго што му је казна укинута, одговорио је: „Наравно да јесте, али ћу се и даље жалити због неправедне одлуке судија, макар морао да идем и до Европског суда”.

Испоставило се да прича која је почела још у марту 1999. године још није ни близу крају. Последњег дана марта, само неколико дана од када је НАТО наредио да се бомбардују циљеви у Југославији, „Палас колеџ” из Никозије је објавио да ће све студенте америчке и енглеске националности, њих око 50, удаљити са предавања све док НАТО не прекине бомбардовање Југославије. Директор колеџа је тада признао да његова одлука јесте „неправедна – али није ништа у односу на то шта раде њихове владе”. Суспендованим студентима неће вратити новац од школарина, него ће га послати као помоћ народу у Југославији. Управо је у томе и поента, нагласио је директор Папахрисостому.

Ову вест објавила су сва кипарска гласила на грчком и на енглеском, али и познати светски листови и агенције: британски Тајм, Ројтерс, Франс-прес... Кипарске новине су случај тумачиле даље у духу врућих односа између Грка и Турака који потресају острво и поред међународног протектората. У помоћ су им прискакале и земље које их непосредно штите, па је тако египатска новинска агенција „Ал Ахрам” изјаве у вези са школаринама превела као „помоћ ратној одбрани Југославије” и наглашавала да је директор Папахрисостому рекао и да неће бити суспендовани само они студенти којима је један од родитеља кипарски Грк, закључујући да су „Кипрани заточеници сопствене историје”.

Одлука директора „Палас колеџа” је врло брзо залутала у историјске воде а у зависности од тога ко за кога навија, скре-

нула или у православни фундаментализам или у верску солидарност. Лако је било наћи и поређења између Кипра и Србије, пошто је и Грке и Србе још у средњем веку окупирало Отоманско царство. За прогрке медије турска окупација није престала ни у Грчкој ни у Србији, пошто су кошовски Албанци данас за Србе исто оно што су за Грке још увек Турци. На супротној страни жалили су се да Грци болују од историје исто као и Срби, и да ни после толико векова не желе да се одрекну својих тежњи за доминацијом.

У међувремену, студенти за које се мислило да ће бити суспендовани само на неколико дана, пошто су у „Палас колеџу” веровали да ће бомбардовање толико и трајати, на крају су били практично избачени. Бомбардовање се, као што је познато, одужило на готово три месеца. Неколико студената је у јесен 1999. године тужило школу редовном суду, а двоје Американаца прво се обратило својој амбасади у Никозији. Против директора је подигнута оптужница, што се и могло очекивати. Сви они који су у Србији остали изван квазипатриотске хистерии, и које је изгрозила штура вест са Кипра да су студенти избачени са приватног колеџа само зато што су њихове земље учествовале у бомбардовању, вероватно ће помислити како је правда задовољена. Међутим, интервју који је господин Михалис Папахрисостому дао „Српској речи” открива још неке детаље који би и најватренијем српском „мондијалисти” могли да пољуљају уверења.

Господине Папахрисостому, шта вас је навело да избаците америчке и британске студенте из Вашег колеџа?

Сви Грци на Кипру и у Грчкој осудили су бомбардовање Југославије, што су показале и бројне активности, почев од хуманитарних акција до улличних протеста. Овде се сви прибојавају америчке моћи, чак се и политичари плаше да јасно искажу протесте које осећају. Саосећамо са српским народом зато што су православци, као и ми, али их и дубоко поштујемо зато што су у прошлим ратовима раме уз раме са Грцима полагали животе за ослобођење. Због тога сматрамо да су српски и грчки народ блиски као браћа. Када све то знате, лако је да разумете зашто осећамо

потребу да вас подржimo када сте у невољи, а то исто очекујемо и од вас, у нашим политичким проблемима на Кипру са Турцима.

Са друге стране, верујемо да су Американци и Британци стварни терористи у свету. Америчку дискриминаторску политику осетили смо и на својој кожи, овде на Кипру, зато што фаворизују искључиво Турке, који поседују половину земље. Такође нам је познато како је Америка кројила политику у сличним окружењима, као што је Јужна Америка, где је подржавала диктаторе чак и када су чинили најсвирипија убиства.

Није тешко видети и да свуда где се муслимани сукобљавају са православцима, амерички савезници Британци увек стају на страну муслимана и показују при том хистериичну мржњу према православцима. И ви сигурно знате какве је потезе вукла британска дипломатија у рату у Босни.

МАЛИ НАРОДИ – МАЛЕ МОГУЋНОСТИ

Да ли сте заједно са подршком српском народу сматрали да тиме подржавате и Слободана Милошевића који се управо због Косова данас налази у Хагу?

У време бомбардовања није ми била намера да својим поступцима подржавам вашег тадашњег председника ни његов режим, поготово што нисам био ни сасвим упознат са природом његовог режима. Наравно, с обзиром на историју Кипра и на борбу Кипрана за ослобођење, никада не могу да будем на страни диктатора. Али, све оно што сам урадио имало је намеру искључиво да се ублажи патња вашег народа, без обзира ко је на власти у вашој земљи.

Да ли сте студентима које сте избацили објаснили зашто сте то учинили?

Наравно, објаснили смо им да немамо ништа против њих лично, али да све што радимо, радимо под притиском сопствене савести. Верујемо да је исправно оно што чинимо јер је то једини начин да покажемо да је оно што чине њихове владе заправо варварско: убијањем и насиљем се не може спроводити право. Мали народи као што смо ми имају само такве, ограничене али екстремне могућности да пошаљу поруку владама великих земаља – не смеју да употребљавају силу само зато што је имају, нити да убијају људе по болницама, мостовима, школама зато што се не слажу са одлукама њихових влада. Наш колеџ је одлучио да ту поруку пошаље преко студената. Пошто је бомбардовање престало, студенти су нас тужили.

Студентима сте пружили могућност да остану на колеџу уколико потпишу да осуђују бомбардовање Југославије. Да ли је то неко учинио?

Баш нико.

Да ли сте били свесни последица које ће ваши поступци изазвати?

У томе и јесте ствар, очекивао сам последице. Није ми, наравно, био циљ да оштетим студенте Американце и Британце који су испрва само суспендовани док бомбардовање не престане, а ми смо мислили да ће трајати само неколико дана. Новац од њихових школарина је колеџ удвостручио и послао Србији – 2.130 кипарских фунти. Део новца смо предали ва-

шој амбасади на Кипру, а остало српским хуманитарним организацијама и институцијама да их проследи српским грађанима. Један део је послат и Српској православној цркви. Мој брат, Јорџос, епископ је на Кипру. Он је отишао у Београд за време бомбардовања да однесе новац који је Кипарска црква сакупила у знак подршке српском народу.

АКО МОГУ ОНИ

Због чега је суђење трајало толико дуго и зашто сте одлучили да идете даље, и да се и поред ослобађања жалите на пресуду?

Цела процедура је почела у јесен 1999. и трајала тачно две године. Неколико избачених студената је покренуло поступак против мене пред редовним судом. Двоје Американца се пожалило америчкој амбасади. Америчка амбасада је почела да шаље дипломатске ноте и упозорења нашем министарству спољних послова.

Међутим, почели су да шаљу поруке и нашој полицији. На крају је полиција поднела пријаву против мене зато што сам „прекршио закон против расне дискриминације“. На основу оптужбе за дискриминацију и суд ме је касније прогласио кривим.

Како сте се бранили на суду?

Моји бранитељи су доказивали да није реч ни о каквој о расној дискриминацији, него да нам је било важно да нађемо начин да одбранимо нејужне људе, практично целу нацију, коју су брутално напа-

ле америчка и британска влада, и да, када смо суспендовали студенте до краја бомбардовања у то време нисмо чинили расну дискриминацију јер нисмо ни сањали да ће бомбардовање трајати чак седамдесет дана. Затим, верујемо да сличне акте дискриминације чине управо Американци и Британци. На пример, Американци одбијају да купују производе са Кубе, Британци су исти такав ембарго поставили према Аргентини, и ми, Грци са Кипра, одбијамо да купујемо робу која долази из Турске или из дела Кипра који је под турском окупацијом. Током борбе за ослобођење од енглеске круне Индијци су одбијали да купују било шта што долази из Енглеске. Према томе, верујемо да су сви ови људи, па и ми, поступали тако не зато да би чинили расну дискримина-

цију, него зато што су веровали да то чине за своју земљу. И не само за своју земљу, него да би ђео свет знао да се боре за основне принципе људских права.

Да ли је Ваш колеџ трпео неке последице због свега што се догодило?

У суштини није. Људи су наставили да се уписују на наш колеџ. Чак и сада имамо студенте из Британије и Америке. Имамо око 500 студената, домаћих и страних и већина су ванредни студенти. Сваке године на располагању имају 35 стручних предавача. Основни програми тичу се студија грчког и страних језика, и стичу се међународно признати сертификати са којима се касније може даље студирати било где, и на Кипру и у иностранству. У локалним новинама објавили смо оглас да нудимо бесплатне часове грчког и енглеског језика српским студентима који живе на Кипру, као и бесплатни наставни материјал, углавном за учење језика.

САМО САМ НАШАО ХРАБОСТИ

Шта је све утицало да вам казна затвора буде укинута, и да ли је то било само зато што сте ступили у штрајк глађу?

Још пре него што је пресуда изречена обавестио сам новинаре да ћу сместа ступити у штрајк глађу када будем затворен, и да ће тај штрајк трајати колико буде трајао и казна. Наиме, знао сам да ће ми због америчке амбасде која се директно умешала у наш правосудни систем сигурно бити досуђена нека затворска казна.

Неколико дана пре изрицања пресуде мој адвокат је сазнао и рекао ми и на колико – до два месеца затвора. И, заиста, осуђен сам на 45 дана. Чим сам крочио у затвор, новинари су објавили вест о мом штрајку глађу. Много људи је одмах реаговало, почев од обичних људи, преко Цркве до политичара. Због тога сам пуштен већ после десетак дана. И после тога су ме многи људи подржали, на разне начине: слали писма и факсове, звали телефоном и честитали ми. Посебно издвајам ваше људе који живе на Кипру.

Да ли Вам се обратио и неко из југословенске амбасде на Кипру?

Овога пута није нико. Пре три године, након што сам однео новчану помоћ у вашу амбасаду у Никозији, амбасадор ми је послао пакет у коме су били кравата, боца вискија, роковник... Чак су и студенте из Србије, који су долазили у амбасаду да се распитају о школовању на Кипру, упућивали на „Палас колеџ“.

Знате, морам да напоменем да себе не сматрам никаквим херојем.

Ја сам само један од огромне већине људи овде, на Кипру и у Грчкој, на крају и у било којој сличној земљи који верује у исту ствар. Разлика је једино у томе што сам нашао и храбрости и могућности да нешто урадим.

Дакле, не само да мислим или да причам о томе шта је исправно, него и да урадим нешто практично.

Верујем да ћемо свим овим што радимо, дати пример нашој деци, нашим братским народима и православном свету опште, како се морамо борити против оних сила које заправо спроводе стварну расну дискриминацију, стављајући се на страну муслимана који се боре против људи православне вере.

Бриони са Мораву

Ћинђић, Ђукановић, Чанак и Ругова ће нас можда већ од лета забављати о јаду преговорима о „држави без државе” и о „заједничком уласку у Европу” који ће свако звати како хоће, а Југославије ће бити и неће бити истовремено. А ако време буде лепо Месић може да им изнајми Брионе за преговоре.

Књаз Милош је својевремено био оптуживан да државну благајну није разликовао од своје личне. Ова критика се није односила само на његову градивност – истина је да се никада није одликовао дарежљивошћу – већ је требало и да посведочи о порођајним мукама нове српске државе, када свест о томе како раздвојити, а разуме се и задовољити, лични, политички и национални интерес, још није била сазрела. Био је напросто како одговара ономе који влада, а народу и држави – како се посрећи. Са Милошем се, на срећу, посрећило, мада данас делује да је испало сасвим случајно. Могло је и све да оде низводно.

Ту српска држава Милошеве епохе није никакав изузетак. Скоро увек су судбине држава у настајању биле повезане са личним интересима владара или олигархије која је њима владала. Па, како испадне. Нека ми буде дозвољено да будем злобан према историчарима, али ми се чини да су онима који су имали среће, историографи накнадно приписивали државотворне особине, а онима чије су се државе распадале у крви или у каквој економској кризи или комадањем од грамзивих суседа, накнадно приписивали неспособност. Напросто, историјска оцена је зависила од успеха односно случаја.

Овако или онако, методом „пробе и погрешке” озбиљне државе, оне дакле које трају већ неколико векова научиле су да своју судбину не препуштају случају, управо зато што су на почетку случајно преживеле. Зато су и створени компликовани правни и политички системи којима је задатак да ограничавају моћ оних који су на власти. Зато и постоје паралелне институције система којима је намена не само да управљају државом већ и да се узајамно такмиче, једна другу надгледају, контролишу и ограничавају.

Уз све те системске механизме контроле, озбиљне државе су изградиле и нешто што се не може назвати једном речју, једним изразом али спада у основно политичко васпитање које се стиче не само у породичном дому него и кроз јавну делатност. То је свест политичара да у узајамним надметањима и отимању, чак и грабежу за моћ и власт, постоје границе које се не смеју прећи. Те границе су, најпростије речено, границе државе којом владају. Очување државе, њеног интегритета и добробити је изнад свега.

Да будем још упрошћенији: свог политичког противника можете лажним оптужбама стрпати у затвор или га довести до просјачког штапа али се не можете зарад надметања са њим коцкати са судбином државе.

То што Милошева Србија није имала ни један од ова два упоредна заштитна механизма није неко велико чудо: после вишевековног турског ропства све моралне и материјалне вредности су биле срушене и доведене у питање.

То што садашња Србија нема ове механизме већ можда и није чудо, али јесте проблем који може да нацију поново доведе у озбиљну кризу.

Вишедеценијска владавина волунтаристичког аутократског система који је земљу узео у руке одмах после крвавог и исцрпљујућег светског рата сигурно да није могла да произведе прву групу контролних механизма, односно паралелне институције и ограничену моћ властодржаца.

Стога није никакво чудо што су садашњи властодршци исто тако бахати као и претходни јер нема ко да их контролише.

Необично је међутим да немају ни оно што је комунизам, макар као сурогат патриотизма, наметнуо својим следбеницима којима је давано да придрже по какав већи или мањи део власти. Необично је што немају макар извештачен осећај за одговорност за судбину државе.

Распродаја свега и свачега прво за паре, а потом у узајамним обрачунима око власти, почела је одмах после октобарске револуције. Но, у првој фази је то још деловало као нешто што се може оправдати вишим разлозима, чак у интересу државе. „Морамо испоручити Милошевића, јер ће свет да нас економски задави”. Па добро, он ионако није баш био претерано омиљен. Мада, брутално гажење законитости које је тада учињено – а које са сада отмено зове „превазилажење уставних препрека” – постало је опасан преседан који неће остати без последица по правност државе, која је неопходан услов за цивилизацијски повратак у свет.

Затим се пошло на сурове мере према привреди и запосленима са образложењем да „тако мора и свет тражи, а иначе не да паре”. То се, све да је и лаж, могло правдати баш вишим државним разлозима, јер боље је да добијемо паре из света него да их дајемо на издржавање пропалих фирми и запослених у њима, иако нам нико није доказао да се оне не могу ревитализовати. Потом су разноврсни инострани комесари који седе уз гувернера, министра финансија и разне кључне људе при-

Милан БОЈИЋ

вредно-финансијског система почели да кроз скупштину – која се попут стада оваца дели на „моје” и „комшијине” односно на власт и опозицију и која гласа без икаквог појединачног размишљања „за” односно „против владе”, сем ДСС-а који је ионако више невладина организација него политичка странка – протурају законе који обесправљују грађане и запослене у име неких хипотетичких инвестиција које ће тобож доћи.

Друга фаза је била оштрија јер је зарад пара почела распродаја оних привредних капацитета и државних монопола који успешно раде.

Трећа, садашња фаза, већ је сасвим политичка. У узајамним обрачунима, власт којој пада популарност не штеди другу страну, то је овог пута поменути ДСС а у мањој мери парламентарна опозиција, и где год може да му нашкоди повлачи било који антидржавни потез. Ако Коштуница притиска црногорске сепаратисте, будите сигурни да ће сутрадан уследити изјава српске владе да она предивно сарађује са црногорском влашћу и да је просто нејасно каквих ту проблема уопште има. Ако нека анкета покаже да војвођански сепаратисти имају гласове који би могли одржати владину већину можете бити сигурни да ће кроз скупштину проћи монструм закон какав је онај „омнибус”, који ће вратити разним војвођанским феудалцима власт док ће грађанима ионако бити свеједно да ли је центар моћи у Београду или Новом Саду. Али, неће бити Србији јер се поново стварају држава у држави и претпоставке за ново отцепљење или федерализацију Србије. И, тако, у недоглед.

Као да ни један национални – српски разуме се – интерес више није битан.

Најновији напади на изјаве Вељан Илића да не може веровати онима који су поново на неким местима у власти, а растурили су претходну Југославију – не видим шта је ту спорно, зар да им опет верујемо? – подсећају на чувена комунистичка времена хајки на српски национализам као најопаснији.

Сумануто излажење на косметске изборе на којима се ништа није могло добити али се национални образ могао изгубити, делује као бесловесно тумарање ходницима албанске политике где су српски посланици само једна од посланичких група у кризном парламенту који ће ионако морати да изабере Ругову јер је „тако одлучило”.

Како је омнибусом Чанак већ изабран, немојте се изненадити ако путујуће четворочлано позориште попут оног осмочланог из почетка деведесетих почне да лети малим авионима по Југославији и да се договара о „мирном разлазу”.

Истина, Југославија се толико смањила да авиони више нису потребни.

Ћинђић, Ђукановић, Чанак и Ругова ће нас можда већ од лета забављати о јаду преговорима о „држави без државе” (сети се чувеног Миљанићевог израза којима је фасцинирао милионе гледалаца када је остваривао чувене 0:0 резултате: „игра без игре”) и о „заједничком уласку у Европу” који ће свако звати како хоће, а Југославије ће бити и неће бити истовремено.

Ако време буде лепо Туфман, пардон Месић, може да им изнајми Брионе за преговоре.

Ако се неко запита шта ће да ради Коштуница, па, ето, може да каже да није био обавештен. Ако је већ он необавештен нека Ћинђић ово схвати као обавештење, и нека седне са њим. Ако већ не могу ништа Ругови могли би бар да доакају Чанку и Ђукановићу. Саката Југославија је већ доволно осакаћена.

ДОС је у кризи и ТО СВИ ВИДЕ

Победа ДОС-а донела је користи политичкој олигархији, не и народу и земљи која „стоји у месту”. Нису испуњена очекивања и у том погледу помака нема. Додуше, слободе има више. Али, шири простори једне трајније слободе у друштву још нису значајно промењени. Људи су изашли на улице не само против, већ и за нешто. Прво је урађено, друго још није ни започето...

Мирјана Калинић

Милошевић је створио пирамидални систем власти, који одговара свакоме ко се нађе на врху пирамиде, без обзира на њихове жеље. Зато је тешко очекивати да ће они који се нађу на врху пирамиде почети да га разграђују. Шта је са институцијама цивилног друштва, јавним мњењем... који би вршили притисак да се та структура разгради?

Пирамидални систем политичке власти коју је створио Милошевић није неки његов изум. То је препознатљива структура тоталитарног система, који пошто се срушио у планетарним размерама, опстаје и функционише у затвореним срединама, у „транзицијским” типично недовршеним срединама и препознаје се као тоталитаризам малих народа. Не само Србија под Милошевићем, већ и читав Балкан нуде обиље примера за то. Одвија се један ретроградни процес, национализам ствара мале државе са ограниченим суверенитетима. Али, стварање таквих државица је у раскорак са интеграцијама и процесом глобализације који (никако случајно) плаши националисте и данас када Милошевића више нема. У таквим малим тоталитарним „моделима” реформе су немогуће. Јер, сваки почетак реформи почетак је и њиховог краја о чему је стари А. де Токвил рекао све што има да се каже. Сасвим природно у таквом систему, они на врху су у предности, пошто имају на располагању истинску политичку моћ.

У том смислу, у смислу промене система пирамидалне власти, у Србији ни после „историјског” 5. октобра није дошло до промена. Барем не до промена које отварају нормалне друштвене процесе. То се види по нефункционисању институција друштва, јавности која у бољем смислу не постоји, штампе која говори језиком мржње и Академије у којој владају типично ненаучне концепције, анахроне и неупотребљиве. Ако шеф једне партије каже за другу да је „секта са опасним намерама” то говори доста. Чак и невладине организације су контаминиране болешћу система. Оне су „сервиси” који неком нешто раде, често добро то раде. Оне, нису агенси који отварају

праве друштвене процесе. Политичка митоманија и данас једнако влада као и под Милошевићем.

ОСТАО ИСТИ СИСТЕМ

Зашто је и после 5. октобра појединац и даље немоћан да се одупре машинерији која се координира из једног центра?

После 5. октобра уследиле су неке промене, промена је и то што Милошевића више нема. Али, систем је остао, остао је менталитет средине која може и без институција. Чак без њих јој је и боље. Нису пронађени одговори на питања о устројству државе, са Црном Гором нико не зна шта ће бити и имали „повратка” граница, контроле војске која сада не постоји. Генералштаб се понаша као да је недодирљив, а односи у вези са тим стоје у сенци сасвим нормалних обавеза у које спадају и обавезе према Хагу.

Да ли конце и даље вуку људи из сенке?

Конце свега вуку снаге из сенке. Међутим, треба рећи да та сенка није тако густа и да се јасно види ко у њој стоји и злокобно вреба. Конзервативни председник г. Војислав Коштуница није тек само то. Он стоји иза једног схватања које не обећава помак напред. Не греше они који кажу да је он сада кочница развоја. Иако по Уставу има само церемонијална функцију сву власт подржава на начин који је провинцијалан и немодеран. Постоје, такође, у тој сенци посебни центри моћи који нису институционални, већ су „уклопљени” у институције на свој начин, војска на пример. Потом, наша Црква која сада има и политичку снагу. Она је на свој начин и део структуре власти, иако је правно одвојена од државе. Мало ко то сада види да то добро донети неће ни самој

Цркви, која се компромитује тесном сарадњом са државом и режимом.

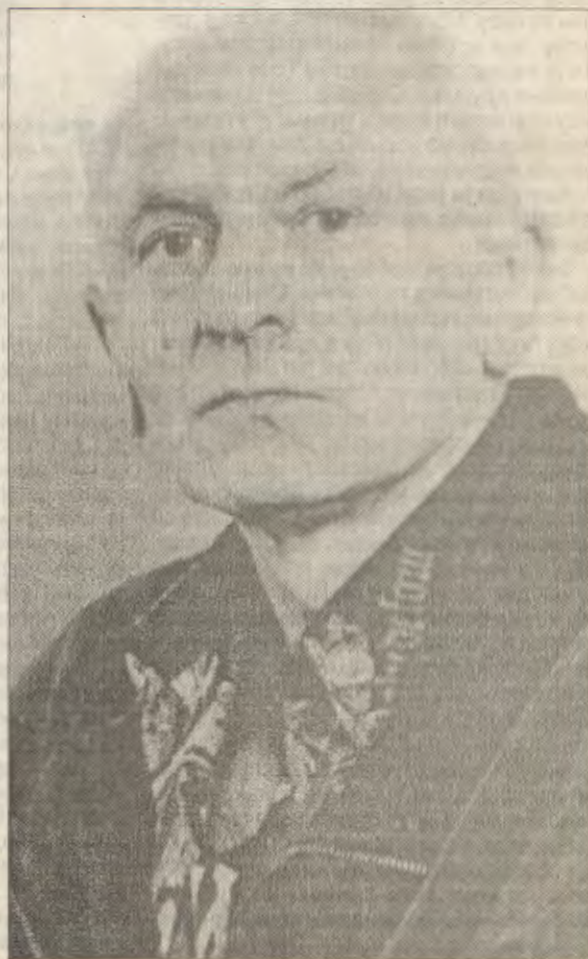
НИШТА ОД ДОГОВОРА

Да ли је ДОС који је сада на власти учинио нешто за оне људе који су све време били уз њега? Ко је имао највише користи од промене власти?

Победа ДОС-а донела је користи политичкој олигархији, не и народу и земљи која „стоји у месту”. Нису испуњена очекивања и у том смислу помака нема. Додуше, слободе има више. Међутим, шири простори једне трајније слободе у друштву још нису значајније промењени. Људи су изашли на улице не само против, већ и за нешто. Прво је урађено, друго још није ни започето. Да је ДОС у кризи то сви виде, више нема усамљених појединаца какви смо били, који о томе говоре као о нечем што само они виде. Ипак, не треба бити песимиста. Ствари ће кренути напред и то ускоро.

Неки кажу да је наш проблем у томе што политичари не могу да се сложе око тога да ли комшији крава треба да буде жива и здрава или да цркне у најгорим мукама?

То о комшијиној крави је познато и Французи имају сличну пословицу. Али, код нас се појавила и најновија верзија те приче. Наиме, једна златна рибица је морала Лали да испуни три жеље. Трећа жеља је била да цркне све комшије, пошто Лала није желео да му комшије долазе по млеко. (Прва жеља је била да комшији цркне крава, друга да цркне и комшија н.а.) И политичари сличне ствари раде једни другима, желе да науде једни другима. Зато од договора нема ништа. Договор би подразумевао консензус, а не приоритет једне партије, а у структурама овакве врсте то ни-

како не иде. Не видим да може бити мира између Коштунице и Ђинђића и добро је да га и не буде, тако ће се брже отворити нови процеси.

ВРХ ЛЕДЕНОГ БРЕГА

Зашто су ДС и ДСС постали опоненти, иако су заједничким снагама скинули Милошевића? Да ли се ради само о различитим ставовима или је у питању борба за превласт?

Странке ДС и ДСС не опште, односно опште у свађи. Корени тих сукоба су дубоки. Постоји добро знана психоаналитичка ситагма о санти леда којом се објашњава свесно и несвесно, видљиво и невидљиво у структури личности. Види се, каже тај аналитички кључ; само врх леденог брега, а оно дубље, санта у мору, не види се. Ако се ова ситагма окрене она најбоље осликава стање у Србији, односно СРЈ. Али, то окретање је карактеристично и по томе што ми боље видимо и знамо оно што је под површином јавног живота, него оно на врху. На врху се постижу некакви компромиси и некако се слажу са нечим. Међутим, суштина је дубља, две су Србије у питању, традиционално две. Једна конзервативна, паланачка, парохијална, која се боји отварања, која бежи у прошлост као што болесник бежи понекад у болест и која од своског звоника не види хоризонте. Њу оличава г. Коштуница са својом моћи. Али и са онима из сенке у које треба убрајати и монархију. Већ се ствара слој са свим елементима који уз то иду. Иако нисмо монархија принц Карађорђевић се за много шта пита, чак и за то ко да буде принц Црногорцима који га неће, пошто имају живог и здравог наследника. Иако нисмо теократија политичари се утркивају ко ће пре до патријаха и без њега ништа не чине као да су принц и патријарх уставни фактори, а они то нису. Могу имати своје место у друштву, али уставно-правни фактори нису. То је тај недовршен систем. То је то недовршено друштво. Странке које помињете јесу опоненти и морају то и бити, у противном били бисмо нормална држава. Не би се све исцрпљивало са опонентима.

Кажу да је једино добро из тог сукоба сама свађа, пошто се свађом долази до истине!

Сукоб постоји, добро је да има има „свађа“ јер полемика то и значи. Она изворно грчки значи „теревенка“ или јавна гозба на којој људу расправљају о држави... Ствари не стоје најбоље по том питању, али нема места песимизму. Постоји рецимо страх да ће Србија постати монархија и некаква „православна џамахирија“. У страху су велике очи, реалне опасности нема. Данас је то превазиђено и Црква у модерном друштву има место које је нужно, без Цркве се не може градити модерно друштво са слободном личношћу. Смисао хришћанства је слободна људска личност, то је суштина Христове вести свету. Модерно схватање личности уосталом проистиче из Хрићанства и стварало се у вековним споровима о личностима у Тројству. Није тачно да су Црква и демократија неспојиве, то у садашњем тренутку нуде као рог за свећу велимировићевци и љотићевци и слична дружина; то са учењем Цркве никакве везе нема. Наша ће Црква такав корак-искорак начинити, ја сам у то сигуран. Треба само да прође време ових поратних стресова и ресантимана, да се у личној и колективној свести обликује нормални начин размишљања.

РЕАГОВАЊА

– ПИСМО СУДИЈИ ПРВОГ ОПШТИНСКОГ СУДА ВОЈКАНУ СИМИЋУ „КОГА ВИ КРИЈЕТЕ, КО ВАС КРИЈЕ?“,

„СРПСКА РЕЧ“ БР. 287, 16.1.2002.

– „РЕКЛА-КАЗАЛА, АЛИ – ПРЕДМЕТ У ФИОЦИ“,

„СРПСКА РЕЧ“ БР. 288, 30.1.2002.

Чак је и Симић објективнији

Поводом незаконитог, тенденциозног и намерног пролонгирања и одуговлачења поступка по тужби Данице Драшковић за накнаду штете против Републике Србије, поднетој пре девет година, против судије Војкана Симића из Првог општинског суда поднета је притужба председнику Окружног суда. Одговор је, међутим, потписала секретар суда Маја Илић и он не садржи чак ни најмањи осврт на примедбе у вези са радом и поступањем Војкана Симића, изнете у притужби. У таквој ситуацији пуномоћник гђе Драшковић поново се обратио председнику Окружног суда.

ОКРУЖНИ СУД У БЕОГРАДУ
Председник – Вида Петровић Шкоро
Београд

предмет: притужба поводом одговора секретара Окружног суда Маје Илић VI Су. бр. 18/02 од 1. фебруара 2002. године

У вези са притужбом на рад и поступање судије Првог општинског суда Војкана Симића, у парници по тужби Данице Драшковић, против Републике Србије, за накнаду штете, која траје девет година, а која је упућена председнику Окружног суда, добили смо одговор секретара суда, Маје Илић, под бројем VI Су. бр. 18/02 од 1. фебруара 2002. године.

Тим одговором нисмо задовољни, јер наше примедбе на рад судије Симића нису размотрене, нису проверене и ниједан одговор на нашу притужбу нисмо добили:

1. Притужбу смо упутили председнику Окружног суда, а одговор добијамо од секретара суда. На притужбе много мањег значаја, које се тичу молбе за убрзање поступка, затим примедби на поступке и понашање судских чиновника одговара председник суда, а на притужбу као што је ова, у којој се ради о протесту што пуне четири године једно вештачење није ни почело, о притужби на рад судије који је сада председник Првог општинског суда у Београду и за кога је стављен предлог за покретање иницијативе за разрешење одговара секретар суда. Тај секретар суда, та госпођа Маја Илић, ниједном речју у свом одговору, не помиње и не коментарише чињеницу да вештачење које је одредио судија Симић, више од четири године није ни почело. Да ли госпођа Илић мисли да је то нормално? Да ли поминута госпођа зна колико просечно траје једна парница за накнаду штете? Да ли је го-

споји Илић познато ко руководи парничним поступком? Да ли је секретару Окружног суда у Београду јасно ко је одговоран што вештачење, одређено од суда, пуне четири године, уопште не почиње?

2. Све предлоге, које ставе у току поступка, парничне странке морају детаљно да образложе. Посебно детаљно мора да се образложи предлог за вештачење. Када се предлаже вештачење мора се тачно назначити из које области се вештачење тражи, учинити неспорним да за ту област суд не поседује потребна стручна знања и тачно прецизирати предмет вештачења, односно стручна питања на која вештак треба да одговори.

Најделикатније питање везано за вештачења у парничном поступку је питање предлагања новог вештачења. Странке имају могућност да добију писмени налаз и мишљење вештака, да на њега писмено одговоре, да на глјединих ставова заузетих у налазу вештачима, да траже да се изјасне о појединим спорним питањима, да стављају примедбе и траже појашњење појединих делова и појединих ставова заузетих у налазу и мишљењу. Тек кад се исцрпе све могућности разматрања претходног вештачења, може се предложити ново вештачење на спорна стручна питања на која претходно вештачење није дало одговор, или је дало нејасан одговор, или ако постоји сумња у пристрасност или нестручност вештака. Све се то мора врло прецизно, јасно и аргументовано изложити и детаљно образложити уз стављање предлога за ново вештачење којим би се отклонили недостаци претходног.

У конкретном случају, у предмету, поводом кога смо упутили притужбу председнику Окружног суда, суд је одредио Комисију вештака медицинске струке, у коју су ушли три редовна професора Медицинског фа-

култета, који су урадили писмени налаз и мишљење, писмено одговорили на писмене примедбе заступника тужене, Републичког јавног правобраниоца, на две главне расправе усмено одговарали на два поднеска са примедбама заступника тужене и одговарали на директна питања председника већа, заступника тужене и пуномоћника тужиље. На те две главне расправе, заступник тужене, није изнео ниједну конкретну примедбу вештацима, није покушао да директним питањима разјасни било какве нејасноће у налазу, нити је поставио било какво питање вештацима (сва једног питања на једној и једног питања на другој расправи само једном вештаку, чисто формалне природе). Код таквог стања ствари на крају расправе, 24. децембра 1997. године, заступник тужене, предлаже ново медицинско вештачење јер Комисија вештака није одговорила на примедбе и није отклонила нејасноће у свом налазу и мишљењу и то без икаквог образложења, без изношења било каквих аргумената и конкретних података. Заступник тужене није, у свом предлогу, навео на какве примедбе вештаци нису одговорили и које нејасноће у налазу и мишљењу нису појаснили. У свом предлогу заступник тужене није навео због чега те примедбе није ставио вештацима и што није тражио од вештака појашњење нејасноћа током главне, јавне, усмене и контрадикторне расправе пред судским већем Војкана Симића 24. децембра 1997. године.

Потпуно супротно одредбама Закона о парничном поступку, веће судије Симића је прихватило необразложени, неаргументовани и са законом неусклађени предлог заступника тужене и одредило ново медицинско вештачење, такође без икаквог образложења. Имајући у виду диспозицију странка, као једног од најважнијих начела парничног поступка, чињеница да је Симић, касније, ван расправе, урадио решење са образложеним разлозима за ново вештачење је потпуно ирелевантна за нашу притужбу јер вештачење није одређено по службеној дужности, већ на предлог једне од странака који није образложен, а суд на истој главној, јавној, усменој и контрадикторној расправи није образложио због чега и на основу којих разлога доноси решење о прихватању предлога и одређивању новог вештачења.

Као доказ за изнете тврдње достављамо фотокопију записника са главне, јавне, усмене и контрадикторне расправе одржане 24. децембра 1997. године, пред већем судије Војкана Симића, којој су присуствовали сва тројица вештака, пуномоћник тужиле и заступник тужене, и на којој је Симићево веће без образложења прихватило необразложен предлог за ново вештачење.

Пошто нисмо добили одговор од госпође Маје Илић, тражимо да председник Окружног суда, размотри нашу притужбу и оцени да ли је судија Симић, прихватањем необразложеног предлога и доношењем необразложеног решења о новом медицинском вештачењу повредио закон и допринео непотребном одуговлачењу поступка.

3. На основу преписке између Слободана Ковачевића, стручњака за судску медицину, код кога се предмет све време налазио (са извесним прекидима када је стајао у фиоци судије Симића) и председника већа Војкана Симића, која постоји у списима предмета, виде се три разлога због чега вештачење није ни почело, због чега чланови Судско-медицинског одбора нису ни упознати да је предмет уопште достављен Судско-медицинском одбору и због чега се Судско-медицински одбор поводом овог вештачења

уопште није састао. Ти разлози су следећи:
– није уплаћен предужам за вештачење у износу од 11.000,00 динара,

– није достављена документација Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање (ПИО) о пензионисању Данице Драшковић,

– није достављен здравствени картон Данице Драшковић из Дома здравља.

У вези са тим разлозима наводимо:

Предужам за вештачење плаћа странка која је предложила вештачење. Дакле, с обзиром да је ново вештачење предложио заступник тужене Републике Србије предужам је требало да уплати Република Србија, која четири године није уплатила предужам. По изречитим законским одредбама, у случају када странка која предложи вештачење не уплати предужам, суд је дужан да повуче предмет са вештачења и настави поступак на основу расположивих доказа у списима предмета, што судија Војкан Симић четири године није учинио.

Тражио од председника Окружног суда да се отворено и децидирано изјасни о притужби која се односи на четворогодишње непоступање Војкана Симића у складу са законом, када странка не уплати предужам за вештачење које је предложила.

У погледу захтева за достављање медицинске и друге документације у вези са пензионисањем госпође Драшковић од Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање (ПИО), наводимо да се комплетан досије ПИО са медицинском и другом документацијом, налази у списима предмета.

Сматрамо да су Ковачевић и Симић, у периоду од четири године, за време док је предмет наизменично стајао у њиховим фиокама, могли да се упознају шта се од документације налази у предмету. Налазимо да је и тај захтев Ковачевића, усмерен на спречавање окончања ове грађанско-правне ствари.

Достављамо фотокопије записника са главних расправа у овом предмету одржаних 18. септембра 1996. године и 19. новембра 1996. године, из којих се види да се комплетан досије ПИО налази у списима предмета као и констатација тадашњег председника судског већа, да је комплетан досије Данице Драшковић у ПИО предочен свој тројици чланова Комисије вештака.

Пошто Маја Илић ни ту, очигледну манипулацију, Симића и Ковачевића, није уочила, очигледно је да се није упознала са списима предмета и да не зна шта се у њему налази. Из тих разлога молимо разматрање наше притужбе да се тражена документација налази у списима предмета и да о томе Симић није обавестио Ковачевића када је Ковачевић тражио документацију из ПИО.

После повређивања, због кога тражи накнаду штете, госпођа Драшковић се није лечила у Дому здравља, између осталог, и због тога што је била четрдесет дана у притвору и што је природа њених повреда захтевала клиничко лечење. Комисија вештака имала је на располагању обимну медицинску документацију са свим налазима, лабораторијским извештајима, снимањима, прво од лекара КПЗ – Болница у Београду, а затим од директора више Института и клиничких установа Клиничког центра Србије, врхунских стручњака и редовних професора Медицинског факултета у Београду. Када се поред тога има у виду да се сва релевантна документација о пензионисању налази у досијеу ПИО и да су вештаци ту документацију прегледали, као и да су лично обавили лекарски преглед тужиље, јасно је да захтев за достављање здравственог картона из Дома здравља представља цињан гест и провидан трик да би се одуговлачио поступак у овој парници.

4. Секретар Окружног суда, госпођа Маја Илић, у своме одговору, објашњава да је предмет достављен Судско-медицинском одбору, да је доказ за то доставница, да је Слободан Ковачевић само један од чланова Судско-медицинског одбора и све у том стилу одбране Симића. То је тако само формално, а стварно и суштински остали чланови Судско-медицинског одбора за четири године нису ни видели предмет, нису ни знали да је он на вештачењу у Судско-медицинском одбору, нису поводом тог предмета ниједном заседали, нису знали шта предмет садржи, ни шта је потребно прибавити, нити су било шта тражили да се достави. Све време од пуне четири године и једног месеца, предмет се налази на релацији: Слободан Ковачевић – Војкан Симић. Мало стоји у Ковачевићевој фиоци, мало у Симићевој. Све са искључивим циљем да Даница Драшковић не успе у парници против Републике Србије, за накнаду штете, због тога што ју је режим Слободана Милошевића, преко свог еминентног представника и најважнијег стуба – полиције, претукао скоро до смрти.

Истакнути представник и такође један од стубова тог режима, Слободан Ковачевић, у време Милошевићевог власти на следећим функцијама:

– директор Института за судску медицину Клиничког центра Србије,

– шеф катедре за судску медицину Медицинског факултета у Београду,

– председник Судско-медицинског одбора Медицинског факултета, учинио је све, уз свесрдну помоћ, такође члана СПС, Војкана Симића, да се парница по тужби Данице Драшковић пролонгира у недоглед и да се никад не заврши.

То је очигледно свакоме, али секретар Окружног суда, то није успео да уочи и зато тражимо од председника Окружног суда да детаљно и стручно анализира наше притужбе о раду судије Војкана Симића изнете у овом допису, а у вези са одговором секретара Окружног суда VI Су. бр. 18/02 од 1. фебруара 2002. године.

10. фебруар 2002.

Пуномоћник
адвокат Драгољуб ТОДОРОВИЋ

његовог шефа из ДС-а, само браћа Бановић и Слободан Милошевић, они у Шевенингену барем не гладују, полут већине овде. Ми ћемо бити овде где смо, изван Европе, све док властодржи не схвате (и стари и нови) да Равна Гора није „етно фестивал“ већ велика потрага за два гроба: једним у коме је сахрањен Дража Михаиловић, кога су убили без суђења ратни и партијски другови оца Ненадовић шефа, и другим – у коме су комунисти сахранили истину о првом великом Антифашистичком покрету у Европи: Равногорском Покрету. Тај други гроб треба коначно раскопати.

ГОРАН НОВАКОВИЋ ХУШКА ГРАЂАНЕ СРБИЈЕ НА УБИСТВО ГРЕЈАЛИЦЕ-ЖДЕРАЧИЦЕ

Горан Новаковић, министар-енергетичар у влади Србије, јавно изјављује да ни њему нису јасни поједини рачуни које ЕПС шаље потрошачима електричне енергије. Користеће Ђинђићев Принцип Транспарентности Новаковић уноси више светлости у зеленашке методе ЕПС-а причом о својој мајци која са групом комшиница узалудно покушава да дешифрира тек приспели ЕПС-ов рачун. Већ саме ове чињенице довољне су да премијер затражи оставку свога министра енергетике: ако министарству енергетике рачуни за струју нису јасни ни у часу кад је ЕПС ухваћен у џепарењу десетина хиљада домаћинстава, онда је најмање што се може очекивати да буде отпуштен и сам министар и комплетно руководство ЕПС-а, на челу са духовитим директором Љубодрагом Герићем, који је покраденим грађанима предлагао да измире своје обавезе према ЕПС-у тако што ће позајмити новац од комшија!

Премијер ћути о читавом скандалу, стрепећи да неко у ЕПС-у не поверује да је озбиљно мислио када је највећем јавном предузећу у Србији „наредио“ да преиспита и рачуне и тарифни систем. Герић је правилно схватио да премијер галами на њега само због тога да покаже како би проблем био решен када у ЕПС-у не би били превише тврдоглави, надајући се да ће у тој игри зарадити неколико процента у невеликом рејтингу који има у бирачком телу. Премијер је у ову игру обманљиво укључио и свој децембарски рачун за струју који је – где ужаса! – двоструко већи од премијерске плате. Поменути рачун до те мере гануо је грађане Србије да су заборавили на своје проблеме. У сенци ове политичко-економске представе излежава се министар Новаковић, не чинећи ништа на своје накнадно образовању у домену елементарних послова којима се његово министарство бави. Та чињеница, и интерес грађана да имају министра који је у стању да растумачи рачуне које шаље грађанима (он је тај неприкосновени шеф који би могао једним потезом да отпусти, када то не би кварило поменути представу, Љубодрага Герића као што је отпустио Владана Јовичића, директора „Колубаре“, наставши му као једину грешку то што је члан Коштуничине ДСС), налаже нам да одржимо Горану Новаковићу први јавни час из **Основа енергетике**. Суочени са чињеницом да Новаковић из дана у дан показује да не разликује **снагу од енергије**, излагање прилагођено Новаковићевим способностима почињемо овим редом (узимамо за пример један рачун за месец децембар – за 33 дана утрошено је 2145 квч скупе и 1053 квч јефтине струје):

– Прекорачење рока читавања струјомера за **само два дана** доводи, ако обра-

чуни период износи 30 дана, до пребацивања у плаву и црвену зону 99 квч скупе и 44 квч јефтине струје која припада јануарској потрошњи. На тај начин, од потрошена 194 квч који припадају новом периоду потрошње, 143 квч су из зелене пребачени у плаву и црвену зону, у којима је струја знатно скупља. Читава пљачка има обим већи за 50% ако обрачуни период износи 30 дана. При овоме треба водити рачуна и о чињеници да код неких потрошача у Београду прекорачење у року читавања износи и читавих **осам дана!**

– У случају рачуна који нам служи за пример, обрачуна снага износи 43,19 кв. Уз снагу од 6 кв којом се греје стан за који је везан поменути рачун, и коришћење грејања 12 часова дневно, потрошња електричне енергије, само за грејање, износила би за 31 дан 2232 квч. Следи да ЕПС-ов метод рачунања обрачунаске снаге предвиђа за остатак потрошње од 966 квч обрачунаску снагу од 37,19 кв. Тај збир требало би да дају (набрајамо све могуће потрошаче) електрични шпорет, два фрижидера, телевизор, усисивач, машина за прање веша, бојлер, машина за прање судова, миксер, фен и десет сијалица од стотину вати. Ако би сви ти потрошачи били истовремено укључени, и при томе – све рингле и рерна на шпорету и грејачи на машинама за веш и судове, што се не дешава ни у Новаковићевим и Герићевим хумористичким медитацијама о енергетици, укупна снага не би прелазила 20 кв.

Откуда сада оних 17,19 кв, који представљају разлику између ЕПС-ове и стварне снаге електричних уређаја у кући? Иначе, никада се не дешава да потрошачи укључују све наведене електричне уређаје истовремено. Одатле је лако закључити да је ЕПС-ова обрачунасна снага у наведеном случају бар двоструко већа од стварно ангажоване снаге! Проблем је у томе што се тако обрачунасна снага и наплаћује. У конкретном случају, са порезом, ЕПС за ову снагу, која одговара снази овећег аутомобила, узима потрошачу 1755 динара месечно!

– У разматраном случају (потрошња 3198 квч) просечна снага потрошње износи свега 2,78 кв. Чак и под претпоставком да се струја троши само 6 сати дневно та снага је за 32 кв мања од оне коју рачуна ЕПС! ЕПС је својевремено образлагао увођење категорије обрачунаске снаге у свој тарифни систем потребом да се казне потрошачи који краткотрајно ангажују превелику снагу. То доводи, говорили су у ЕПС-у, до нестабилности електроенергетског система. Међутим, на конкретном примеру показали смо да потрошач може то да учини једино у случају када у дневној соби свога стана укључи истовремено осредњи фабрички машински парк који се састоји од универзалне глодалице, револверне струга, вертикалне бушилице, хоризонталне глодалице и фриклиционе пресе од 20 тона.

– Инсталисана снага у станovima далеко је мања од обрачунаске снаге ЕПС-а. Ако би, којим чудом, потрошач ангажовао ЕПС-ову обрачунаску снагу остао би истовремено без свих осигурача на главној разводној табли. Чак и у случају да поседује осигураче од 50 ампера (три осигурача) потрошач не може да ангажује снагу већу од 33 кв. Међутим, захваљујући оваквим ЕПС-овим марифетлуцима дешава се да се потрошачима који имају осигураче за укупну снагу од 16,5 кв одређује за плаћање троструко већа обрачунасна снага!

– Цинизам који су стручњаци ЕПС-а испољили кроз свој тарифни систем најбоље се

сагледава у њиховим соцреалистичким позивима преко електронских медија потрошачима да смање потрошњу електричне енергије (преселите се у најмању собу, искључите бојлер и дању и ноћу, оставите упуљену само ону кинеску сијалицу од 25 вати – док још има Кинеза у Србији, Расим Љајић и даље ћути о намерама својих Новопазарца да их најуре – коју можете да купите на бувљаку у Панчеву за 60 динара. Убијте грејалицу-ждерачицу, унесите огњиште у кућу, вежите вериге и кувајте на огњишту качмак, кафа са огњишта, кромпир испод сача, са веригама је боље и јефтиније, искључите фриз и у подруму направите трап, бу-

шите рупе ручном бушилицом – уштедећете и струју и бургрије, идите у позориште само дању и само топло обучени, искључите звон и монтирајте алку – ко то лупа алком на вратима? – вратите се обичајима предака, користите ношу да избегнете одлазак у хладан тоалет, штедите струју – мислите о томе, не дозволите да дођу до изражаја они које су размазили радници ЕПС-а својим умећем васкрсавања елекросистема неколико минута након његовог бомбардовања НАТО пројектилама, свако вече отворите новчаник и уживајте у уштедама, уштеђено ставите у сламарицу, извадите из сламарице кад Динкић затражи, купите евро, са евром у Европу – речју: ДОС-ЕПС-ов Идиотизам који се пали на штедњу!). Из поменутих позива следи да ЕПС-у не смета ноћна потрошња струје. Пошто је једино ноћу струја у јефтинијој тарифи зашто се онда ноћна струја прибара потрошњи скупље струје у циљу убрзавања пребацивања потрошача преко „црвене линије“? Тек када неко у ЕПС-у нађе, у границама моралног, било каква одговор на ово питање – потрошачи ће са задовољством убити грејалицу-ждерачицу.

Ако ученику Горану Новаковићу није било све јасно у овом предавању нека се јави на адресу info@spo.org.yu са назнаком: **за учитеља енергетике**. Изаћи ћемо му у сусрет јер – држимо часове и по кућама. Надам се да му је грејалица-ждерачица убијена или барем везана ланцем. Не желимо да нас неко уједе.

**МИОДРАГ СТАНКОВИЋ-УЧА,
ПРЕДСЕДНИК ГРАДСКОГ ОДБОРА СПО НИШ**

Струјни удар за нишки устанак

Револт и огорчење који су заменили неверицу поводом астрономских рачуна за струју испостављених почетком године довели су до масовних грађанских протеста у Нишу. На централном градском тргу од 30. јануара до 8. фебруара одржавани су јавни скупови оштећених (тачније: опљачканих) житеља овог града, другог по величини у Србији. Окупљања у којима је учествовало више хиљада Нишлија организовао је Градски одбор Српског покрета обнове, предвођен његовим председником Миодрагом Станковићем-Учом.

Илија СТАМЕНКОВИЋ

Независна иницијатива за промену тарифног система и преиспитивање неоправдано високих рачуна потекла је од грађана које су градске власти Ниша изневериле, а припремана је у сарадњи са градским синдикатима „Независност“ и Самосталним синдикатом. Када је незадовољство достигло врхунац, Градски одбор СПО у Нишу одлучио је да такву иницијативу подржи и спроведе у радикалнији вид протеста путем јавног окупљања.

Зашто Ниш?

Па, овај град је, према подацима ЕПС-а, у републици највише дужан. У тренутку када сам ја као одборник у Скупштини града образлагао иницијативу за решавање проблема заосталог дуговања за струју, стање је било такво да је од шест милијарди динара, колико је износио дуг у целој Србији, грађанима Ниша ЕПС потраживао две милијарде, значи трећину целокупног дуга. С друге стране, пак, нека истраживања су показала да је Ниш најмањи потрошач и највећи штедиша. Па кад се узме у обзир да је и поред тога највећи дужник, то само говори колико су његови грађани сиромашни. Људи једноставно нису могли да прате све те надуване камате и остале малверзације преко рачуна за струју – и до овог протеста је кад-тад морало доћи.

Зашто су организатори протеста одлучили да после девет дана прекину окупљања?

Бунт је и овог пута проистекао из народа, а Српски покрет обнове је те захтеве подржао, као странка у чијем се програму значајан део односи на решавање нагомиланих социјалних проблема, који се у Нишу тичу бар 60% становништва, ако не и више. Све је то допринело да првог дана буде око 5.000 људи на Тргу, а касније, у протестној шетњи, можда и 7-8

хиљада, јер су нам се прикључивали и они који нису претходно чули за место и време заказаног окупљања. Ми смо првог дана отишли до градске Електродистрибуције и ту су извикиване неке опомињуће пароле, попут „Идемо да платимо!“, „Ацо, лопове!“ (председник градске владе Александар Крстић) и „Ацо, шинтеру!“ (јер је дотични за кратко време успео да убије, како они у градској влади кажу „еутаназацијом“, преко десет хиљада паса луталица, због чега су уследиле оштре реакције невладиних организација) али и неке двосмислене, као „Ево вам дуг!“ и слично.

Протест је могао и даље да траје али одлучили смо да пређемо на другачији вид отпора: на протесту смо покренули петицију (до сада сакупљено преко 5.000 потписа, а потписивање траје и даље) за омену Управних одбора ЕПС-а и Електроди-

стрибуције Ниша, генералног директора Герића, министра Новаковића и смену целокупне нишке владе, због тога што су тзв. „нишким иницијативама“ две године замајавали народ и тиме само учврстили готово робовласнички однос овог јавног предузећа према корисницима њихових услуга. Јер, према нашем тумачењу, систем по коме су обрачунавани рачуни који су протеклих дана стизали грађанима неодољиво подсећа на успостављање дужничког ropства. Сада те градске власти покушавају нову превару, то му дође као нека трећа иницијатива под Б, са АИК банком.

„ВЕЛИКОДУШНА“ ПРЕВАРА

У чему је суштина те официјелне „иницијативе“?

Они, наиме, покушавају да убеди људе да ако потпишу уговор за отплату дуга за струју на 12 или 24 месеца, да ће се на тај начин решити дуга. Међутим, овим се само легализује плачка. Надувани рачуни који су од 5 до 7 пута већи него што би били по простом обрачуну вредности утрошених киловат-часова електричне енергије, сада се деле на 12 или 24 месеца, наводно без камате. Ниједног тренутка не кажу да АИК банка тражи да у другој години (значи за оне који се одлуче за дужи период отплате) дуг прати раст цена на мало, не би ли се заштитила од инфлације. Мислим да ће их наше ангажовање онемогућити у читавој замисли, јер људи су брзо схватили шта се дешава: прво су покрадени а сада они који су одговорни „великодушно“ нуде да им се то добровољно плати, уз наводне олакшице. Велика је то превара, јер је немогуће да једна банка било шта ради бесплатно (за банку је бескаматни кредит чист губитак) па морамо да се запитамо зашто она то чини. Једино објашњење је да у свему постоји некакав „дил“, а разлоге можемо потражити у чињеници да АИК банка одлично сарађује са Александром Крстићем, савезним министром Зораном Живковићем и Топлицом Ђорђевићем, председником нишке Електродистрибуције. Крстићу, рецимо, није било довољно што је на челу градске владе већ се поставио и за председника УО Дирекције за изградњу града Ниша. Од прошлогodiшњих 36 милиона марака из донација и 46 милиона из градског буџета око 60% ишло је кроз ту фирму, па и поред тога ни 50% планираног за изградњу није остварено. Пошто су и Крстић и директор Дирекције Слободан Милосављевић чланови ДС, они средства и одобравају и контролишу њихово трошење, па можете замислити како ће „маца да чува млеко“.

Друго, господин Живковић је акционар „ТВ 5“ која је, када је то уопште и чинила, некоректно извештавала са протеста Нишлија, али им ни они нису отали дужни, скандирајући њиховој екипи: „Жута петица!“ и „Бандо жута!“ После тога, њихов професионални однос се мало поправио.

Какве су биле реакције власти на поруке са ових скупова?

Зоран Живковић је у једном телевизијској емисији, у којој сам и ја био гост, по ко зна који пут слагао, а у то се уверио цео град, демантујући оно о чему постоје чврсти докази – како су и он лично и други чланови ДС и у протестима 96/97. и на скуповима Савеза за промену 1999. године позивали грађане да не плаћају дугове за струју. Тада је њихова идеја била да се на

улице постави буре у које ће грађани бацати своје рачуне и опомене са претњом искључивања неплатиша. Поуздано знамо да видео-касета са таквим Живковићевим позивима постоји, али радници нишке телевизије не смеју да нам је доставе јер се плаше да не остану без посла. У медијима у Нишу, иначе ДС држи потпуну власт и врши строгу цензуру. Људи који су присуствовали митинзима СЗП пре две и по године то врло добро знају и мислим да је својим данашњим негирањем некадашњих изјава Зоран Живковић довољно рекао о самом себи. Када је реч о поменутој емисији, у којој је учествовао и Топлица Ђорђевић, председник УО нишке Електродистрибуције, Живковић је био веома небудљив – да би сутрадан, у емисији БК телевизије „Није српски ћутати“, оптужио мене да сам ја, као вођа протеста, позвао грађане да не плаћају струју, због чега је међу Нишлијама који знају целу истину испао смешан.

НЕПОБИТНО УТВРЂЕНА КРАЂА

На протестима и у медијима изношене су поједини невероватни случајеви рачуна који су стизали грађанима. Можете ли навести неке од најдрастичнијих примера?

Правни савет Градског одбора СПО добио је на стотине фантастичних рачуна за струју. Ево, рецимо, господин Чедомир Јовановић, који у последњем обрачунском периоду није потрошио ниједан једини киловат, има задужење од 19.410,33 динара?! Нашем суграђанину Миодрату Живковићу стигао је рачун за потрошњу 7.500 киловата на износ од преко 50.000 динара! По обрачуну се, међутим, види да му за период од 1. јуна до 31. јула није уписана потрошња ниједног киловата, такође ни у септембру и октобру, да би му онда у децембру, када је већ уведена блок тарифа, прочитали поменути астрономску цифру. Педесет једна хиљада динара, као нека мања фабрика! Електродистрибуција краде и тиме што споји потрошњу из два месеца,

СЛИЧНОСТ

Размишља ли се већ и о томе на кога би СПО у Нишу могао да рачуна као на потенцијалног коалиционог партнера на следећим изборима?

Што се тиче наших контаката са значајнијим чланицама ДСС-а, СПО у Нишу има веома коректне односе са ДСС – недавно смо присуствовали њиховој оснивачкој скупштини у Нишкој бањи, где смо позвани у статусу госта и где сам ја поздравео присутне испред наше странке.

То би пре избора свакако била техничка коалиција. СПО је у Нишу на прошлогодњим допунским изборима добио око 15% гласова на два изборна места. На једном смо освојили 27%, док смо на другом прошли лошије, због чега сам ја председнику одбора ДСС Ацићу рекао да бисмо освојили оба мандата да смо били заједно. Наравно, између нас постоје неслагања политичке природе, али што се тиче текуће сарадње и негативног става према поступцима ДС, наше две странке у Нишу имају врло слична гледишта и, чини ми се, добру перспективу неког заједничког изборног наступа у будућности.

ДОЛАЗИМО

Председник СПО је за 9. март најавио одржавање великог митинга странке у Крагујевцу. Хоће ли се Нишлије у већем броју одазвати позиву да присуствују овом скупу и верујете ли да је Ваш град у овом тренутку добар кандидат за одржавање следећег митинга Српског покрета обнове?

Поштено говорећи, ми смо прижељкивали да Ниш буде први. Ја сам господину Вуку Драшковићу гарантовао присуство најмање 10.000 грађана. Трудио сам се да будем реалан, мислио сам на бројку када би се такав скуп одржавао ових дана, али сам сигуран да би уз добру медијску припрему и организацију дошло и преко 20.000 људи. Што се најбољег наредног термина тиче, сматрам да не треба правити превелику паузу после Крагујевца. Ја бих предложио да то буде 27. март, што има наглашену симболику, јер, ако се сећате, и у Београду је после оних историјских деветомартовских демонстрација први велики митинг одржан управо 27. марта. У сваком случају, очекујем да ће најмање пет аутобуса из Ниша, у организацији ГО, отићи за Крагујевац, а велики број грађана ће свакако путовати својим колима. Заинтересованих је, наравно, барем десет пута више, али сиромаштво у којем нас је гурнуо бивши режим, а овај садашњи наставио да продубљује, чини да људи у Србији немају средстава ни за пут од стотинак километара.

па људе из „зелене“, аутоматски пребаце у „црвену“ тарифу. Онда креће камата на камату, и то више нико није у стању да прати колико дугује, а сума вртоглаво расте из часа у час.

Наша порука у летку који смо делили на протестима гласи: „Не позивамо грађане на неплаћање струје, као неки челници садашње власти, већ желимо договор и нудио решење“. Направили смо и проглас са „десет грађанских заповести“, где смо предложили решења на основу позитивних искустава других земаља. Рецимо, из Румуније, где је наплативо стање данас стопостна. Зашто? Зато што су тамо дуг за струју поделили на два дела, на нови и стари дуг – који су растеретили камата и утврдили дужи „грејс“ период отплате. Такође, најсиромашније слојеве су ослободили плаћања, јер су схватили да се не може цедити „сува дреновина“.

Тако нам је Румунија, годинама симбол недемократичности и мрака, дала добар путоказ. Међутим, код нас очигледно не постоји добра воља јер у ЕПС-у сматрају да су грађани Србије „златна кока“ за пљачку. Претпостављам да су они добили велика средства из донација која су нерационално трошена па сада то треба надокнадити.

Шта би још, по окончању протеста, били довољно ефикасни видови борбе против пљачке грађана путем рачуна за струју?

Непобитно је утврђено да ово државно предузеће краде грађане не само преко индивидуалних рачуна, већ и тако што није уплатило 100 милиона динара као порез држави по основу убраних средстава – што значи да је државни буџет из кога се финансирају бројне друштвене делатности ускраћен за наведену суму. Имамо такође податак да је Топлица Ђорђевић предложио а у ЕПС-у прихватили, да се 4 милиона динара дуга отпише Скупштини града. У исто време када је, по тумачењу ЕПС-а, за грађане то немогуће. Дакле, када због тешке економске и социјалне ситуације тражимо отпис дугова од Париског клуба (и то добијамо) према својим грађанима, у чије име се тобоже и ово претходно чини, држава је неумољива. То је жалосно и парадоксално.

Правни савет СПО ће заступати грађане у тужбама против Електродистрибуције јер, како је то утврдио један стручњак, стрес доживљен у тренуцима урочивања

надуваних задужења за струју раван је оном у данима бомбардовања, и самим тим грађани имају право да траже судску сатисфакцију и због наношења душевних болова.

Српски покрет обнове је, такође, у Саветима месних заједница почео да држи трибине на којима тражи мишљење и подршку грађана у превазилажењу проблема неприхватљиве цене електричне енергије. Са невладиним организацијама и синдикатима кренули смо да анимирамо околна општинска места и већа села око Ниша, па и на тај начин вршимо стални притисак на нишку Електродистрибуцију.

На крају крајева, наши су напори постигли конкретан циљ – престали су да секу грађанима струју. Постигнуто је још нешто од онога што смо ми тражили – месечно читавање и наплата електричне енергије.

**МОМЧИЛО ПЕРИШИЋ:
„ОТКАЧЕНИ” ПОТПРЕДСЕДНИК
У ВЛАДИ СРБИЈЕ**

АМАТЕРИ УПРОПАСТИЛИ И ПРОСТИТУЦИЈУ

О спору Перишића и Павковића не би требало више трошити ни речи јер онакав какав је интересује само Карлу дел Понте. Међутим, неочекивану светлост у причу о њему унели су материјали добијени хрватским прислушкивањем телефонских разговора Слободана Милошевића, укључујући и његове разговоре са Момчилем Перишићем...

✍ МИЛЕНА М. ПОПОВИЋ

Документ који су 10. јануара 2000. године потписали опозициони лидери после оснивачког састанка Демократске опозиције Србије, одржаном у седишту Српског покрета обнове, није потписао једино председник Покрета за демократску Србију (ПДС) генерал Момчило Перишић. Званично тумачење тога чина дао је сам Перишић – опозиција се није сложила са његовим планом мирног уклањања Милошевића са политичке позорнице у Србији. Перишић је предлагао да се поступак смењивања Милошевића покрене у Савезном парламенту, остали опозициони лидери су сматрали да таква акција, с обзиром на тадашњи однос снага у Савезној скупштини, не би дала никакве резултате. Образлажући свој поступак, Перишић је, како је писао у „Данасу” (15. јануар 2000) тада војнополитички а данас спољнополитички коментатор провладиног дневника „Политика” Љубодраг Стојадиновић, „образлагао све нивое и моделе којима власт показује своју недемократичност”, што је чинио са великим степеном компетенције као „бивши генерал који јако добро познаје механизме власти против које се окренуо а које је до јуче ревносно градио”. Стојадиновић, који се данас налази у улози коалиционог партнера генерала Перишића, сматрао је да постоје дубљи разлози због којих Перишић није потписао поменути документ опозиције. Они се, како тврди Стојадиновић, према сведочењима оних „који су били на лицу места”, могу формулисати („Данас”, 15. јануар 2000) као „Перишићева мисаона, концепцијска и

психолошка неспремност да прескочи огроман кањон између институција које се зову „Генералштаб Војске Југославије” и „Покрет за демократску Србију”. Да би појаснио о каквом се кањону ради Стојадиновић ће додати и следеће: „Мора се признати да за успешно лидерство у две наведене фирме није довољна само промена одела и реторике. Перишић се, истовремено, често машао процене шта ће и како да ради Војска Југославије, тврдећи да у њој има јака упоришта, а нека истраживања унутар ВЈ показују управо супротно: његов рејтинг међу најкреативнијим (најмлађим официрским) кадром управо је катастрофалан. Како може говорити о „недораслом режиму” – рекао нам је један генерал – а од истог режима је добио три генералска чина за мање од две године”.

БИО ЈЕ ВОЈНИК, КАКАВ-ТАКАВ

Љубодраг Стојадиновић (био је и на дужности портпарола ГШ ВЈ) исказује велики степен сагласности са чињеницама које смо у прошлом броју „Српске речи” изнели о блискости генерала Перишића са Милошевићем. Ово се може видети и из овог његовог размишљања („Данас”, 15. јануар 2000): „Занимљиво је да Перишић добро контролише свој одијум према Милошевићу. Од војске је добио све (генералску пензију и огроман стан). То више, ваљда, не би могао да изгуби, али се мора водити рачуна о најбољем делу прошлости, али и о најгорим могућностима. То што није било потписа на документима опозиције, не мора да значи да Перишић више није у њој. Али, може да значи ово: био је војник, какав-такав, и зна да треба сачека-

ти да се види однос снага. А онда може и једно и друго: и потписати и рећи да разлога за било какав потпис није било”.

Велики Кањон који помиње Стојадиновић сасвим је уочљив и у периоду непосредно након петоктобарске револуције. То се јасно види из ове Перишићеве изјаве у којој он заступа тезу да способност политичара и војника испољена у Милошевићевом ери, према критеријумима који су важиви под Милошевићем, мора аутоматски да представља позитивну референцу и после Милошевићевог одласка са власти (Перишић износи мишљење о томе да ли његови ставови о компетентности налазе на разумевање коалиционих партнера из ДОС-а, „Данас”, 9. децембар 2000): „Нема довољно разумевања јер су многи људи, нажалост, недовршене личности. Фрустрације из младости и претходног периода желе да компензују неким функцијама. Заборављају људи ону народну: „Дај му власт па ћеш видети какав је”, а ја и неки други, на пример Небојша Човић, смо људи који су били у претходном систему на веома значајним функцијама и ту смо показали колико смо способни, или неспособни. Е, сада неки који виде колико смо способни плаше се јер знају да ми нећемо радити уско егоистички, уско страначки, него ћемо радити искључиво у интересу државе. Пошто многи знају да смо ми проверени кадрови, они зазиру од тога”. Перишић заборавља да је Човић својевремено деловао управо ускостраначки што доказује и она његова чувена изјава: „Ја сам по свом социјалном статусу и политичкој опредељености – социјалиста. Ако се деси да изађем из СПС-а, једноставно бих заборавио политику”. Перишић, такође, заборавља да је и генерал Небојша Павковић био „проверени кадар” у Милошевићевом ери. Данас тражи његову смену, управо због блискости са Милошевићем!

Перишић сматра да се поменути кањон може премостити „стављањем на располагање народу” („Данас”, 18-19. септембар 1999): „Опозиција није урадила тако рећи ништа да помогне држави и народу и сасвим је нормално очекивати да такве снаге ништа неће променити ни за наредних десет година. Покрет за демократску Србију основан је из нужде да се у Србији појаве нове снаге које су спремне и способне да максимално заштите националне интересе и земљу укључе у светске токове за разлику од неких других који се пре свега боре за власт, а не за побољшање укупног стања”.

Откуда оволика увереност Перишићева да само његова ПДС може спасити народ и државу, насупрот „неспособној опозицији”, посебно оном њеном делу са којим је данас заједно на власти? Одговор на ово питање треба потражити у бројним аналитичким новинским текстовима у којима је, након разлаза са Милошевићем, Перишићу додељивана улога српског Лебеда или Јарузелског. На пример, лондонски „Обзервер”, пишући о могућој улози Момчила Перишића и Јовице Станишића у рушењу Милошевићевог режима, каже следеће: „Обица се сматрају као вероватни Милошевићев противници са стварним утицајем, за разлику од слабих и разједињених београдских опозиционих политичара”. Поддржавајући ово „Обзерверово” мишљење „Нин” (3. децембар 1998) наводи и следеће: „Неке од опозиционих

странака би сада да генерала Перишића, па и многе друге ражаловане у последње време, виде у својим редовима. Углед и кредибилитет генерала одговара свима. Хтели би, вероватно, да га употребе. Али, још се није јавила ниједна странка да му понуди председничку номинацију и, евентуалну, улогу српског Лебеда”.

Оваква нагађања учинила су да Перишић (за која је Љубодраг Стојадиновић рекао да испољава месијанство кад каже: „Овде сам да спасем народ од грађанског рата”; такође, Стојадиновић тврди да је Перишића један српски недељник, а видимо о ком је реч, „мимо свих аргумената и критеријума”, прогласио новим лидером опозиције и „генералом – ујединитељем”) себе почне посматрати као врхунског професионалца у питањима политичке природе који ће често критиковати наводни аматеризам који испољавају опозициони лидери у послу рушења Милошевићевог режима. Борба против аматеризма је константа у деловању генерала Перишића. И у оном говору који је одржао у Горњем Милановцу непосредно пред смењивање Перишић је ошинуо по аматеризму („Нин”, 3. децембар 1998): „Аматери су упропастили све па и проституцију”. Те околности ће учинити да Перишић испољи тешко разочарење поводом одбијања главних лидера ДОС-а да тај његов професионализам искористе на добробит „нове демократске власти и државе”.

Ова чињеница биће нарочито уочљива након конституисања нове савезне владе и уочи децембарских републичких парламентарних избора. У свим примедбама које ће Перишић упућивати на рачун кадровске политике у ДОС-у доминираће знање да је ПДС „неадекватно заступљена у новој савезној влади”, што ће бити случај, с обзиром да се Ђинђић већ био изборио за место премијера, и са републичком владом. „ПДС није у политици ради себе већ ради побољшања услова живота у нашој земљи”, рећи ће Перишић и додати и следеће („Данас”, 9. децембар 2000): „Нажалост, многи други који спадају у ону категорију људи који се по сваку цену боре да дођу на значајна места ради неких партикуларних интереса ту и тамо побеђују. ПДС није успео да утиче у мери у којој треба и зато имамо таквих кадровских решења. Ми смо се залагали за експертску савезну владу, преовладало је мишљење да она буде политичка, а сад немамо ни политичку ни експертску владу, већ неку мешавину (...). Само могу да констатујем како ми је жао што стручни људи нису дошли на поједина одговорна места у Савезној влади. Плашим се да се тако нешто не деси и на републичком нивоу”. Када се Перишић постави питање да ли Ђинђић зазира од проверених кадрова попут Перишића и Човића, Перишић ће, што опет представља једну од његових суштинских погрешних процена, дати следећи одговор („Данас”, 9. децембар 2000): „Нисам говорио о конкретним личностима, али видим да инсистира те много на Ђинђићу. Њему многи придају исувише значаја него што треба. Он је само један од првака у ДОС-у. За мене поједини ауторитети у садашњој власти нису ништа јачи ауторитети од оних из претходног режима. (...) Некоме сигурно јесу ауторитети у смислу нуђења функција, али мене нико није мо-

гао да купи нити ће ме икад купити”. Ова изјава чини сасвим вероватном тврдњу Слободана Вуксановића према којој је и Перишић некада имао према Ђинђићу исти однос (малом Слоби) као Вуксановић. Зашто је Перишић променио однос према новом господару Србије, што је убрзало раскид са Вуксановићем, може се само нагађати. Међу вероватнијим разлозима за ту промену налази се и онај који је везан за Милошевићево изручивање Хашком трибуналу: Перишић, који је инсистирао да се Милошевићу прво суди у Србији, данас може потпуно реалистично да замисли ситуацију у којој Ђинђић и њега испоручује Хашком трибуналу (такав расплет најављује ових дана и генерал Павковић својом тврдњом да је Перишић бомбардовао градове у Хрватској и БиХ са ракетама које је било безбедно за његово топништво!) или Хрватској, где је већ осуђен на 20 година затвора.

КОШТУНИЦА ВЕОМА УСПЕШАН И ХЕНДИКЕПИРАН

Иако се данас налази у Ђинђићевој фракцији ДОС-а чији је главни циљ да обори рејтинг Војислава Коштунице у бирачком телу Србије, Перишић је некада о ак-

туелном савезном председнику говорио изузетно позитивно, правдајући при томе Коштуничин „просвећени национализам” („Експрес Политика”, 7. новембар 2000): „Председнику Коштуници је због истицања националних интереса, на неки начин, у свету замерено. Изјавама да је он „патриотски националиста” овде је добио велики плус. Уосталом, и неки чланови ДОС-а су рекли да је он био (председнички) кандидат зато што је „умивени националиста”. Изгледа, међутим, да има много оних којима се ни помен српских националних интереса не свиђа. Председник државе мора бити визионар, са осведоченом дозом родољубивости, што је основ за одбрану интереса државе и народа (...) Коштуница је у веома тешком положају да задовољи све; али је до сада веома успешно и рационално радио”.

Потпуно другачију слику о Коштуници Перишић је изнео тек када се потпуно уверио да председник СРЈ нема намеру да услиши многобројне захтеве челника ДОС-

-а да смени Небојшу Павковића („Блиц”, 12. јануар 2001): „Војислав Коштуница и Небојша Павковић су две хендикепиране личности које у овом тренутку једна другу чувају, али пошто и један и други имају хендикеп (Вујаклија; хендикеп – трка са коњима различите старости и различитих способности, код које се неједнаки услови и изглед на успех појединих грла уједначавају додавањем већег или мањег оптерећења – прим. М. П), онда ће тако тај велики занос и завршити. Један другог хране и бране не знајући да тако коче многе промене и у Србији и у СРЈ”. Опседнут Павковићевом сменом Перишић не само да заборавља на своје позитивне оцене дате Коштуници, већ заборавља и да је у више наврата тврдио да се никада не би повукао са Косова да је био на Павковићевом месту. Та околност довела је до тога да у обрачуна са Павковићем позива у помоћ и Хашки трибунал („Блиц”, 12. јануар 2001): „Неминовно је да ће главни актери на Космету одговарати у Хагу. Један од њих је управо Павковић, као командант бригада на Космету и; ако његов бивши шеф Слободан Милошевић буде одговарао за дешавања на том простору, неминовно је да ће и Павковић завршити у Хагу”.

О спору Перишића и Павковића не би требало више трошити ни речи јер онакав какав је интересује само Карлу дел Понте. Међутим, пошто су у њега неочекивану светлост унели материјали добијени хрватским прислушкивањем телефонских разговора Слободана Милошевића; укључујући и његове разговоре са Момчилом Перишићем, наведимо да је Павковић оптужио Перишића да је 1997. године сачинио такозвани „Откачени план” по коме је требало да војска ликвидира све главне актере српске политичке позорнице, укључујући и главне данашње Перишићеве коалиционе партнере. Перишић је са гађењем одбио Павковићеву оптужбу да је сачинио план са поменутим називом. Заиста, зар се могло очекивати од начелника ГШ ВЈ да користи шатровачко значење речи **откачен**? Међутим, хрватско шпијунирање Слободана Милошевића открива ове чињенице (цитирамо стенограм прислушкивања према српском „Националу”, од 8. фебруара 2002):

„Милошевић: Здраво. Момо. (...)”

Перишић: Е, овако да вам кажем: око Превлаке има неких појачаних активности. Могуће да вежбају на хрватској страни или се нека група **откачила** па би можда желела да науди Туђману да иду према Превлаци. (...)”

Милошевић: Ма нема везе. Он је, он (Туђман) је, овај, видиш да му је лао рејтинг у Хрватској испод 19%.

Перишић: Ма јест, него су, има он будала **откачених** знате, па би они могли нешто да направе.

Милошевић: Ја верујем да неће.

Интересантно је да је управо хрватска обавештајна служба открила да Перишић воли да користи у шатровачком смислу реч **откачен**. Павковић открива да се поменути план за ликвидације назива **откаченим**. Од сумњи које изазива ова **коинциденција** Перишић може да се брани доказивањем да је Павковић сарађивао са хрватским обавештајцима.

Напомена: У цитатима из Перишићевих интервјуа и других извора на бису вршене су: какве језичке интервенције.

Против навикавања али и против претеривања

Веселин Марковић: „Израњање” („Стубови културе”, Београд 2001.) – Марина Костић: „Путник плаве крви” („Народна књига”, Београд 2001.)

Било је овако. У подне сам села да читам роман „Израњање” Веселина Марковића. Уз неке безначајне последице по кући, тек да протегнем ноге, и једну кратку паузу за оброк, нешто између ручка и вечере, читала сам до три сата ујутру, када сам склопила прочитану књигу и угасила светло. У седам ујутру (доба када устајем само када морам водити крв) скочила сам из кревета и записала следеће реченице:

Пиљгана ШОП

„Прво је дошао Тарас Буљба и рекао сину: ја сам те родио, ја ћу те и убити. Онда је дошао Ф. М. Достојевски и констатовао да је сваки човек понекад пожелио да убије свога оца. А затим се појавио Веселин Марковић и објаснио да сваки дечак, када поред мајке види човека који му није отац а пружи му чоколаду, у мислима или истински убија тог незнанца”.

Не знам да ли сам ове реченице сањала, али потреба да их прибележим као неко важно откриће била је јача од подсмеха са којим их сада, овако материјализоване, читам. Ето шта нам учинише постмодернисти, како они који тврде да то јесу тако и они који се бране да то нису. Донедавно нипошто не бих овако започела текст о књизи, а данас сматрам да би било непотешно од мене да избришем горње редове и почнем, рецимо, овако: „Први роман Веселина Марковића (1963), „Израњање”, лауреат Виталовог „Сунцокрета” и један од десет најбољих романа по мишљењу жирија за НИН-ов роман године...”

ОПСЕНА ПРОСТОТЕ?

Мора ли критика, да би сачувала углед науке која рационално поступа са ирационалним феноменима, сачувати и своју супопарну форму, утабану структуру, предвидљиви дискурс и понашати се као да се ништа није променило од времена када су у романима маркизе излазиле из куће у пет, а све срећне породице биле срећне на исти начин, док је свака несрећна породица... Дабоме да не мора, али се поставља и питање шта ће остати од њеног науколикостона и вреднујуће суштине ако се и сама почне измотавати са стварношћу књижевности, са њеном историјом, теоријом и праксом.

Обични читаоци ме често питају да ли да неку књигу читају или не. Не знам да ли је реч о поверењу лаика у стручни суд или

нешто друго, али све ми то личи на новинарско питање: дајте ли тамну или светлу маску роману том и том? Већина, при томе, очекује одговор сведен на ДА или НЕ, и ту се радозналост завршава. Све је мање стрпљења за аргументе, анализе, сумње и питања. Покушај да покажете како један исти рукопис има и врлине и мане – а таквих је највише – већина доживљава као критичарску несигурност, калкулацију или дипломатисање. А тек нијансирање, поређење, прављења паралела – какав луксуз у оскудна времена!

Вратимо се роману „Израњање”, уз напомену да је добар повод али нипошто и једини „кривац” за овакав увод. Неспорно је да је реч о психолошком роману, премда су у праву и тврдокорнији и усредсређенији жанристи када кажу да имамо посла са трилером. Као да се писац помало упулашио „елистичке” суштине психолошког романа, па га оденуо у популистичку трилер форму да би задобио поверење и симпатије широког читаоства. Само по себи, ово скретање ка тзв. тривијалној књижевности није грех, али јесте данак. На помолу је неспоразум, ако не и разлаз са захтевним читаоцем којем не треба детективски заплет да би уживао у истраживању подсвести, поигравању временом, мешању сна и јаве, збиље и фикције. Превелика читљивост или релативна херметичност је ствар пишевог, али и читаоачевог избора. Спадам у оне који мисле да је Марковић, демонстрирајући вештину на деликатном раскршћу одвећ кренуо у сусрет скромнијем читаоцу и једноставнијим ефектима, и жао ми је што је тако, јер су неспорне његове приповедачке могућности и склоности ка сложенијој слици света и човека у њему.

Роман је, попут античке драме, компонован у пет циклуса, са прологом и епилогом који ме подсећа на завршетак Хичкоковог филма „Психо”. Одувек сам овај завршетак сматрала сувишно накалемљеним, псеудонаучним „расплетом” приче: Роман је, такође, готова прича за филм, а невоља је у томе што постоји толико америчких филмова ове врсте да просечан филмофил непрекидно има утисак нечега већ виђеног док прати неуротично кретање јунака кроз шуму збивања у неименованом граду.

Из јунакове подсвести, упркос наговештају мрачних тајни и морбидних расплета, заправо израњају стереотипне слике породице несрећне на свој начин и стереотипног детињег осећања кривице, наглашеног после мајчине смрти и закаснелих разговора са оцем. Када јунака након једне хипнотизерске сеансе без икаквог објашњења напусти девојка, студентска љубав, у њему пуцају и преостале везе са реалношћу. Јунак потом „сазнаје” да је неизлечиво болестан и тада се заошијава, серијом непредвидивих поступака, његов живот без одговорности, без страха од последица – демонстрирање слободе наомак блиске смрти. Питоми човек постаје агресиван, а идеју о самоубиству преобраћа у убиство другог. Тада, међутим, „сазнаје” да није болестан и сада чини све да утекне овоземаљској правди намењеној убицама. У потрази за истином о себи, јунак успут сазнаје да сви други људи око њега нису онакви каквима су му изгледали, нити онакви какви мисле да јесу: никакво поверавање не открива никоме праву истину о другоме.

У причи пуној обрта и покушаја да се сваки обрт психолошки образложи, следи ново замешатељство. Поновним подвргавањем хипнози, јунак сазнаје „истину” о себи. У њему живи извесни Себастијан Марден, који је умро у Француској у седамнаестом веку. Сада варијације на тему специфичне реинкарнације заузимају први план приче, а могућност да поново живимо у другима или они у нама наступа као научно, парапсихолошко објашњење за наше поступке, снове, подсвесна знања и као покриће за фантастични ток приче. Од психолошког, роман заокреће ка парапсихолошком роману ма шта то значио. Сада све зависи од тога да ли смо склони идеји да било који мртавац може „претети нашу стварност” и да ли такви феномени голицају нашу машту. Признајем да ми је свако подривање стварности у литератури занимљивије од оваквог и свако психолошко тумачење драгоценије од парапсихолошког, али шта је ту је. Очигледно да парапсихологија израња из људске подсвести равноправно са свим другим (не)могућностима објашњења човека без остатка, као облик немирења са смрћу, коначношћу, неопозивим крајем. Равнодушна према парапсихолошким тајнама, ја је доживљавам као религију атеиста. Немам ништа против да она покреће или разрешава неку романсијерску причу, али ми се чини да више немам посла са психолошким романом.

Све у свему, упркос изрзитом смислу за добро приповедање реалистичких детаља, као и за маштовите обрте, у „Израњању” је упорније изронила склоност ка екстравагантној, напетости приче по укусу љубитеља заплета типичних за детективске романе, него што су изрониле неке суптилне тајне људске душе и кључеви за њено разумевање. Питања сећања и заборава, љубави и пријатељства, привлачности и одбојности међу људима, болести и здравља ума, зла и добра, слободе и нужности, злочина и казне, вере и скепсе – увек израњају из књижевности захваљујући хипнотичкој моћи проповедања. Марковићева хипнотичка моћ није мала, али када се окрене хипнотизерским сеансама и парапсихолошким причама постаје јефтино сензационалистичко средство за опсенити простоту.

Било би занимљиво видети, једном компаративном анализом, како је, на пример,

Зоран Ђирић у „Хобу“ избегао замку у коју се Марковић у „Израњања“ без преке потребе, изузев оне за популарношћу, уловио. Условне сличности жанровског обрасца ова два романа постоје, али док се Ђирић из сопствене „лакоће приповедања“ виноу до аутентичне егзистенцијалне мучнине, Марковић је свог трагичног јунака толико изобјашњавао и нашетао кроз фројдовско-јунговско-спиритистичке клишеје и договорштине, да се сељење његове душе у младића из комшилука, брзинско реинкарнирање у истом месту и времену, доживљава као шаливи хепиенд у филмским лимунадама које рачунају са наставком приче ако то публика буде пожелела.

Негде сам прочитала, из друге руке, како се аутор „Израњања“ у својим изјавама „критички поставља према постмодернизму“. Занимљиво је да се према овом изму у новије време одреда критички постављају сви они који су синовљевски усвојили као школску лекцију све основне постулате постмодернизма. Како ствари сада стоје, за коју ће годину сви од Басаре наовамо тврдити да су реалисти, а постмодерниста ћу ваљда бити ја која сам се пре више од деценије критички поставила према постмодернизму. Нема ту ничег необичног у демократским променама на српски начин. Сада је време да сви будемо помало демократе и помало постмодернисти, док не дође време да то не будемо. То се зове реализам наших дана.

МАРИНА КОСТИЋ: ПУТНИК ПЛАВЕ КРВИ

Дванаест приповедака и прича Марине Костић у књизи прозе која се, по првој и најдужој зове „Путник плаве крви“, тешко је по било ком критеријуму свести на било какав заједнички именоватељ. Настајале у читавај једној деценији, и с једном написаном пре петнаест година, оне заправо изражавају врло различита интересовања списатељице, а у заједничке корице их везује шехерезадински однос према лепоти и значају приповедања као врхунском циљу по себи, циљу који на различите начине одгађа или отклања опасност од животне обичности и колотечине, од баналности и навика, па чак и од смрти.

„Никог немој да навикаваш на своје привикавање“, каже јунакиња привидно најобичније и најстатичније приче у књизи („Јетрва“). Та ми се реченица чини кључном за списатељичин однос према животу, свету и приповедању о њему. Нешто или неко би да удеси да живот буде обична појава, али он то никада није захваљујући људским страстима, опсесијама, мистериозним веловима који обавијају људе и догађаје којима се испуњава њихова судбина, захваљујући случајним сусретима и бизарним обртима, лавиринтима подсвести, тајнама сећања и снова. Оно што у причању брзо плетом називамо измишљањем, пре ће бити откривање, наслућивање, истраживање и осветљавање могућег.

Јунаци Марине Костић су често и буквално, а увек симболично путници кроз простор, време, живот, али и робови својих страсти, предрасуда и опсесија. **Путник плаве крви** је у том смислу можда најсложенији, не само зато што се у њему одвија драма двојника – чест мотив у литератури – већ што се та драма укршта у барем две хиљаде година, у различитим цивилизацијским кодовима и непомирљивим супротностима, а ипак оличава кон-

тинуитет и гради застрашујуће опипљиве мостове који могу да споје неспојиве обале. Раскошна лепота и магична привлачност ове приче остају потпуно исте, без обзира да ли станемо на становиште да је у њој све могуће или да у њој ништа није стварно. И ако је Конте Микеланђело де Л' Асунта, алијас Спасоје Суботић душевни болесник, и ако је само варалица, крадљивац и препродавац уметничких дела, ништа се не мења у пикарској договорштини његовог путовања од Острога до Рима, у купеу пуном шароликих саговорника и сапутника преузетих из какве реалистичке приче данашњице. Ни да ли је величанствени небрушени рубин краден само у његовој глави коју опседа страст према драгуљима, или се заиста скрива у његовом скромном пртљагу, није битно док он везе, с подједнаком способношћу за детаље, своју родословну причу која сеже све до славног римског диктатора Луција Корнелија Суле, племенитог дикта-

тора јер је знао када се ваља добровољно одрећи власти, или ону другу причу о разореном Спасојевом детињству у алкохолочарској породици и о мртвој драгој, када ће се због неостварене љубави и неуспелог покушаја самоубиства заправо спојити две биографије и раздвојити две личности у главном јунаку ове изузетне приче.

Приповедање Марине Костић одликују различити поступци у искушавању слободу одустане и одлута у неочекиваним правцима. Такви рукавци нису класичне епизоде, али ни пуко есејзирање унутар приче, већ заводљиви медаљони, огледалца различитих интересовања и промишљања списатељице која не жели да до краја дисциплинује ни форму ни садржај својих прича. Лагана шетња кроз историјат сликања Богородице и Христа, тема диктаторске власти на Сулином примеру али и данашњем искуству, искушавање смрти у вештинама опасног живљења и потрага за савршенством и равнотежом у игри на

трапезу („Пирготел“), страст према лепоти (драго камење, фреске, иконе, биљур, женско тело) али и страх од лепоте, плес између Ероса и Танатоса, све су то лајмотиви који се дискретно преносе из приче у причу као потмули сјај неких општих тежњи и чежњи, као вечне драгоцности које у различитим временима и на различитим местима (Острог, Милошево, Дубровник, Рим) исказују неко од својих небројених лица и наличја, али и одсликавају константе у људској природи.

Ускраћеност, несигурност, недовршеност, ексцентричност и незадовољство колају у венама и мозгу свих јунака и јунакиња ових прича, али наредом са свим тим особинама и мањкавостима одвија се у њима и борба за употпуњавањем, дограђивањем, побољшавањем, разумевањем себе и света око себе, као и за превазилажењем, надрастањем, мењањем, надмашивањем себе и других у некаквим граничним тренуцима. Између самоспознаје и самоукидања као да постоји бизарна веза и тајанствена мера, знак једнакости који се повлачи у облику испуњавања судбине и заокруживању смисла постојања на овоме свету који никад до краја нећемо докучити.

Завршна прича („Отишли“) јесте и завршни акорд овог симфоничног (у смислу Бахтинове полифоније) описања људских живота. То је једина прича у књизи где се недвосмислено изједначавају приповедно и ауторско ја. У њој се са топлином и разумевањем опрашта од „отишлих“, блиских или тек успутно знаних људи, али и животиња, и ствари, од свега што је животу било и нешто значило па настало а оставило празнину коју надомешта сећање и приповедање. У буквалном и симболичном плесу са Пјером или ти смрћу, списатељица га не моли да је остави у животу, већ да јој не избрише сећање на „отишле“, ма колико оно болно и оптерећујуће било. Прича је истовремено и теоријски кључ за дешифровање списатељичиног односа према стварном и имагинарном.

Мада у свакој од ових прича, без обзира ко су личности и о чему се приповеда, титра мотив женске судбине у различитим временима и поднебљима, било би сужавајуће и неправедно према зрачењу целине истицати чињеницу да је ову прозу изнедрило оно што зовемо женским писмом и истим таквим сензибилитетом и идентитетом. И јесте и није, кажем свесна колико овакве формулације звуче неодлучно али и тачно. Уосталом, све чешће мислим и верујем да је свака неодлучност ближа истини од било какве аподиктичке тврдње.

„Живели, Пјер“, последња је реченица у овој књизи прича, која у мом интерпретативном преводу гласи: „живели, смрти“, тачније смрти, каквом те ја разумевам у овом тренутку живота и стварања које је игра, борба, обрачун и суочавање са тобом. А усуд и пролазност нису питања пола, већ вечно, и средишње питање уметности, религија, и свих духовних снага чојевих о којима наука има мало шта да каже а да не приземљи божански лет чојева. Слобода приповедања је облик тог божанског лета, упрок теговима на телу и сумњи у души. По мом мишљењу, о томе говори и то посведочује приповедачка игра Марине Костић.

Мрзим вас, све вас мрзим...

Председник Скупштине Крагујевца и његови сарадници новинарске критике на сопствени рад схватају као личне увреде... Градоначелник Крагујевца извео новинара пред суд, по тужби за кривично дело...

ИВИЃАНА ЧОЛИЋ

Председник Скупштине Крагујевца тужби је новинара за ширење лажних вести и клевету. На оптуженичкој клупи Општинског суда нашла се новинарка Гордана Божић, сарадник недељника „Независна светлост“, по приватној тужби крагујевачког градоначелника Влатка Рајковића. Рајковић је „увређен и оштећен“, јер је Божићева у тексту „Политички лебац без мотике“ повезала рад Скупштине, чији је он председник, са „европским“ процватом омладинске задруге која припада његовој рођаци, а у коју је незапослене слала његова жена, директор крагујевачке берзе рада. Чланак, као и сваки други у овом листу који се сваке друге недеље осврне на неки од проблема градске власти (или са њом), али не толико узбудљив за читалачку јавност, па ни за градоначелника, од кога се није очекивала оваква реакција. Прво, било је у том листу и горих написа по рејтинг његове личности; друго, градоначелник такве проблеме решава демократски, можда разговором, можда упозорењем, а можда и демантјем.

Онај ко је господину Рајковићу саветовао судски спор, написао је Градоначелника у локалној историји. Он је, наиме, први крагујевачки председник општине, који је по било ком основу тужио новинара. То, чак, није радила ни она власт, признају новинари „Независне светлости“.

Необичан однос, тачније нетрпељивост према новинарима „Независне светлости“, кулминирао је у приватној тужби суду, по свему судећи тек да се види да градоначелник неће дозволити да се пише тек шта и тек тако о његовој личности. То што је закон по којем он тужи новинара „Независне светлости“ управо у пакету оних против којих је градоначелник „дречао“ на предизборним митинзима, њему није сметало. Ни то што ако градоначелник добије спор (!?) новинар може добити преко пет година затвора. За изговорену реч.

На причу, градоначелник – „Независна светлост“ за сада је стављена запета, јер се на главном претресу тужилац (Рајковић) није појавио да одбрани своју увређену личност. Други наставак очекујемо за десетак дана.

О „БЕСНОМ“ ГРАДОНАЧЕЛНИКУ

Тужба против новинара „Независне светлости“, осим што је потврда градоначелникове врло видљиве нетрпељивости према овом листу, посејане, кажу у „Независној“, још у време предизборне кампање, када, по мишљењу тадашње ДОС-ове опозиције, новина није довољно и како треба пратила њене активности; доказ је и специфичног односа крагујевачке власти према медијима.

„Независна светлост“ у којој је рад градске управе критикован кад год је за то било разлога најчешће је на мети, каже Ми-

рослав Јовановић, главни уредник недељника, зато што је била и остала једина која критички пише о њеном раду.

Сарадници листа су, од врха демократске градске управе у Крагујевцу, у претходне две године заиста искусили све и свашта. И не само од градоначелника. Сада туженог новинара пре неколико месеци са врата кабинета председника Извршног одбора Скупштине града Крагујевца вратила је секретарица рекавши јој да председник не жели да је прими. А разговор је раније био договорен. Опаске на рачун рада „Независне“ крагујевачка врхушка избацује у свакој прилици. И то нимало укусне, рекло би се. Од „афераша“ до „пискарала у жутој штампи“. Дијапазон између би било сувише помињати.

Уредништву „Независне светлости“ све поменуто је доказ не њиховог некавалитета, већ недостатка политичке културе овдашњих на власти. Сваку критику на рачун градске управе они примају као личну увреду, што је политички аматеризам и свакако проблем појединаца, коментарише Мирослав Јовановић.

Да се са медијима тако не може, осим ако нисте „махер“, опет су показали новинари „Независне“. Покушај да се градоначелнику стави до знања да се не исплати свађа са медијима, а да је полемика много здравије и боље средство у борби за став и мишљење (ако га имате), показале су две уреднице „Независне“ објавивши на „дуплерици“ нередигован интервју са градоначелником лично. Без иједног зареза додатог на интегралну верзију разговора. Е, то је требало прочитати. Нова стремљења у нама још непознатом српском правопису, уз то покоја граматичка „петарда“, тек да вас тргне из читалачке учмалости, а све то говори о нечем што се ваљда код нас зове политика. Градоначелников интервју допуњен је фотографијама, на којима се он баш пристојно разбашкарио, онако по протоколу (о којем се иначе у згради локалног парламента итекако води рачуна), са упаленом цигаретом међу зубима.

„ЗАБОРАВНИ“ ГРАДОНАЧЕЛНИК

У „Независној светлости“ тврде да се градоначелников, и бес свих који су љути када и он, за сада сваљује једино на њихове главе. То говори и о снази медија у Крагујевцу, о њиховој жељи и моћи да критикују када је то потребно, да пишу о ономе што локална власт не може баш увек да прогута, каже Мирослав Јовановић. Он тврди да је „Независна“ једини лист који се од почетка критички односи према раду овдашње власти.

Изузимајући остале локалне медије, Јовановић потенцира и одсуство новинарске „куражи“ код дописника београдских листа. У „Блицу“ и „Гласу јавности“ нема критичког писања, а понеки такав лекет тек „блесне“ у „Данасу“, каже Мирослав Јовановић. То је пре снага овдашње допис-

ничке мреже, него диктата из уредничког центра, додаје он.

Додуше, ни дописници крагујевачки нису поштеђени стресова када се врло ретко одлуче за текст са или о представницима локалне власти. Искуством дописника „Блица“ из Крагујевца, можемо слободно рећи, још ни један новинар из Крагујевца не може да се похвали. Елем, интервју направљен са градоначелником Крагујевца, објављен на ударним странама, овај је јавно демантовао од речи до речи.

Градоначелник, наиме, никада није доbio савет да, уколико жели да буде политичар, то треба и да зна да ради, па његови „бубоци“ у медијима, понеки пут погоне право у центар. Од претпрошле године, када је упарађен за свечану прилику, пред-

забезекнутим домаћим и страним званицама „Крагујевчанима честитао 21. октобар“ (у овом граду више од пола века дан жалости), градоначелник није забриљирао и злобне насмејао, до пре петнаестак дана, када је у интервјуу „Блицу“ духовито констатовао да доктори наука са крагујевачког Универзитета (Медицинског факултета) „својим научним радovima могу да оборишу прозоре“. Оваква градоначелникова изјава „легла је“ таман пред европску ректорску конференцију, усред процеса евалуације.

Јавност згранута мишљењем градоначелника о свом Универзитету, докторичтачи прозора увређени траже задовољење, а Градоначелник на питање шта му је то требало, тренутно промишља и каже: „Нисам ја то тако рекао, новинар је то мало преокренуо“. Додуше, докторима-чистачима се градоначелников изјава исплатила. На име одштете, Универзитет је искамчио паре. Али је новинар остао забезекнут, нарушеног професионалног угледа. Накнадно је „демантовани“ новинар прокоментаришао да није знао како и да ли да реагује, јер просто није могао да верује својим очима и ушима. Да неко демантује чисте и јасне сопствене наводе, и да не трепне.

Е, па будите новинари у Крагујевцу, ако имате нерава да после доказујете да нисте глуви, слепи, луди, „жута штампа“, или „криминалац“ одговорио је на то новинар „Блица“.

ДОМОВИНА ЈЕ ГДЕ НЕ КОЉУ

Тешко је наћи место на кугли земаљској на којем се, на тако малом простору, може наћи толико зла. Ни добра није мало, али се оно на овдашњим ветрометинама некако устручава и повлачи пред јачим • Ово је прича о малим, неком кривим људима, који су се пред крај свог живота, бежећи од зла где год су се нашли, обрели у Аустралији. Да тамо, далеко од Небеске Србије, пронађу свој небески мир.

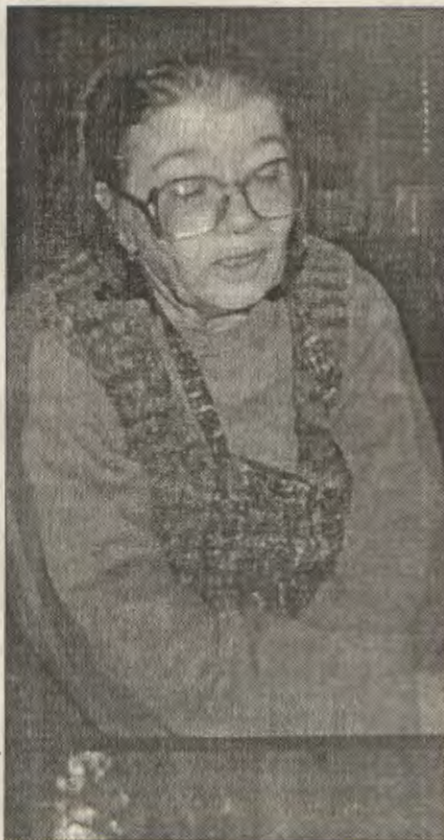
✍ МИОДРАГ МИЛОЈЕВИЋ

Тако је то кад омладина хоће рат... А коме је рат добра донио... Овако је при крају, после све дужих пауза, поред уског прозора иза затворених врата колективног центра, завршавала разговор и размишљала Евица Њерш из Великог Грабовца код Глине.

Радозналост ме је привукла да закуцам у собу број шест у колективном избегличком центру „Трмбас“ крај Крагујевца. Из собе је, као из ауспуха камиона, кренула пара и старици, која је изашла држећи се на штапу, замаглиле су наочари. Брзо бих да затворим врата. Одмакнута столица, шољица кафе, сива избегличка ћебад покрила тврде кревете, као заравњен, утабан гроб.

Не знам зашто Евица Њерш иде на штапу нити, у први мах, видим меснату куглицу под грлом. Ко би помислио, ко би се сетио, да је Евица Њерш у дугој голготи свога живота, који је започео једним а завршава се другим ратом, када је све оно између првог и другог рата отишло у прах и пепео, била клана и заклана, да је гледала смрт мајке и целе породице. Под наочарима које имају одбијајуће велика стакла, ситна жена која се још увек држи за штап, шапуће равнодушно слабиим гласом о своме животу као о туђем. Усташе су јој у Другом светском рату поклале целу породицу, исекле јастуке, заковитлало се перје, запалиле кућу. А онда се Евица Њерш удаје, она каже за Мацара који би могао бити и Хрват, Мату Њерша, доброг човека „који јој никада српску мајку није опсовао“ нити јој је икада пребацио да је она „четничке расе“. Кум на венчању Евице, Српкиње која „шела“, јер је после клање остала инвалид (ни то јој Мате никада није приговорио) Хрват је, Мишо Пиркер. Евица и Мате су избеглице у Крагујевцу а Мишо Пиркер више није жив. И он је страдао, и он је заклан, не у Другом светском већ у овом, последњем рату, али је сада он, Хрват, заклан од Срба. Срби су га заклали јер су му, наводно, пронашли радио станицу...

Говорећи о драми када је ликвидирана њена комплетна породица, Евица говори као о „времену кад је кољевна била“. Када је касније, као девојка упознала супруга Мату Њерша, по занимању месара, опет је

била „кољевна“, сада клање свиња у селу. А неопрезна старица изговара једну исту реч за оба случаја, „кољевна“, као да је то исто. А за професионалце, и то оне праве убице, то може бити исто. Евица говори слабиим гласом и прича иде споро, као ове стрехе које капљу, до оног момента када је усташки заповедник узвикнуо: „Прекидај кољачину!“

Биће ово дакле, страшна људска прича о „кољевни“ и „кољачини“, у путу који не води никуда већ само из несреће у несрећу. Напрежем се да чујем шта Евица говори, а она једнако седи, непомично, иако казује страшне ствари, као да ради ручни рад. Говори једнаким гласом.

Не прекидам је кад прича о свом оцу и партизанима, мушкарцима из села који су

побегли из шуме и онда се вратили, и то брзо, да закопавају породице које су препустили, просто дали у руке четворици усташа, од којих је четврти био само човек, обичан човек који је једнако приговарао: „Јој, как то можете радит“ и није клао.

Евица и Мате Њерш, месар у „Гавриловићу“, живели су у Петрињи одакле их је избеглички пут довео у Крагујевац. Мате Њерш, док је вођен овај разговор, није био у соби. Вратио се, за један дан, свом месарском занату и бори се са великом свињом окаченом о стари кестен. И сада је, по некој страшној симболици, кад водимо овај и овакав разговор – кољевна. Крв свиње је капала по мокром снегу. Само ме један од избеглица, једини који је у колективном центру купио свињу, опомиње:

– Немојте ово сликат! Па ћете писат како избеглице имају, ето, кољу и свиње!

Евица Њерш је тада, сећа се, имала девет година. За десетак дана би зашла у девету, живела је своје ратно детињство све док однекуд, из правца Глине, нису наишле „једне“ усташе.

Ако никога не нађу у кући – онда је запале. Мајка је остала да чува кућу а још смо имали и стрину али смо били сви заједно. Ал' је стриц био заробљен у Њемачкој... Стрина је покушала једино што је могла. Стриц је заробљен у Немачкој, он ради за немачку државу, што би усташка власт, која је под немачким патронатом, тако је мислила стрина, морала да узме у обзир:

– Стрина је рекла да смо сви њена дјеца и показала је дописницу од чиче, как је он писал...

Усташе су узеле дописницу, погледале и одмах бациле – какве везе има стриц у Немачкој са њиховим послом.

– Кад су дошли, сећам се да су били крупни људи, четворица, рекли су: – Имате л' оружја?

– Немамо!

А један брат од стрица сакрио се на тавану, у курузе. Онда су питали:

– Имате л' кога на тавану?

Евицина мајка је одговорила „немамо“ али танким гласом, уз писак, што је довољно за сваког искусног војника. Онда су се усташе попеле уз „нојтре“, а усташе кажу „љестве“. Попели су се, разгледали по тавану и ништа нису открили. Човек се добро „укопао у курузе“.

Евица се сећа да је био, „точно, Свети Никола, ко сутра, кад је кољевна била“. И „кољевна“ је почела:

– Кува се грах. И тај су кипући грах пољевали по нама. По глави, свуда, вриште сви. Ја сам била код прозора.

Што се тиче културе опхођења, ту им се нема шта замерити, обрађали су се „на Ви“. У људско достојанство, и кад су ножеви засијали, нису дирали. Чак су љубазно упитали: „Хоћете ли, прво Вас да кољемо или дјецу?“

Евицина мајка је одговорила: „Прво мене кољите, да не видим како ћете дјецу“

И то су испоштовали.

Био је тежак, гвозден, сеоски кревет. До њега онај мали сточић, на три ноге. Мајка је села на онај мали, сеоски сточић. Њу су на двадесет мјеста уболи ножем. Ја сам све то гледала. И тај се треножац није преврнуо, мајка је сједила, мртва је била. Треножац се није преврнуо, није дао кревет да се превали...

Како је Евица ово описала! Уљудност, углађеност, као кад се уђе у берберску радњу па се упита „шта желите“, па се седа на столицу и онда – без отпора и обране двадесет убода ножем! И све остаје исто – ни

троножац се није преврнуо. Евица је прескочила тренутак када је заклана мајка вриснула, чуо се свакако врисак: – Тада је и онај мој брат од стрица, који је био на тавану, узвикнуо: – Јао, мајко моја! Тада су га довели са тавана. Усташа, што га је ножем убо у срце, река је да му српску мајку. Па је олиза нож и река: – Да кушам српске крви!

Евица Њерш, прескаче, а ја је не питам, како је заклана стрина. Стрина се зове Стана Живковић. Станко Живковић се зове брат од стрица који је заклан. Сестре Марија, Миља. Мајка се звала Ана Живковић.

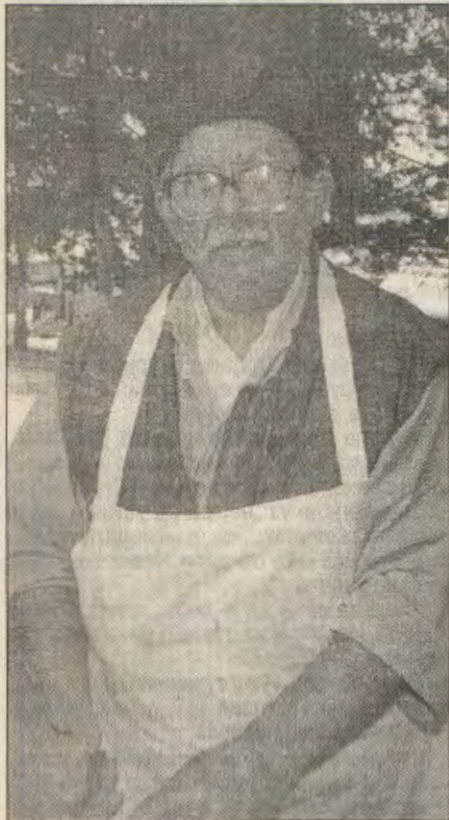
Онда су изболи новежма децу а затим су их све запалили. Овако: – Не боли толико то, што су нас боли ножем. Али су у затвореној просторији распарали влазине и јастуке, па просули по нама! Па су запалили! То вас толико гуши...

Кад су отишли било је шест сати. Нису тада ишли аутобуси – как сад иду.

То што нису радили аутобуси, спасло је остале. У „цијелом сокаку“ имали су педесет четворо закланих. Евица је чула глас заповедника:

– Марковић, Поповић, далеко је Грабовац!

Повлачили су се према Глини, Петрињи.

Никада, било јој је девет година, Евица није размишљала како је могуће да четворица људи са само једном пушком, прођу кроз „цијели сокак“ и покољу све на шта су наишли. Или су, можда, ова четворица само део веће усташке јединице. Али је Евица Њерш запамтила четвртог и чула је кад је он рекао:

– Јој, как мореш! Зашто не пуцаш?

– Тројица су клала, четврти није. Нијесу сви људи једнаки – ни онда ни сад.

То је Евица, да „нису сви једнаки“, видела не у једном него у два рата.

– Све сам гледала. Ја сам била најзадња, да ме боду ножем. Они су мислили да ћу ја бит мртва, зато су они мене оставили. Да су они знали да ћу ја бит жива... Слупшта се ноћ, усташе су отишле, у поклани

сокак долази само један човек. – Доша је неки Миле, он је био борац, партизан, кћерка га је звала, Миле је био у рову...

Евица Њерш каже да је Миле био борац а из овога што следи и не види да је Миле одиста био борац – допусти је да му, са једном пушком, можда празном, покољу читаву породицу а он је, на позив своје заклане кћерке, изашао из рова само да закопава. Али, опет, да Миле није дошао, Евица данас не би била жива:

– Како су они ошли, он је одмах доша, мене је извука ван. И његови су поклани, зове га кћерка. Онда ме је оставио на оно бацеље од курузовине, што благо једе па не поједе...

После Милета се у село враћа и стрина, друга стрина поред оне која је заклана: – Дошла је стрина да ме носи. Не, не! Кад пасуљ кува па укува... Мени тако фрфла у тијем ранама!

Стрина је покушала да понесе деветогодишњу девојчицу али се није могло, због опекотина, јер је „кољевна“, превалимо јој једном преко језика ту страшну реч, почела посипањем „врелог граха“ по главама деце.

– Онда је стрина мене унесла на траље, што се носи ђубрад, тако је стрина мене унесла...

Деветогодишњу девојчицу је, некако, стрина унела у кућу. – Онда је пала ноћ, онда је дошао мој тата. И тата је побега у шуму. Мама га је терала: – Нама, можда, ништа неће зато што смо ми само жене и дјеца...

Мама је рекла да можда неће а показало се да хоће, тата је побегао у шуму и вратио се да закопа жену и децу – то је неславни епилог целе приче.

Наивно, као деветогодишња девојчица, јер се после оваких траума не расте, Евица Њерш каже: – Мушкарце, знате, да су онда ватали...

Евица тада Живковић а сада Њерш је са седам убода ножем лежала девет дана. Један од седам убода је ова месната куглица на врату коју гледам.

Шта се онда догодило? Евица лежи, тата води бригу о њој. Али одећу није свлачила осам дана. Али, на леђима дете осећа свраб: – Јој, што ме нешто гризе по леђима! Нешто, гризе, гризе... И сад ме морају купати. Да би ме могли купати, морају то свући. Разрежу све по мени. Е, онда су они црви, бели, дебели залегли по тијем ранама, по крви тој, за леђима. У тијем ранама.

Евица Њерш је убодена у ногу, због чега је „шепала“ целог живота. У леђима црви, а нога?

– Ногу ми је морао неко, вако, гладит. То ми је писало. Нога није бољела, само је трнула...

Умрла би Евица Њерш у ранама да се неочекивано није дознало да је једна снаја од „њезине стрине“ у посебним односима са усташама, не знамо каквим. Евица каже „она је нешто шефтала са усташама, и она је Евици обезбедила смештај у болници.“

Са Евицом лежи у болници и Миља, њена рођена сестра.

– Миља је убодена у главу, так, ту! Сви су у болници у Петрињи говорили: – Ева ће умрет а Миља ће остат...

Међутим, било је обратно. Пресудило је то што је „Миља имала косицу“ дошло је до упале мозга, Миља је умрла у Петрињи, у болници. Дванаестог дана по доласку у болницу Миља умире.

Болница у којој лежи Евица је усташка али не и доктор, који је имао баритон, ду-

бок глас, „и није марио на то што смо ми Срби“.

Евица лежи у болници, споро се опоравља али ни тамо није мирна:

– Један усташа, оста је без обе руке, сваки је дан долазио, псује ми српску мајку и оном батајлијом ме туче. Псује српску мајку и вели: – Знам ја ће је тај Грабовац! Видиш, шта су партизани од мене радили! Видиш! Видиш! Видиш!

Сутрадан и сваког дана поново, долази „чика усташа“, туче Евицу и каже: – Говори, говори, говори – је л’ ти ћаћа партизан или четник?

А Евица, дете од девет година, одговара: – А, шта ја знам шта је!

Свакога дана, као по сату, у исто време стиже усташа: – Видиш шта су партизани од мене радили?

А ја велим: – А шта сте ви тамо радили!

То је опазила Хрватица, медицинска сестра. Тихо, у поверењу, медицинска сестра саветује девојчицу: – Сад, кад буде визита, ти то буш рекла шефу!

Доктор, нема сумње да је он био прави доктор, крупно је говорио па каже: – Ооо-хооо, шта је Живковић?

– Овај чика усташа, стално мени псује српску мајку и туче ме по лицу!

А онда медицинска сестра, Хрватица, вели: – Знате, госпон примаријус! Шта је дете криво за рат? Не да јој мира, куд је так избодена!

Од тада онај „чика усташа“ није више долазио јер је доктор, био је то прави доктор, то забранио и јер је обећао девојчици: – Неће те више тући!

Остале су ране на леђима и да није ножем убодена у ногу Евица не би ни „шепала“, али, кад већ јесте, шта се може.

Да ли зна за мајчин гроб, питам, и Евица одговара потврдно.

– Кад је тата доша он је закопава. Сви остали су закопавали у башчи своје а мој тата на гробљу. Али нису имали шкрипе – ко свиње су закопали и так су их метли. Али, знам где је гроб...

Стриц који је био у заробљеништву после ослобођења се, није тешко претпоставити зашто, није враћао у земљу.

Наставио је живот у Енглеској. Евица му је писала и стриц је, и његова је жена заклана, послао новац да се подигне споменик. На споменику је писало да су поклани од усташа: Ана Живковић, Марија и Миља, Станко Живковић, па Стана Живковић. Евица је, из Петриње, повела попа Јакшића да освети то место.

Отац, који је носилац споменице, није био у партизанима, био је председник одбора у селу. Он организује смештај за рањене партизана, организује лечење. После рата се оженио другом женом са којом има две кћери.

До двадесет треће године Евица живи у родном селу, када се, сама то истиче, удаје за човека „друге вере и нације“. У село Грабовац, које је после рата оживело, било је људи који су преживели покољ кад је „кољевна“ била, стигли месари из „Гавриловића“, из Петриње, Мишо Перкер и Мате Њерш.

Исто је Евица причала ову исту причу коју и сада прича, о времену кад је „кољевна била“, кад је „врели грах“ просипан по главама деце. И Мати Њершу, Хрвату, широких рамена, са тешком месарском руком су овлаживе очи, као и свакоме ко чује Евицину исповест. Није прошло много а Хрват, месар Мате, пише из Петриње у Велики Грабовац Евици писмо: „Долази горе, долази у Петрињу!“

Евица се двоумила: – Како ћу се ја уда-ти за њега, он је три године млађи, он није моје вере, они су клали?

Али „ћаћа“ каже: – Теби ће бити боље у граду, ти знаш своје руке – он своје, боље ће ти бити него да се удаш у селу!

Тада је, сећа се Евица, било братство и јединство, сада тога нема, шта се може. Ма-те је радио у „Гавриловићу“, Евица је код куће „шивала“ и међу њима – никада неспоразума. Евица је славила православни Божић, Мате је био комуниста – није славио ништа. А онда се Евица досетила да и за католички Божић испече колаче. Земље нису имали, само башту. И тако цео живот а да Мате није ни једном пребацрио својој жени што „шепа“, нити што је „четничке расе“.

– Так, славио један и други Божић! Па комшинице, Хрватице, позивају на њихов Божић иако и ми славио...

Подаци о покољу у селу Велики Грабовац постоје у књизи коју је Евица Њерш купила али је никад није читала. Једнога да-на је, на улици, срела човека који је рекао: – Дођи да ти дам књигу – ти си у књизи!

Евица пита: – Ђе има та књига, да је купим?

– Има у Сиску, у Титином музеју! Знаш читати и писати?

– Знаш.

– Ако је немаш, ја ћу ти дати, јер си ти у књизи.

Већ сутрадан, је Евица отишла и за два-десет динара купила књигу и тамо нашла да, уместо девет година колико је имала, пише седам. Пише да је уместо седам убо-да ножем – имала пет. Даље није читала и никада нише није отворила књигу: – Мени не треба читат о рату – ја сам рат на својој кожи осјетила... Шта ће мени то!

Није волела Евица ни да чита, ни да ми-сли о рату, али ево, у старости, новог ра-та пред њеном кућом. Мирисало је, поново, на барут и крв кад је Евица предложи-ла свом супругу Мати:

– Е, дајем ти шансу да се одвојиш! Сад је виш рат! Ако волиш своју нацију иди – не-мој мене кривит да сам те задржала.

Али Мате није отишао: – Ђе ћу ја тебе оставит...

Четири године у последњем рату Евица и Мате живе сами, сви други су отишли, на првој борбеној линији, на ватрометини између Срба и Хрвата. Срби и Хрвати пуцају једни на друге, а између њих, Евица и Ма-те чувају своју кућу. Евица, која је Српкиња, могу убити Срби. Мату, који је Хрват, могу убити Хрвати – шта су за њих животи дво-је стараца који „желе сачувати кућу“. Че-тири године пуне стрепњи и несанице – то је требало издржати: – Шта смо издржали, то није нико! Јој, колико смо се пута диза-ли! Кад сам ишла садит лук у башту, чети-ри пута сам ишла садит четири реда! Вој-ска ме тера у подрум, кад престане, ја идем опет тамо садит. Паде граната на кућу, под сами прозор. И то смо оправили. Вој-ска је донела стакла, знадете да у војсци има свакаквије мајстора...

На крају се, другог избора није било, и та-ко браћена кућа морала оставити. Какав је само био растанак са кућом, у грчу, под гранатама, четири године браћеном: – Сви други су ошли а ја сам чувала кућу. Свеје-дно сам је оставила...

Таква је судбина Евице Њерш да јој из два рата не остане ништа, да осврћући се, остави кућу и крени на пут без циља, у из-беглиштво. Креће а не зна ни да ли јој је кћер жива, ни то дуго неће сазнати. Али, ипак, креће на пут за који зна да не води

никуда. Кад се осврне иза себе види пу-стош: – Знате как, лепе године баш нисам имала. Два пута смо кућу правили. Купи-ли смо дрвену. Ја кажем, идемо зидану! И узидали смо. Три собе смо имали, купати-ло, шпајз, кухињу, велику веранду. Шпу на кључ и зидану, четири пута осам. Пред рат сам купила фарбу за столарију и рекла. Сад више ништа не треба, то ће све бит добро!

Онда је дошао рат који не мари за фар-бање столарије. После „Олује“, Евица и Ма-те скитају друмовима, покушавају да се за-држе ту и тамо, да се на крају зауставе у Новом Саду. Пред сами рат је Евица ми-слила на столарију и врата, а сада, у Новом Саду, спавају у кући без столарије и вра-та, у фебруару месецу:

– Деведесет и пете смо код рођака у Но-вом Саду. Шест месеци, при крају у фебру-ару, живимо у кући без прозора и врата. Нисмо имали стола. Само кауч, што смо до-били од Црвеног крста и оне деке. Гријали смо се по дану код тих пријатеља – ни они нису имали дрва. По ноћи, зима вас убија. Не можете да заспите, ништа. Ја сам по но-ћи, говорила мужу, да се идемо бацит под ауто. Он вели: – Нећемо, нећемо!... Так.

Тако су живели Евица и Мате у Новом Саду у децембру, јануару деведесет пете. Дошао је фебруар а они су још били живи.

Касније је Евица написала писмо комши-ници, Хрватици, а ова не само што је отпи-сала него је послала и број телефона.

Позива да се Евица и Мате врате, пошто они нису плъчкали:

– Плъчкала је српска војска и сељаци из околних села њихове куће. А ја нисам ћела свој намештај избацивати да њихов уносим. Мени је моје боље. И да је горе – мени је боље!

Комшиница, Јелена, из Хрватске позива: – Знаде се све шта је ко радио, вратите се...

Хрват, што се уселио, поправио је своју кућу, јавља Јелена.

Евица Њерш јој отписује: – Јелена, узми кључ, пусти воду да ми вода не замрзне!

– Ја то не смијем направити!

Евица пише ново писмо у коме пита: – А кад би дошли, как би онда?

Јелена одговара: – Вас би негде смести-ло док тај не би иселио.

Евица пита за ствари а Јелена одгова-ра: – Немојте за ствари питат, молите Бо-га да нађете врата и прозоре.

Евица је схватила: – Кад овај исели, од-неће, значи и врата и прозоре. Ето так...

Тако је прошао живот, у коме је било ма-ло лепога, Евица Њерш, која брине да јој се кући, у Петрињи, не заледи вода а умало је деведесет пете у Новом Саду сама није заледила. И тако је прошао њен живот: у детињству црви у леђима, а у старости црв у немирној избегличкој глави, који стално прозива и пита да ли је могуће да после свега није остало ништа.

Евица Њерш се предала: – Сада, када би ме упитали да ли волиш да се вратиш кући, ја бих рекла да бих само вољела да умрем. Да умрем! Али ни то не може силом. Као што се једна међицинска сестра, прошле године, овде, бацила са спрата и поломи-ла руке и ноге. Само бих да умрем! То ми је једина жеља.

Из детињства се Евица сећа само кад је вриснула, кад су је боли. Цео живот, преко Петриње, Новог Сада до Крагујевца, пратио ју је тај врисак, који ће је пратити до смрти. Не знам прати ли врисак из детињ-ства Евици и у далекој Аустралији, где су она и Мате отишли да се склоне. Може ли се, да се стигне и на крај света, побећи од гласа заповедника који каже:

„Марковић, Поповић, прекидај кољачи-ну! Далеко је Грабовац...“

Рада Милчановић

ОВО ЈЕ МОЈА ЗЕМЉА

Књига открива "исјиниу о људском сјирадању која освешћује и ойомиње. Поетска и прича аутора није измишљена, она је исјинна којом главни јунак (Веселин Шљиванчанин) сјиоји на сјирани иошшћења и иправде, слободе и добра; човека који се жртвиује за ойсјинанак земље, човека који се бори ирошшив зле судбине народа, исјиорије која се ионавља и неиправедној свешта..."

НАРУЦБЕНИЦА

Неопозиво наручујем _____ примерака књиге

ОВО ЈЕ МОЈА ЗЕМЉА

по цени од 300 динара по примерку + ППТ трошкови

(Име и презиме - назив наручиоца)

(Адреса)

(Телефон)

(Потпис наручиоца)

Наруцбеницу послати на адресу: ГЛАС ЈАВНОСТИ
издавачко делатност 11000 Београд, Влајковићева 8

Купци из Београда књигу могу купити у галерији
Глас, сваког радног дана од 8 до 20 часова

5 КОЛОНА

Не могу се поредити Ђинђић и Али Баба. Око Али Бабе било је само 40 разбојника.

АЛЕКСАНДАР
ЧОТРИЋ

Поводом тешке ситуације у земљи, председник државе је учинио све што је у његовој моћи. Сазвао је конференцију за новинаре.

Премијер се сели на Дедиње. А многи би волели да га виде на Теразијама.

Прихватио бих чланство у антикорупцијском тиму, али колико се то плаћа?!

Успехе наше владе најбоље су описали странци. Браћа Грим и Андерсен.

Остали смо без Панонског мора. А изгубићемо и његово дно.

Срби једу највише у Европи. Осамдесет посто плате оде им за храну.

Нису они из те приче. Они су из криминалистичког романа.

Боље гроб, него роб! Поручује Франђо Туђман Слободану Милошевићу.

У Србији има реда и закона. На БК Телевизији приказује се серија са истоименим називом.

Народ је нестрпљив. Хоће у овом животу да живи боље.

Жртве нису биле узалудне. Јер живи сада завиде мртвима.

Осуђени смо на заједнички живот. Казна је веома строга.

Нова власт нас води у Европу. Ваљда ће неко остати и у Србији.

Влада намерава да компјутеризује Србију. Свако ће добити свој вирус.

Могу они да испуне обећање о бољој Србији. Потребно је само да оду са власти.

Срби су се некад повлачили преко Албаније. Сада не би могли ни преко Косова.

Побољшање после операције брзо ћете осетити. Чим дођете на други свет.

Обуставили смо рад, јер тражимо да нас вратите на посао.

Досовци се враћају вери својих отаца. Комунизму.

И ти си ми писмен, а још ниједан предлог Устава ниси написао.

Прихватићемо свако компромисно решење. Ако нам одговара.

Срби треба још само мало да се стрпе. Већ у следећем веку живеће много боље.

Министар полиције је колегама поклатио по пиштољ, уз образложење да свако поклања оно што има. Тако можемо очекивати да министар одбране поклати колегама по тенк, или оклопни транспортер.

Несрећа никад не долази сама. Стиже у коалицији.

Побољшана је исхрана најсиромашнијих. Постављени су нови контејнери.

Не смемо ништа да променимо, да не бисмо зауставили реформе.

Једино нас премијер може спасити. Ако поднесе оставку.

Кад би Стаљин сада устао из гроба... Завршио би у чисткама.

Полиција није открила убице, зато што су сувише познате.

Избори су заиста били тајни. Нико не зна како је Ђинђић постао премијер.

Народ их је пре годину дана послао у парламент. Сада би их послао у материну.

Председник или премијер?! Срби увек бирају између два зла.

Кад све фабрике продамо странцима,
најзад ћемо бити своји на својем.

Види се светлост на крају тунела. То
значи да је подземљу опет свануло.

Сви чланови комби странке
добили су по службеног возача.

Немам бомбу, пиштољ, калашњиков...
Речју, лош сам Србин.

Ми смо за Србију богатих људи.
Да бисмо им наплатили
порез на екстрапрофит.

Марка је повучена из употребе.
Није издржала борбу са динаром.

Решио сам проблем превоза и
грејања. Идем пешке.

Кад прода Србију,
питаће – пошто свет?

Ми смо поносан народ.
Јер, чега се паметан стиди...

Битно је да нема дискриминације.
Код нас су сви
поједнако обесправљени.

У нашим редовима нема дефетизма.
Ми чврсто верујемо да ћемо изгубити.

Народ је веома љут на Милошевића.
Што је дозволио да га овакви смене.

Револуција више не тече.
Сада им цури време.

На тог писца највише је
утицао Достојевски.
Тачније његов роман „Идиот“.

ДОС много обећава.
И даље само обећава, обећава...

Неће Србин да гледа туђина
у свом дворишту.
Одмах му понуди и своју кућу.

Нисмо ми криви. Када смо их
изабрали, били су поштени.

Ударили смо темеље демократији.
И све се срушило.

Није било намере да се противник
повреди. Хтели смо да га убијемо.

Ако је свака власт од Бога,
шта смо му ми толико згрешили?!

Влада је повећала производњу.
Афера.

Изабран је кандидат групе
преварених грађана.

Милошевић је све продао,
а заре је узео Ђинђић.

Савремена ревизија историје:
Изгубили и четници и партизани.
Победили су Немци.

Алиби за пораз траже у томе
што нису учествовали у утакмици.

Кад би добили визе,
и Срби би напустили Југославију.

На митинг подршке властима
нико није дошао.
Али то не умањује његову масовност.

Кад смо наишли на
полицијски кордон,
знали смо да смо на правом путу.

Срби нигде не путују,
а стално мењају државе.

У ДОС-у су постигли
потпуну сагласност.
Да се ни око чега не слажу.

Наши министри су глобалисти.
Оглобили су народ.

Некада је на власти била радничка
класа. Сада влада класа нерадника.

Кад се откопају ратне секире,
закопавају се људи.

Сада у радњама има свега,
И све то можете да
гледате у изложима.

Учимо географију:
Главни град бивше СФРЈ је Хаг.
Главни град СР Југославије је Брисел.

Најбоља дијета.
Гласајте за ДОС!

Убио се од пића.
Попио је есенцију.

Динар је стабилан.
Прикован је за дно.

Реците ми у којој сте партији,
ја ћу вам рећи дијагнозу!

ДОС је све грешке социјалиста
превазишао.

Посланици не раде,
седе у кафани, свађају се...
Унајкраће, прави
представници народа.

Лидере ДОС-а нико не може да купи.
Они су се већ продали.

Они који сада продају Србију,
најпре су продали душу ђаволу.

ЋИЊИЋ НА ДЕДИЊУ – ЛОША РЕКЛАМА!

Држим да је ретко када једна кратка вест, информација толико много казивала, као што је то сада случај са предстојећим пресељењем Зорана Ћињића на Дедињу. И на нашу и његову жалост – све је лоше, бар по мени! Ћињић се сели на Дедињу, јер то захтева његова безбедност. Лакше ће га полиција штитити! Подсећам да је у длаку исто саопштење дато и када се Слободан Милошевић селио из свога стана код Каленићеве пијаве на Дедињу, у Толстојеву 33. Милошевић је тада био председник Републике Србије. Подсећам и на следеће: прво, у своме стану, у Београду станује и др Војислав Коштуница, чак мислим да у стану нема централно грејање, него стрепи као и ми остали који се грејемо на струју. Њему далеко пре припада резиденција, шеф је државе, али Коштуница није желео да се пресељава. И, колико је познато, служба безбедности му то и не саветује, нити је његово обезбеђење, како Ћињић за своје рече – око педесет људи; друго, било је толико премијера Србије пре Зорана Ћињића и сви су, или скоро сви, живели у становима у граду, дакле не на Дедињу. Слободан Пенезић (а бар је он имао разлога да води рачуна о безбедности!) управо кад је постао премијером Србије пресељено се са Дедиња у град, да би му – како је говорио – деца живела нормалним животом, да иду у школу, да се друже са обичном децом, децом сиромашних родитеља... Ђурица Јојић, Душан Чкречић, Д. Зеленовић, Б. Иконић, И. Станболић, итд, сви су живели у становима у граду. И никоме длака са главе није фалила!

Знам и овај случај: Милијан Неоричић, као југословенски амбасадор, одлазио је на разговор код премијера Норвешке, који му је састанак заказао у 17 сати у своме стану. Кад је Неоричић позвонио на врата, изашла је жена у кеџели, са оклагијом у руци, и отворила врата. Неоричић је мислио да је то кућна помоћница. Не, била је премијерова жена која је управо оклагијом развијала коре за питу! Премијер је живео у трособном стану у граду, као толики други људи. Али, његово (Ћињићево) пресељење из безбедносних разлога има и другу много деликатнију садржину. Не само што то подсећа на ону библијску максиму: кога се многи плаше и он се многих плаши. А ако је то посреди – лоша је по рекламу за премијера Ћињића. Друго, управо он свом силом, како се представља, гура Србију у Европу, у демократију, слободу... а овомо све контра! Плаши се атентата, чега ли све не?! То онда баца јако лоше светло на све нас грађане Србије, Југославије, да смо убице, разбојници... ето, хоћемо да ликвидирамо човека, премијера, који шири демократију, слободу и прогрес! Тиме само затварамо врата која нам Европа отвара, како се вели.

Конечно, размислићам да можда безбедност, та служба, хоће себи да олакша посао, а можда и да целом овом причом компромитује Зорана Ћињића. Јер, сећам се: Тито је предлаган по трећи пут за народног хероја, па су многи то тумачили да предлажући га тиме хоће да га компромитују, као што се Брежњеву десило.

Милентије Пешаковић, Београд

ОТВОРИТЕ ЋЕНЕРАЛОВ ДОСИЈЕ

У последњих десетак година објављено је више књига и текстова о комунистичким ликвидацијама противника, посебно о ликвидацији Ћенерала Михаиловића и његових сабораца и присталица. Суђење и ликвидација Ће-

нерала Михаиловића и даље се третира као велика државна тајна. И поред чињенице да комунистичка Брозова Југославија, због које је ликвидиран Ћенерал Михаиловић, више не постоји, актуелна власт о свему томе и даље ћути.

Данас, десет година од крвавог распада Брозове комунистичке државе, српском народу ваљда је дефинитивно јасно да је та творевина била погубна за државу Србију и народ у целини. То значи да је стварање Брозове комунистичке Југославије имало крајњи циљ уништење Србије и српског народа и стварање држава: Хрватске, Словеније, Босне и Херцеговине, Македоније и шиптарске државе на Космету. Да Броз са својим „ослободиоцима“, уз помоћ Стаљиновог Црвене армије, 1944. године није окупирао Србију и доцније мучки ликвидирао Ћенерала Михаиловића, држава Србија не би прошла пакао комунизма, нити крвави распад комунистичке државе, српски народ не би толико страдао нити би се налазио у стању у којем је сада.

Зато јавно позивам актуелну власт у Србији, ако је демократска и ако жели добро Србији, да отвори досије о суђењу и ликвидацији Ћенерала Драгољуба Драже Михаиловића.

Милован Ивановић, Београд

НЕОЗБИЉНЕ И НЕОДГОВОРНЕ ИЗЈАВЕ

Пре неки дан Горан Весић (саветник полиције) изјави на телевизији да ће грађани тек осетити владавину ДОС-а у овој години. Каква неизобилност и иронија. Па ми смо то одавно осетили. Узалудно се трудити и то сада доказивати. Треба ли га подсетити да сам чендересет година уплаћивао социјално и пензијско осигурање, а сада плаћам све лекове и примам пензију неколико месеци уназад, по пола. Све плаћам скупо, у целисти, и то одмах. Чујем да му је рођени брат главни у здравству. Наздравље здравство. Вратите ми моје уложено. То што објашњавате да је појела она власт – то не важи. Знали сте ви за то и прихватили сте се посла. Ако нисте способни поднесите оставку – има ко је способан.

Када треба да их гласамо обећавају све за народ а када заседну у фотељу само гледају што дуже да остану на власти и раде у своју корист. Кажу – чекајте мало, стрпите се. Ми смо стрпљиви и чекамо само под г. Милошевића власти дванаест година а ви то забравите и само рачунате оно што чекамо за време владавине. Као да је нама лакше чекаати ДОС-ову власт. Све то је нама једнако оптерећење за живот било чије лоше владање. Какав је само то неморал, нељудскост, а и дрскост. Да вам пола пензије, и то бедне, неколико месеци уназад а траже да платите све скупље у целисти и одмах. Траже и шаљу рачуне да се уплаћује струја са повећаном уплатом а кажу штедите струју. Па како да штедим када ви повећавате уплате? Хоћете можда да вам уплатимо тражени износ а да прекинемо потрошњу? Измислили би они опет неке обавезе. Ми потрошачи-корисници услуга смо забринути за њихову судбину. Мислили смо да они живе од продате струје а не од неке измишљене снаге и слично. Ја нећу савезну државу а они ми наплаћују савезну и републички порез, а ништа за мене не раде да ми је боље живети. Ово никада није било, да те преме у болницу а да мораш да купиш лекове и да их употребљаваш у болници. То је доказ колико је девалвирала медицина. Кажу у свету се плаћа. Тачно, у свету се плаћа али се у свету добија и пуни лични доходак па ја, онда, имам од чега да платим. У свету банке не отимају новац од штедиша и не враћају као код нас.

Г. Ћињић, председник Владе, пре неки дан такође изјави неке крупне речи на телевизији: сви који су оптужени (прозвани) од суда у

Хагу треба сами да оду у Хаг, да докажу да нису криви. Какве неизобилности? Да се добровољно јаве на робују. Зашто су г. Милошевића силом испоручили и то раније? Зашто нису чекали да се он сам преда и тако спасае свој народ последица а и Ћињић би спасае себе? Знају они зашто, али је ту трик важан – обмана. Све странке ДОС-а сносе део одговорности за садашње лоше стање државе. Толико времена је прошло а они не могу да уреде односе са једном братском државом – Црном Гором. Можемо замислити како ли је тек било „тешко“ г. Милошевићу када је он био на власти и морао да уреди (поболеша) односе са осталим народима Југославије. Г. Коштуница даде реч да ће за годину дана бити расписани нови и демократски избори и да ће често долазити у она села где је био пре избора. Избора није било то знам сигурно а нисам ни чуо да је био у неком месту, где је обећао пре избора.

Како је само ружно гледати ту српску скупштину. Па ко њима верује? Они се не контролишу, шта изговарају. Само што више један другога да омаловажи и да оптужи. Г. Ћињић често позива да се дају докази када се нешто против њега тврди. Зашто он мени не да доказе да ја боље живим и да ми је боље данас него пре? Зашто не исправи грешке које су биле за време оне власти и ето доказа. Они то могу, то им је дужност и они су се на то обавезали.

Мало им је убистава по Србији па деле пиштоље за дан полиције. Па, то је жалосно. Први канал (РТС-а) приказује (емисија „Рикошет“) како је полиција пронашла украдене струјомере у Миријеви. Гледаоци изјављују да је наша полиција способна. И ја исто мислим да је наша полиција способна, али шта је са онима који руководе њом? Зашто се не пронађе ниједан убица многих грађана? Ко гарантује безбедност самих грађана? Дакле, грађани су остављени на милост и немилост, а чувају се струјомери.

Радиша Конатаревић, Болеч

И ТО ЈЕ (ВЕЉИНА) СРБИЈА!

Веља Илић – некада „дру“ Илић, дипломирани школарец партијске школе „Јосип Броз Тито“ у Кумровцу, каже: „Деца бивших комуниста нису подобра да обављају важне државне функције“ (22. 1. 2002).

Да ли само због фабрике дувана или...? Веља Илић и његова Нова Србија су опет изиграли сами себе и своје наводне пријатеље из ДСС-а и противно ранијем обећању гласали за „омнибус“ Војводине.

У Скупштини Србије посланици Нове Србије су гласали против формирања анкетног одбора, који је требало да испита умешаност премијера Србије у дуванску аферу.

Веља Илић (19.12.2001): „Ја сам својим посланицима рекао да гласају за анкетни одбор“.

Да би боље упознали „лик и дело“ градоначелника Чачка, Велимира Илића, подсетићу на неке његове изјаве и изјаве његових неистомисљеника.

– 10. маја на Радију Слободна Европа Веља Илић је прозвао директора ТРЗ (техничко-ремонтног завода) да је разместио војна возила поред цивилних објеката, након чега је НАТО гранатирао те објекте, а четири цивила су погинула. Због те изјаве се Илић крио 43 дана на планини Јелици и по Црној Гори (23.10.1999)

– Проф. др Јован Марјановић, копредседник „Србија Заједно“ каже:

„На седници Председништва странке одржаној 1.4.1998. други копредседник В. Илић се појавио у пратњи свог брата. Обојица су били наоружани. Чим је седница отворена, они су почели да вређају присутне. Илић је говорио да је странка његова. Епилеп, са једним уздржаним, седмочлано Председништво странке искључује В. Илића.“

– Веља Илић изјављује да му је госпођа М. Олбрајт, рекла: Чачак је „град број један“. Ако не могу ваши градови економски да издрже, обећавам да ћу из Букурешта пребацити прогнане Србе у Америку која ће им обезбедити да раде и нормално живе! (17.4.2000)

Веља Илић: „Отпор је најчеститије што имамо у данашњој Србији и сви искрени опозиционари морају им приступити“ (12.5.2000)

– Активиста Народног покрета Отпор Желјко (Ваљевац) добио је претеће писмо које је потписао „Српски ослободилачки фронт“: „Говориш против Веље Илића а студираш у овом граду, дићи ћемо тебе и све твоје у ваздух. Из ове школе се испиши јер никада је нећеш завршити“ (12.11.2001)

– Народни покрет Отпор је поновио анкету о Чачку и о корумпираности локалних политичара. На чело листе је поново председник СО Чачак, Веља Илић (10.12.2001)

– Богољуб Арсенијевић – Маки: „Отераћу Вељу Илића ако дође у Ваљево зато што не испуњава обећања која је дао народу. Он се понаша као да је социјалиста“ (17.1.2002)

– Веља Илић (19.1.2002): „Пи, једног ли човека... Он је, бре, болестан човек и наркоманчић“

– Веља Илић: „У контактима са представницима Европске Уније сазнао сам да сам према свим анкетама број један у Србији и да испуњавам све услове за председника Србије“ (16.10.2000)

– Веља Илић: „Заједнички кандидат за председника Србије да се изабере из шешира“ (26.7.2000)

– Веља Илић: „Ако се Коштуница кандидира за председника Србије, сигурно се ја нећу кандидовати, нити ћу му бити противкандидат“ (12.1.2001)

– Веља Илић: „Против Коштунице нећу, а можда бих и хтео“ (17.4.2001)

– Веља Илић: „И ако ме ДОС не подржи, кандидоваћу се за председника Србије сигурно, јер то народ и то сви од мене траже. И дијаспора и наши домаћини, и угледни људи и академци, чак и социјалисти. То је моја обавеза. Или ја или нема ДОС-а“ (16.11.2000)

– Веља Илић (18.1.2002): „Кандидоваћу се за председника Србије. Не интересује ме ко ће бити мој противкандидат, а и баш ме брига...“

– Лидер Нове Србије Велимир Илић јуче је прихватио да уђе у републичку владу у којој му је понуђено место потпредседника (24.8.2001)

– Веља Илић: „Нећу у Владу са Михајловићем“ (7.9.2001)

– Веља Илић: „Нема сврхе приступити Влади у којој се не траже резултати, него само послушници“ (5.9.2001)

– Веља Илић: „Боље ја у Владу, него Владу по мени“ (19.12.2001)

– Веља Илић (4.4.2001): „Ја у Чачку могу да направим бољу владу од ове какву сад Србија има“

– Веља Илић: „Све проблеме бих решио за месец дана“ (4.4.2001)

– Веља Илић: „Мени неки који седе у Влади кажу, ми нисмо лопови. Они јесу лопуже, јер су дигли руку за ту уредбу којом се опорезују цигарете намењене Косову а која омогућава преливање новца из буџета у џепове мафије“ (15.11.2001)

– Веља Илић (19.6.2001): „Избори до краја године. Ништа није испуњено од предизборних обећања ДОС-а. Полиција поново послушнује“

– Веља Илић: „Нема нама среће са овом влашћу. Једноставно, ДОС не зна да влада. То је јасније из дана у дан“ (20.6.2001)

– Демократска странка: Под притиском неконтролисаних жеље да буде председник Србије, Велимир Илић је отпочео перфидну и опасну игру чији је главни циљ рушење ДОС-а (26.6.2001)

– Веља Илић (12.10.2000): „Милан Ст. Протић и ја смо најбољи тандем на српској политичкој сцени“

– Милан Ст. Протић: „Одлучивање у странци преузели су они који су се политички активирали после 5. октобра. Због тога подносим оставку на све функције и на чланство у Новој Србији“ (2.2.2001)

– Веља Илић: „Политичка берза посланика је сада најпрофитабилнији бизнис у Србији. Сада за глас у Скупштини можете добити све“ (8.12.2001)

– Веља Илић (8.12.2001): „За смену Маршићанина директно су криве ДОС и мале странке у ДОС-у, које су зарад ситне трговине пристале на све уцене ДОС и премијера Зорана Ђинђића“

– Веља Илић: „Ударе од Ђинђића доживљавам сваки дан, почевши од мирињања изградње аутопута и фабрике цигарета до одузимања возила и политичког малтретирања“ (7.12.2001)

– Веља Илић: „Неминован је распад ДОС-а који је завршио своју улогу и боље је да се што пре распадне“ (5.9.2001)

– Веља Илић (12.10.2000): „Очекујем да ДОС ради веома брзо и да престане да се замајава са Европском унијом и другим странцима“

– Веља Илић (5.10.2001): „Мислим да је премијер Зоран Ђинђић злоупотребио поверење грађана и поготово нас у ДОС-у. Преузео власт, а затим довео мафију на власт. Сигуран сам, мислим да је Ђинђић највеће зло Србије и да што пре треба да оде“

– Веља Илић: „Зоран Ђинђић није човек за тимски рад. Он око себе окупља људе мање вредности и послушнике“ (16.7.2001)

– Веља Илић (13.9.2001): „Шумадија креће поново у Београд 5. октобра како би подсетили на догађаје и обећања дата пре годину дана“

– Веља Илић: „Претходна власт није слушала глас Шумадије па је отишла у аут, а очекујем репризу и за ову републичку власт из истих разлога“ (20.10.2001)

– Веља Илић: „Моје посланике је срамота што је он шеф посланичке групе и тражићу да се смени јер је неозбиљан, неодговоран и неквалификован. Он је потрчко који је од радио многе прљаве послове и зато сам га назвао Крцуном. Броз је имао Крцуна, а Ђинђић има Чеду Јовановића. Са својом мамом и друговима може да коментарише ко може да се кандидује за председника Србије, а не да говори у име ДОС-а да је најбољи кандидат за место председника Србије Војислав Коштуница“ (11.4.2001)

– Новинар „Недељног телеграфа“, Драган Новаковић: „Веља Илић је мени и Момчилу Ђорговићу претио убиством“ (15.12.2001)

– Момчило Ђорговић: „Нека Веља Илић иде у свињац и нека тамо прети да ће одрати кожу с леђа својим свињама! Или још боље, не треба ни да излази одатле, јер после свега што смо преживели за ових петнаест година нисмо заслужили да трпимо и његово вербално и политичко тетурање по српским медијима и институцијама“ (19.12.2001)

– Момчило Ђорговић: „Недељни телеграф“ се борио против режима Слободана Милошевића и за нову Србију док је Веља Илић био у политичким пеленама, заузет првобитном акумулацијом капитала“ (19.12.2001)

– Момчило Ђорговић: „На исти начин како је Милошевић пуштао свог Шешелу, сада ДОС пушта свог Велимира Илића“ (19.12.2001)

– Дописница листа „Данас“ из Чачка је пред комисијом сведочила и о физичким претњама које је В. Илић угупио њој и другим новинарима у Чачку, а поводом којих нико ништа месецима не предузима (19.12.2001)

– Владан Динић („Сведок“): „Остаде Веља без „Чироки“ ципа с „Рено клио“ таблицама“ (27.11.2001)

– Веља Илић: „Михајловић изгубио компас“ (26.11.2001)

– Веља Илић: „Душан Михајловић је мафијаш и највећи екстрапрофитер“ (4.12.2001)

– Веља Илић: „Нова демократија је мафијашка, лоповска и прескачка“ (8.12.2001)

– Душан Михајловић: „Док су падале бомбе, он је храбро утекао из Чачка и крио се, кажу, негде у Црној Гори“ (10.3.2001)

– Мирослав Стефановић, потпредседник Нове демократије: „Довољно је погледати стенограм са председништва ДОС-а, па да буде јасно колико је Илић озбиљан политичар. И још нешто, Милошевић је имао Шешелу, питам се само кога то Илић заступа?“ (10.3.2001)

– Отаџбински покрет „Равна гора“ (председник покрета Рабреновић): „Веља Илић је наш велики пријатељ. Од нас је добио чин четничког пуковника“ (11.12.2001)

– По повратку из „бежаније“ у Чачак Веља Илић изјављује: „Убрзо сам позван на прославу авијације и од команданта добио највише признање за сарадњу са Војском Југославије за време рата“ (17.4.2001)

– Веља Илић: „Видео сам Перишићеву наредбу за ликвидацију тадашњих опозиционих лидера“ (16.1.2002)

– Момчило Перишић: „Што се тиче Илића, необично је да они који су се за време НАТО бомбардовања од ВЈ крили по пећинама, сада постају пријатељи са чуварима Милошевићеве диктатуре“ (17.1.2002)

– Борислав Пелевић, лидер ССЈ: „Веља Илић је трговац. Један дан је за неки закон, други дан је против тог закона. Један дан је за Ђинђића, други дан за Коштуницу...“ (19.12.2001)

– Драган Марковић – Палма: „Илић је фрустриран, јер је одбачен од ДОС-а као неспособан, а он мисли да је способан зато што је превртао аутомобиле, палио зграду Савезне скупштине и РТС-а. Истичем да Илића у Чачку зову „каубој“ (20.12.2001)

– Веља Илић: „Драган Веселинов више брине о аутономији Војводине, него о пролећној сетви“ (4.4.2001)

– Вериди Бараћ, повереник Г-17 плус: „Чињеница је да они, демократе и Нова Србија, једни друге оптужују. То су њихове брачне свађе које грађане не треба да интересују. Они заједно нису урадили оно за шта су их грађани изабрали“ (1.8.2001)

– Наташа Кандић: „Са политичарима као што је Веља Илић – не можемо у свет“

– Веља Илић: „Где ме нађосте са Наташом Кандић? Она је мученица ту за неке ситне парице. Она је као Соња Бисерко и оне црне, беле и остале жене“ (22.1.2002)

– Веља Илић: „Горан Свирановић да се врати на Косово и да тамо истерује правду, пошто је он успешан са националним мафијанма. Мислим да ће он са Руговом и Тачијем да нађе одлична решења“ (22.1.2002)

– Веља Илић: „Нека Горан Свирановић оснује ГСС и у Сарајеву, као и да Жарко Кораћ са својом СДУ заживи тамо“ (22.1.2002)

– Веља Илић: „Време је да се Лабус определи. Сада је и код Коштунице и код Ђинђића и код Динкића (31.10.2001)

– Председник Нове Србије је обећао да ће за производњу ђубрива и детерџената пронаћи кредиторе за суму од десет милиона марака. Прахови би, за узврат, централној и западној Србији испоручивало количине ђубрива за јесењу сетву. (7.2001)

Милија Корнић, 19322 Михајловац

АЈ НА БРДУ, АЈ НА ГОЛЕМУ

Ово је једна мала прича о једном великом брду које је успело да преживи сва могућа гашења или како стручњаци кажу – велике стечајеве банака. Та гашења и ти стечајеви су се догодили по наређењу са стране а ничим изазвани. То је брдо големо а и њувањаци су големи, Веља Илић и Новопазарца. Да коначно кажемо да се брдо зове Пештер. Толико о називу брда и власницима а сада реч-две о историји брда и транспарентности. Брдо Пештер је основао благи Бог пре два

три милиона година. Није забележено колико му је времена требало за ту рабуну, а банку „Пештер“ Веља Илић и Новопазарцац лета господњег 1998. за само неколико месеци када се првопоменути отцепио од Српског покрета обнове. Тиме благи Бог оправдава своју спорост јер није имао од кога да се отцепи. Историју банке завршавамо податком да се главни комингент сада излежава у „земљи цвећа“.

А сада о транспарентности. Мада је „оно“ М. Динкић изрецитовао осамнаест банака које иду под стечај, лепо је споменуо и „Пештер“ и њене власнике. Е сад чуј цвећ! Расхалабукао се Чачанин (Веља Илић) на неретног гувернера: Знаш ли ти бре које сам коалиције ја члан?! Знаш ли ти бре које су моје октобарске заслуге?! Знаш ли ти бре да ја не возим ништа што нема гусенице?! И тако у том смислу и маше прстом. А „оно“ М. Динкић се ушептрљао, па туч-муч, па јесмо ли рекли да ће све да буде јавно, да ће све да буде транспарентно... Ето ја ценим што се од ваших радника нико не закључава, нико не демонстрира... У шта бре да се закључава, ко бре да демонстрира? Па у „Пештеру“ има мање запослених него што на истоименом брду има минус-степени. То се значи ценим, грми Чачанин, а овамо ми се подмеће некаква транспарентност, е сад ће да чујете шта је транспарентност? Има сви медији да пишу како сам саслушаван због погрешног паркирања аутомобила, бризну и закркља Чачанин. Уредници медија почеше да се снебивају, о чему се ради? Е, онда са једног брда и то са големом загрем најлегалнији, најлегитимнији, најбезгрешнији председник на планети (а и шире): У најдемократскијој земљи на свету (а и шире) не сме да буде недодрљивих. Дајем реч (наређење, прим. аут.) да сви медији одмах почну непристрасно да обавештавају јавност о горе споменутом догађају. О онда сви грунуше. Ударни термини електронских медија, насловне стране штампаних медија, у припреми су неколико историјских фељтона: Полиција привела и претресала аутомобил народног посланика!

Ето, драги моји посланици, пазите како паркирате свој аутомобил а за неко „Пештерче“ тамо или овамо, није ни важно... Уосталом, „багери“ и „пауци“ не иду у том правцу. Славољуб Ранковић, Црквенац, Свилајнац

КУДА ИДЕ „ВОЈНИ“ ДИНАР?

Један прилично реалан чланак у „Српској речи“ бр. 284, под насловом „Жабљачки буџет“, ево, за дивно чудо даде ми снаге да и ја нешто напишем у вези са тим.

Доласком нове власти многи припадници Војске очекивали су корените промене, експлозију части, поштења, људскости, рада и свега онога што је у већини њихових срца изазивала реч ПРОМЕНА. То су нарочито очекивали припадници нижих положаја и чинова, на којима заправо и почива свака, па и наша Војска. Но, на жалост и на велико разочарење, то се није догодило. Покушајмо редом да образложимо.

Буџет СРЈ, ВЈ односно тачније буџет овог напаћеног народа троши се ненаменски и даље. Примера је много. Није их лако све навести и када бисте били изузетно добро информисани. Али, ипак, неке су појаве сасвим видљиве. Они најсрећнији добили су смештај у војним објектима где више породица користи једно купатило. Други су код „фамилије“ одакле кад-тад морају отићи. Трећи су подстанари, али само дотле док им добри брат пошаље из иностранства коју марку за кирију. Четврти су опет нигде, разбацани од неми-

ла до недрага, син код бабе, ствари у шупи, гаражи... Остали, куд који мили моји. За све то време господи Павковић, Краповић и многи други генерали не знају шта ће са вишком стамбених квадрата. У броју 282 листа „Сведок“ написан је чланак о стамбеним подухватима господина министра војног Краповића. За то време господин председник Коштуница ћути. Побого, председници и врховни команданте, како рече Павковић, па ваљда сте за то барем надлежни? Ако нисте, дајте оставку, јер док се они башкаре, многи умиру на овој хладноћи. Па, где је ту хуманост? О „поштеним“ бизнисменима са седам-осам вила на Дедињу не треба ни причати. Нова власт о томе ћути, а Борку Вучић да не спомињем!

Буџет овог народа се користи и на исплату војних пензија на оне који нису матлене никада ни радили у Србији. Како то? Ево како. Имате категорије лица која су, на пример, радила у Словенији двадесет, тридесет година и ево сада, веровали или не, са само пар година стажа у Србији: српска пензија, што је смешно и правно накарадно. Или, пак, још већи бесмисао – пензионисани сте у Словенији, а пензију примате у Србији. Прво питање би било: па, је ли Србија крива музара? Друго питање је зашто се не преговара са словеначким властима о признавању права овим људима? То је једно цивилизацијско, легално и регуларно, демократско питање. Тако Србија не би плаћања „туђе“ функционере. То би, на крају крајева, било и рационално и штедљиво. С друге стране, многи становни припадника Војске Југославије у Словенији и даље зјапе празни, а да их ова власт и не потражује? Зашто? Па, то је само њима познато. Додуше, министар иностраних послова СРЈ Свилановић је, отишавши у Словенију, разговарао са својим словеначким колегом Димитријем Рупелом, али не верујем да је и једну реч прозборио у вези права војних бескућника.

М. Јовановић, Нови Сад

ИЗБОРИ ЈЕДИНИ ИЗЛАЗ

Данашња власт у Србији није је (а то ни смо очекивали) на лажним обећањима, а наше сиромаштво из времена Слободана Милошевића се продужило. Очигледно је да данашња власт (то сада видимо) није дошла до управљања Србијом часним путем, већ вештином спекулисања помоћу разних обећања. Виде и они (који су на власти) да немају способности да воде Србију и њен народ у земљу рада и подношљивог животног стандарда. Свиђа им се власт, па настоје на сваки могући начин да остану четири године због себе, а не због осиромашеног народа. Из дана у дан све више трују похлепом за личним богатством и свакодневним возањем по белом свету. Хоће да имају и више него што им треба. Дакле, наставља се са политиком Броза и Слободана Милошевића. Једини им је циљ обезбедити удобност живота за себе и за своје најближе потомке.

Па тако после 5. октобра уместо да нам свиће – оно нам се све више смрква. Због таквог стања, по ко зна који пут не губимо наду за превременим изборима. С тога, поручујемо данашњој власти да провери на изборима своју „памет, способност и резултате рада“. Нада за бољим животом неће се лако предати и за очекивати је други 9. март и 5. октобар. Тешко је гледати и подносити раскомадавање Србије и са данашњом влашћу чекати бољу будућност овог напаћеног народа. Комунистичка политика Броза и његових присталица наставља се. Србију треба делити, завађати и смањивати је духовно, материјално и територијално.

Пре неко вече на првом програму РТС-а у емисији „Отворени студио“ имали смо прилику да видимо и чујемо намере данашњих властодржаца, у првом реду Зорана Ђинђића, да

ће се у Србији стварати још неке покрајине. Исте вечери имали смо прилику да чујемо и професора Уставног права др Павла Николића, који је једини, том приликом (као што је увек чинио СПО и господин Вук Драшковић) наступао и говорио са позиције искључивог интереса Србије и њеног народа. Професорова идеја да у Србији буде 12 области уместо досовских 6 регија (покрајина) је изванредна, јер мањи број регија може пре довести до рушења и коначног нестанка Србије. Мишљење професора Николића мора се уважавати и поштовати. Његова борба да добијемо демократски Устав је племенита, а он себе и свој рад жртвује да не би био жртвован народ. Он види Србију као своју породицу, а из њега избија само скромност и знање.

Остали су говорили са позиције искључивог интереса своје партије и свог лидера. Чини ми се да би најсрећнији били када би могли своју странку и свог лидера да уграде у Устав као вечите владаре овог народа и државе. Напросто, хоће да помоћу Устава створе народ који би био одан Демократској странци и Зорану Ђинђићу. Наших данашњих мука и тешког живота не би било да нас Брозова власт није натерала да прихватимо стварање комунистичких покрајина Косова и Војводине, којима дадоше већа права него остатку територије Србије. Због свега тога, нови избори су једини излаз за боље решење свих проблема у Србији.

Данашња Влада Србије подстиче бол и незадовољство свих нас због тога што се наша Србија, стечена крвљу наших предака, распарчава. Ако ова данашња власт и даље остане донеће још доста „омнибус“ закона и за друге новостворене покрајине које су на видикоу. Преварени смо и приморавали нас на гледање и трпљење сопствене пропасти. Јасно се види да се премијер руководи личним интересом а не интересом народа. Мораћемо, све су прилике, да га у томе спречимо рукама. Ускраћује нам жељу наших предака да имамо богату, јединствену и демократску Србију. Није народни интерес да нема ни нас ни Србије.

Пре извесног времена премијер је изјавио на телевизији да му је плата дванаест хиљада динара и да од ње не може да живи, а да би живео како данас живи признаје да још зарађује у иностранству. Кобајаги држи нека предавања која му добро плаћају? Које он може да отвори очи за данашње прилике у свету и на Балкану? И, кад је тако стручан за предавања због чега је напустио наш универзитет? Истина о његовом зарађивању изаћи ће на видело. Нисмо више лаковерни и неупућени кад су у питању данашње личности на власти. Дошло је време да се нашем народу не може продавати уместо свеће рог. Нема вести и дневника у медијима а да нема његове слике. Он мора знати да је премијер једне мале државе и малог народа и да не може бити велики и због тога не би требало да трчи на све стране и да се прикажује као нека величина и знање. Диже се високо, а не зна куда иде. Одавном видимо да он не може себе да победи, да себе не жели да васпита радом нити да савлада своје слабости. Због свега тога, а за добро овог народа Србије, избори су једини излаз.

Прича по Србији да га неки траже да им држи предавања и да тако зарађује, као да ми не знамо да је он продао Слобу за велике паре. У историји српске државе нисмо имали човека на челу народа (влдаје) који све подређује својој жељи и настојањима да буде славан и да буде широм света познат. До сада су постали славни само они који су неуморно радили и оставили добра дела иза себе. Шта би он мого да остави иза себе? Оставиће неслогу и свађу у некаквом ДСС-у, растурање Србије ради одржања на власти, дужи боравак по туђем свету него са сопственим народом, неконтролисано трошење на-

родних пара и неконтролисано узимање страних кредита. У њему имамо премијера причалицу, а не радилицу. Да ли је направио план запошљавања незапослених радника? Зар га није срамота да остави толико људи без посла, а да им не каже када ће добити посао? Његово управљање Србијом није ни мудро ни напредно. Отпуштају се радници, а они који никада до сада нису ни добили посао не могу бити задовољни нити код њих постоји нада да ће кад-тад добити запослење. Каква је то Влада и њен премијер када не могу да од четири банке направе бар једну српску банку? Нису банкарски сами криви за свој дебакл, већ и политика Владе да се пред светом покажу као нека реформска Влада, али преко наших леђа. Док нас је Слобина власт шишала сада нас „демократска“ власт гули. Он нам својим причањем одузима драгоцену време. Сви су му дани празни. Његово понашање и непрекидно возање по свету је израз његовог васпитања и мера поштовања и чувања народних пара. Он је оптимиста и када се све продаје у Србији и када сви добијају отказе и када сви живе тешко. Нећемо да трпимо тиранију његових навика. Ускратио нам је радост живљења. Да би се свега лошег отарасили избори су једини излас.

Живко Росић, Доња Бадања

ЗБОГ ДОС-А ДИЖЕ СЕ КОСА

Као и ранијих година и ова хришћанска, српска нова година по јулијанском календару прошла је незапажено што се државне телевизије тиче. Уз стална нагађања, ради се ил' не ради, или радно и свечано, како за кога и – ништа. И под „онима“ и „овима“ ДОС властима, нема велике разлике кад је у питању српство и православље. Знамо: „није српски футати“, али самокритички јесте српски футати, ако немаш шта да кажеш. А шта ДОС-овци имају ново да кажу оличени у знаку премијера, као и председника државе коју једна република не признаје. Па је непостојећа држава као „Бекна“ – постоји или не постоји – питање је сад? У народу постоји једна мудра изрека: „Свирај, свирај и за појас задени“. А „октобристи“ су већ одсвирали своје низом погрешних потеза што као неминуовност води у велике потресе и нове изборе. Ми смо још држава без званичне химне, заставе и грба, а председник њен „зајачао“ функцију и слави Јајце 1943. и тиме чува „Југ“, а Србија наводно не може да буде држава. Због бивше области српске Зете наносе нам штете.

Народ добро зна и памти. У ове хришћанске благодане, једини светли тренутак догађао се у великом храму Светог Саве на Врачару кад су се на Свечаној литургији у ноћи пред Божић, рођење Христово, огласило се 49 звона. Звон о плакује мртве, позива живе, непријатеље растурају. 49 звона из храма Светог Саве симболично су откуцала и ново време, новог века и миленијума у коме сви могу живети у миру једни поред других – краљеви и пролетери, сиромашни и богати, млади и стари – само искрени човекољупци.

Али, кад помислим шта нам се све догодило кроз историју, ухвати ме страх из дана у дан, јер Бог је један и праведан. Ако је историја учитељица живота, онда смо ми њени слаби ђаци, јер брзо заборављамо. Или нас нису научили оно што нисмо смели знати. Али ништа суд историје истина сваку владавину и појединце.

У серији ратова, једна земља средње величине и богатства нестала је са лица земље, а уместо ње никло је неколико квазидржавица и протектората, изгнуло је стотине хиљада људи, у првом реду војника, али и жена и цивила. Затворено је исто толико кућа и разорено породица. Једино што је у последњој деценији порасло то су градска и сеоска гробља, што довољно сликовито говори о деценији која је за нама. Нарасла је мржња и ис-

кључивост како међу припадницима разних вера и народа, тако и међу припадницима истих племена и ентитета. Учинила је да се избрише добар део не само правних већ и хришћанских норми и захтева. Гинуло се у име српства и хрватства, али убијало се божје у име православља, католицизма и мухамеданства. Свако је своју заставу о свој крст носио сматрајући да чини нешто историјско, узвишено, епохално и непоновљиво. Дојучерашња браћа (као Каин против Авеља – Авељ против Каина) утркивали су се ко ће већи „патриотизам“ да покаже. Под разним заставама, на бојним пољима од Триглава до Бевђељске страдала је истина. Убијали су је сви, свако на свој начин и својим средствима и оружјем. Дичили се пред светом и својим ближњима.

Док су нас сви кривили: какав смо то народ, српска посла, за нас-боље време никако да дође. Прво је у моди био неки насилнички патриотизам. Затим је кукавичлук постао главна фора. Светски силиници су наставили да нас убијају у име демократије, правде, хуманости и ваљда људских права. Поделили смо се у неколико табора, ушанчили се и једни друге за издајнике и нељуде прогласили, а себе за јунаке и патриоте. Изделили смо оно мало злата одређеног у медаљама и ордењима, клицали победама у изградњи порушене отаџбине. Прво смо певали на мостовима, а затим јаукали и просили парче хлеба близу њих јер је већина порушена. Лажне патриоте делили су нас на четнике и партизане, стране плаћенике, издајце, уместо да смо радили на националном-српском помирењу о чему је често причао господин Вук Драшковић. Али познатог и признатог књижевника и политичара какав је Вук нису разумели ни „они“ ни „ови“, али знам да га прислушкују те лажне демократе. За њих би најбоље било да се Вук политиком није бавио. Будући да је могао пристojно живети од књижевности, али господин Вук Драшковић је на олтар истине ставио све – и себе. Вуку Драшковићу би данас било много боље, што се тиче рејтинга, да се никад ни у једно коло, па ни СПО-ово, није прихватио. Да никада није прихватио нити помогао ДЕПОС и Заједно. Зна се ко је разбијао те коалиције: Коштуница наравно и Ђинђић, а ко се највише и најдуже борио против режима Слободана Милошевића од 9. марта 1991. године.

После сложене и здушне медијске предизборне кампање од свих супротстављених странака СПС, ЈУЛ, СРС и ДОС, Вук је ипак преживео. Вероватно захваљујући свом епском имену – Вук, све ибарско-будванске атентате, као и јунско премлаћивање и тамничење из 1993. године. Као и деветомартовско хапшење и робљање из 1991. године. Ово је најбољи одговор онима и појединим ДОС-овцима који мисле да је Вук помогао режим Слободана Милошевића, да тако дуго буде на власти. Осликавајући трагедију свог народа и као писац Равне горе, Вук Драшковић је понос рода свог, кога чува Господ Бог.

Крупно комешане или бунт народа довео је на сцену нове људе „октобристе“ из малих, цип партија, људе са јаким лактовима и сви су се учврстили у седлу. Курту је сменио Мурта уз помоћ јадног и исцрпљеног народа, брсајући се у прса и победоносно машући својим избледелим барјаком кога би уздигло до врха планине. Али не лези враже, то више ништа не помаже. И кад се попење на врх планине миш остаје мали. Тако и оне мале цип партије не могу нашу судбину да проје.

Народ није осетио ђавољак, напротив... Обећане паре за демократију стижу на кашичицу од оних који су нас бомбардовали, уз стално успостављање услова, претњи Хагом, јер мало им је што Милошевић станује тамо.

Пошто добијамо мрвице хлеба, а паре не стигоше до народног џепа, ово све више личи на игру лептира који је распамећено јури-

шао на пламен и горео крила убрзо је реинкарнирао у камелеона. Да несрећа буде већа све је пропраћено помпом и таламбасима, јер овде се све мора прославити и каквим обредом овековечити. Па је у то време почело победничко истеривање ђавола чином осветљавања школа и установа. Наиме, захуктао се један исцелитељско-катарзични процес у коме учествују сви: и победници, и патриоте, и издајници, и анђели, и сотоне. Радо се о преласку у победничке редове, а богати грешници пољубавно „исправљају“ грехове и прелазе у сигурније воде. У стилу „ни лук јели ни лук мирисали – да би своје грехе оправдали“, осликано у графиту, „ДОС је најгори – исти сте лопови“.

Наравно, овом напашеном галилејском народу још увек не треба саопштавати како му је, јер званично саопштење тек треба да дође. Као и неко боље време никако да дође уз све стрпљење, хришћанску милостивост. Јер, политика се и даље води по кулоарима, продавницама, пијацама, кафићима – свуда – и на графитима са јасним порукама: избори, избори, избори. Народ гласно збори: Због ДОС-а диже нам се коса.

Сл. Ж. Тодоровић, Младеновац

Др Ђоко Трипковић СРПСКА РАТНА ДРАМА 1915-1916.

Ова књига говори о једној од најдраматичнијих епизода у повести дугог и тебног битисања српског народа на овим просторима, подухвату невиђеном у новијој историји, подвигу колико страдалачком и трагичном толико и величанственом – од надицања тамних облака над Србијом августа-септембра 1915, преко Макензенове офанзиве, одступања српске војске, Владе, краља, народних посланика, масе избеглица, деце и ђака на Косово, повлачењу преко Албаније на Јадранско приморје, ужасавајућег тромесечног боравка у Албанији у зиму 1915-1916, евакуацији, умирању на Виду – *Острву смрти*, опоравку на Крфу, до појаве препорођених српских трупа на Солунском фронту, надамак поробљене отаџбине, где су се у јуну 1916. придружиле тамошњим француским и енглеским снагама.

Цена:

250 динара + ПТТ трошкови

Наруџбенице слати на адресу:
Институт за савремену историју,
Трг Николе Пашића, 11000 Београд

Књига се може купити у књижарана „Вук“ у Чика Љубиној улици и „Никола Пашић“ на тргу Николе Пашића у Београду.

Уређује: ВЛАДИМИР
ЈОВИЋЕВИЋ ЈОВ

РЕМИ

Реми у шаху је примирје двојице љутих противника за таблом са 64 црно-бела поља. Нерешен резултат је непопуларан начин завршетка партије, нарочито ако се склопи још у отварању. То је такозвани-салонски реми.

Али има ремија који су право ремек-дело за шаховском таблом.

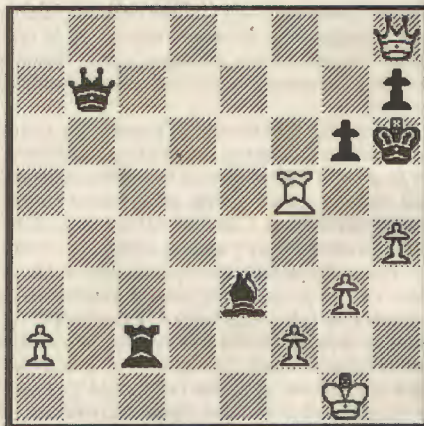
Године 1961. на турниру у Москви велемајстор Василиј Смилов је у партији са велемајстором Васјуковом дошао као бели у изгубљени положај, али је ефектном жртвом топа обезбедио реми – вечним шахом.

**РЕШЕЊЕ
ПРОБЛЕМА
БРОЈ 149:
1. Кд2!**

СМИСЛОВ – ВАСЈУКОВ Москва, 1961.

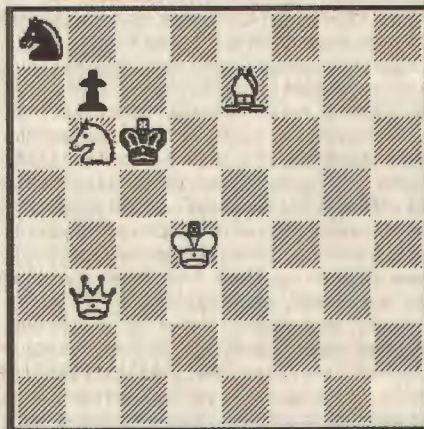
1. Дф8, Дг7, 2. Тх5! и бели ремизира јер на 2. ...гх следи 3. Ддб, Дгб, уз вечни шах. Реми.

Велемајстор Васја Смилов је данас у подмаклим годинама и живи у Москви.

ПРОБЛЕМ БРОЈ 150

**САМУЕЛ ЛОЈД
САД, 1859.**

МАТ У ТРИ ПОТЕЗА

СРПСКА РЕЧ

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ
ИЗДАЊЕ СЛОБОДНИХ НОВИНАРА

ДИРЕКТОР:

Даница Драшкович

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ

УРЕДНИК:

Богољуб Пејчић

УРЕДНИЦИ:

Илија Давидовић

Александар Чојирић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ:

Блајица Косић, Борђо Вукоје (фото),
Љиљана Шој, Милена Појовић,
Милица Ђорђевић, Миодраг Крстић,
Миленко Вучевић, Силево Бајић,
Владимир Јовићевић Јов

ПРИПРЕМА ЗА ШТАМПУ:

Велимир Бранковић

СЕКРЕТАРИЈАТ РЕДАКЦИЈЕ:

Драгица Буђарски,

Нада Бошковић

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ:

Вука Караџића бр. 8/1, 11000 Београд
Тел. 011/ 620-891, 628-242, 620-968

КОМЕРЦИЈАЛНА И ИЗДАВАЧКА

ДЕЛАТНОСТ:

Бранкова 13-15, 11000 Београд,
тел. 011/ 625-937, 624-598

ЖИРО-РАЧУН:

40801 - 603 - 4 - 27562 Спaри гpaд

РУКОПИСИ И ФОТОГРАФИЈЕ

СЕ НЕ ВРАЋАЈУ

ШТАМПА:

МАНАМИ Д.О.О., Поречка 15, Београд
Миљењем Секретаријата за информације
Републике Србије бр. 413-01 221/91-01 од
15.2.1991. одређена је стопа пореза од 3%.

ПРЕТПЛАТА

Преисплату на "Српску реч" можеће
извршити унапред на жиро-рачун
40801-603-4-27562, Спaри гpaд,
са назнаком: за преисплату - и то за
3 месеца (6 бројева) - 360 динара
6 месеци (12 бројева) - 720 динара,
за иностранство
3 месеца (6 бројева) - 45 ДЕМ
6 месеци (12 бројева) - 90 ДЕМ

„СРПСКА РЕЧ“ НА ИНТЕРНЕТУ

www.srpska-rec.co.yu

E-mail: rec@EUnet.yu

srprec@netscape.net

ЦРНОГОРСКА РАВНА ГОРА

(Горње Заостро код Берана, мјесто у којем је био штаб и команда Војводе Павла Ђуришића)

Подигнимо цркву
за душе и
вјечни помен
пострадалим
за Вјеру православну
Краља и Отаџбину!

**За све
њих,
њима
у част
подижемо цркву
која ће бити
јединствена
у православљу.**

Црква ће бити грађена у облику Косовског крста и биће осликана и са спољашње и са унутрашње стране са ликовима светаца и ликовима наших мученика, војвода, команданата, бораца и страдалника и исписана њихова имена. Уз цркву биће саграђен звоник и крстионица.

**Подижемо је за душе и помен пострадалим
за вјеру православну Краља и Отаџбину.**

Дошло је вријеме да подигнемо споменик једном од најбољих и најхрабријих војвода који је свој живот жртвовао за спас свога народа и војске за Краља и Отаџбину.

Споменик ће бити подигнут на мјесту гдје је 1941. године држао говор официрима, војсци и народу позивајући их да бране Отаџбину.

Очекујемо вашу помоћ: Жиро рачун „СТУПОВИ“
За Црногорску Равну Гору
55100-678-4-27632
СПП Подгорица

Организујмо се,
саберимо се
око наших покојника,
памтимо их и слаavimo!

СПОМЕНИК ВОЈВОДИ ПАВЛУ ЂУРИШИЋУ

ВУК
ДРАШКОВИЋ

ПОДСЕЋАЊА

СРПСКА РЕЧ

**НОВА КЊИГА
ВУКА ДРАШКОВИЋА**

Књигу по повлашћеној цени од 200 динара (плус ПТТ трошкови)
можете поручити поузећем на телефоне 011/628-242 и 011/620-891
или на адресу редакције "Српске речи", Вука Караџића 8, 11000 Београд